

บทที่ 4

การเติบโตของพื้นที่ศึกษาระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

4.1 การเติบโตของพื้นที่ศึกษาในระดับจังหวัดและอำเภอ ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

4.1.1 ความเป็นมาของจังหวัด

หนองบัวลำภูแต่เดิมประมาณ พ.ศ. 2106 พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชแห่งเวียงจันทน์ ได้นำผู้คนอพยพเข้ามาอาศัยและสร้างบ้านแปลงเมืองขึ้นที่บริเวณหนองซำซ้าง ซึ่งเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่เชิงเขาภูพาน และยกฐานะเป็นเมือง จำปานครกบแก้วบัวบาน มีฐานะเป็นเมืองหน้าด่านของเมืองเวียงจันทน์ แต่คนทั่วไปเรียกชื่อเมืองตามลักษณะภูมิประเทศว่า หนองบัวลุ่มภู ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของเมืองหนองบัวลำภูในปัจจุบัน

พ.ศ. 2117 ในระหว่างที่ไทยเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 1 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้ตามเสด็จสมเด็จพระมหาธรรมราชา พระราชบิดา นำกองทัพไทยเพื่อไปช่วยกรุงหงสาวดีที่เวียงจันทน์ ได้ประทับพักแรมที่หนองซำซ้างหรือหนองบัวซึ่งเป็นด่านของเมืองเวียงจันทน์

พ.ศ. 2310 พระเจ้าองค์หล่อผู้ครองกรุงศรีสัตนาคนหุตถึงแก่พิราลัย ไม่มีโอรสสืบตระกูลสแกนเท่าพระยาแลนายวอนายดาจึงเชิญโอรสเจ้ากรุงคนเก่า (ไม่ปรากฏว่าคนไหน) ขึ้นครองกรุงและหวังจะได้เป็นมหาอุปราช เมื่อมิได้เป็นจึงอพยพครอบครัวมาสร้างเวียงขึ้นที่บ้านหนองบัวลำภู แขวงเมืองเวียงจันทน์ แล้วยกขึ้นเป็นเมืองให้ชื่อว่า เมืองนครเขื่อนขันธ์กบแก้วบัวบาน พระเจ้ากรุงศรีสัตนาคนหุตได้ยกทัพมาตี พระตาตายในที่รบส่วนพระวอสุดท้ายได้มาขอพึ่งพระบรมโพธิสมภารสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ภายหลังเจ้ากรุงศรีสัตนาคนหุตส่งกองทัพมาโจมตีพระวออีก และพระวอถูกฆ่าตายเป็นเหตุให้ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชแห่งกรุงธนบุรี โปรดเกล้าให้เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกยกกองทัพไปตีเวียงจันทน์แตกเมื่อ พ.ศ.2321 นครเขื่อนขันธ์กบแก้วบัวบานหรือหนองบัวลำภูจึงขึ้นกับอาณาจักรไทยตั้งแต่นั้นมา แต่ก็มีสภาพเป็นเมืองร้างหลายปี

หนองบัวลำภูปรากฏชื่ออีกครั้งในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อเจ้าอนุเวียงจันทน์เป็นกบฏยกกองทัพมายึดเมืองนครราชสีมา เมื่อรู้ว่าในกรุงเทพฯเตรียมกองทัพใหญ่ขึ้นไปจึงถอยไปตั้งรับที่หนองบัวลำภู และต่อมาเจ้าเมืองหนองคายได้ตั้งพระวิชัยคัมภีร์มณฑลมาสร้างเมืองเขื่อนขันธ์กบแก้วบัวบานขึ้นใหม่ และเปลี่ยนชื่อเป็น เมืองกมุทธาสัยบุรีรมย์ มีฐานะเป็นเมืองเอก มีศาล เรือนจำ ฯลฯ

สมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการปฏิรูปการปกครองหัวเมือง โดยมีการรวบรวมเมืองหัวเมือง ต่าง ๆ ตามชายแดนตั้งเป็น มณฑลเทศาภิบาล เมืองกมุทธาสัย มีฐานะเป็นหัวเมืองเอกเมืองหนึ่งซึ่งอยู่ในมณฑลลาวพวน พ.ศ. 2443 เปลี่ยนชื่อมณฑลลาวพวนเป็น มณฑลอุดร รัชกาลที่ 5 ทรงมีพระราชดำริว่า เมืองที่จัดแบ่งไว้ในมณฑลอุดรมีมากเกินความจำเป็นในการปกครอง จึงทรงรวมหัวเมืองในมณฑลเป็นบริเวณซึ่งมีฐานะเท่าจังหวัดเพื่อให้เหมาะแก่การปกครอง และโปรดให้ยุบเมืองจัตวาบางเมืองเป็นอำเภอ ส่วน

อำเภอใดที่เคยเป็นเมืองขึ้นกับเมืองที่ตั้งเป็นบริเวณหรือสมควรจะให้ขึ้นกับบริเวณใดก็ให้รวมเข้าไว้ในบริเวณนั้น เมืองกมฺุทาไสยถูกรวมอยู่ในบริเวณหมากแข้ง และมีฐานะเทียบเท่ากับอำเภอตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ต่อมากรมพระยาดำรงราชานุภาพจึงได้เปลี่ยนชื่อกลับมาเป็น อำเภอหนองบัวลำภู

พ.ศ. 2450 ในสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าให้กระทรวงมหาดไทยรวมเมืองต่าง ๆ ในบริเวณหมากแข้งตั้งเป็นเมืองจัตวา เรียกว่าเมืองอุดรธานี ส่วนเมืองสังกัดในบริเวณให้มีฐานะเป็นอำเภอ เมืองหนองบัวลำภูจึงกลายเป็นอำเภอหนองบัวลำภู ขึ้นกับจังหวัดอุดรธานีซึ่งมีความเจริญรุ่งเรืองตลอดมา

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายในการกระจายอำนาจมายังส่วนภูมิภาค เพื่อประโยชน์ในการปกครอง การให้บริการของรัฐ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนตลอดจนความมั่นคงของชาติ คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาได้อนุมัติร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดหนองบัวลำภู แล้วประกาศจัดตั้งเป็นจังหวัดหนองบัวลำภูเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2536 โดยแยกออกจากจังหวัดอุดรธานี เนื่องจากจังหวัดอุดรธานีมีอาณาเขตกว้างขวางและมีพลเมืองมาก เพื่อประโยชน์ในการปกครอง การรักษาความมั่นคง และการอำนวยความสะดวกแก่ประชากรในพื้นที่ กระทรวงมหาดไทยจึงแยก อำเภอหนองบัวลำภู อำเภอนากลาง อำเภอโนนสัง อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอสุวรรณคูหา ออกจากการปกครองของจังหวัดอุดรธานี รวมตั้งขึ้นเป็นจังหวัดหนองบัวลำภู และตั้งให้อำเภอหนองบัวลำภูมีสถานะเป็น อำเภอเมืองหนองบัวลำภู

4.1.2 ด้านกายภาพ

4.1.2.1 ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดหนองบัวลำภู ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือและมีที่ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 16° 45' ถึง 17° 40' เหนือ และเส้นแวงที่ 101° 57' ถึง 102° 30' ตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 เป็นระยะทาง 608 กิโลเมตร หรือประมาณ 518 กิโลเมตร ตามเส้นทางกรุงเทพฯ-ชัยภูมิ-หนองบัวลำภู มีพื้นที่ประมาณ 3,859 ตารางกิโลเมตร หรือ 2.4 ล้านไร่ นับเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่น้อยที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอน้ำโสม จ.อุดรธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอสีชมพู อำเภอภูเวียง จ.ขอนแก่น
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านฝาง อำเภอภูจ๊กบอ.หนองบัวซอ
จ. อุดรธานี		
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอภูกระดึง อำเภอผาขาว อำเภอวังสะพุง
อำเภอนาดัว จ. เลย		

4.1.2.2 ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดหนองบัวลำภูมีพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง บางส่วนเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลาดชันถึงลาดลึก มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 200 เมตร ทางตอนบนของจังหวัดจะเป็นพื้นที่ภูเขาสูง แล้วลาดลงไปทางทิศใต้และทิศตะวันออก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินปนทรายและลูกรัง ไม่สามารถเก็บน้ำหรืออุ้มน้ำในฤดูแล้ง

4.1.2.3 ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศในจังหวัดหนองบัวลำภูแบ่งออกเป็น 3 ฤดูเช่นเดียวกับจังหวัดอื่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปขึ้นอยู่กับมรสุมที่พัดผ่านประจำปี จัดอยู่ในประเภทภูมิอากาศแบบพื้นเมืองร้อนเฉพาะฤดู คือจะมีฝนตกเฉพาะฤดูกลาง สลับกับมีช่วงแห้งแล้งที่เห็นได้ชัดเจน อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยประมาณ 34-36 องศาเซลเซียส อยู่ในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม และอุณหภูมิต่ำเฉลี่ยประมาณ 15-16 องศาเซลเซียส อยู่ในช่วงเดือน ธันวาคม-มกราคม

ปริมาณน้ำฝนที่ตกในจังหวัดหนองบัวลำภูโดยเฉลี่ยจะอยู่ในช่วงระหว่าง 978.3 - 1348.9 มิลลิเมตรต่อปี อำเภอสุวรรณคูหามีปริมาณฝนตกโดยเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาได้แก่อำเภอนากลาง ส่วนพื้นที่ที่มีปริมาณฝนตกน้อยที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองซึ่งมีปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยประมาณ 978.3 มิลลิเมตรต่อปี

4.1.2.4 การแบ่งเขตการปกครอง

จากแผนที่ 4.1 จังหวัดหนองบัวลำภูแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคเป็น 6 อำเภอ 59 ตำบล 613 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู อำเภอนากลาง อำเภอโนนสัง อำเภอโนนสูง อำเภอศรีบุญเรืองและอำเภอสุวรรณคูหา

การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่งเทศบาลตำบล 12 แห่งองค์การบริหารส่วนตำบล 56 แห่ง สภาตำบล 2 แห่ง

4.1.2.5 การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมหลักที่ใช้ในจังหวัดหนองบัวลำภูเป็นการคมนาคมโดยรถยนต์ โดยมีระยะทางจากจังหวัดหนองบัวลำภูไปยังจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

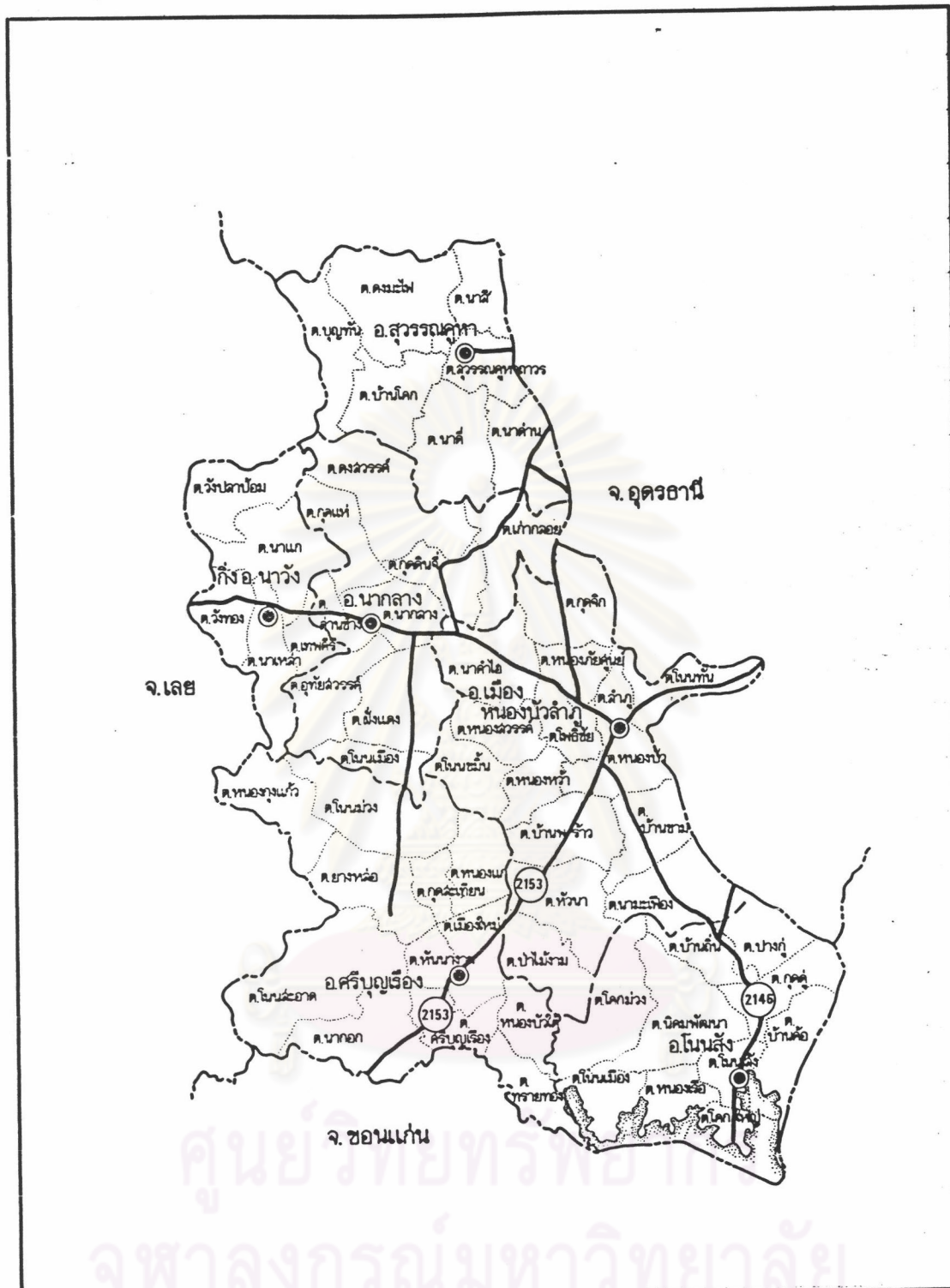
หนองบัวลำภู-อุดรธานี	46 กิโลเมตร
หนองบัวลำภู-เลย	102 กิโลเมตร
หนองบัวลำภู-ขอนแก่น	110 กิโลเมตร
หนองบัวลำภู-ชัยภูมิ	175 กิโลเมตร
หนองบัวลำภู-หนองคาย	160 กิโลเมตร

และระยะทางจากอำเภอเมืองไปยังอำเภอต่าง ๆ ภายในจังหวัดคือ อ.โนนสัง 46 กิโลเมตร อ.ศรีบุญเรือง 33 กิโลเมตร อ.นากลาง 30 กิโลเมตร อ.สุวรรณคูหา 63 กิโลเมตร และ อ.นาหวัง 43 กิโลเมตรนอกจากนี้ยังมีการให้บริการรถโดยสารที่วิ่งขนส่งผู้โดยสารทั้งภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัดจำนวนทั้งสิ้น 29 เส้นทาง

โดยมีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญจากแผนที่ 4.1 เพื่อเชื่อมต่อไปยังจังหวัดอื่น ๆ คือ

1. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 (เลย-หนองบัวลำภู-อุดรธานี) เป็นเส้นทางซึ่งสำคัญมาก เชื่อมต่อระหว่างจังหวัดหนองบัวลำภูกับจังหวัดเลย และจังหวัดอุดรธานี เป็นระยะทาง 102 กิโลเมตร และ 46 กิโลเมตร ตามลำดับ โดยเส้นทางนี้จะผ่านอ.นากลาง และอ.เมือง
2. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 228 (หนองบัวลำภู-ชุมแพ) เป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อกับอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น และต่อไปยังจังหวัดชัยภูมิได้ โดยมีระยะทางประมาณ 98 กิโลเมตร และ 175 กิโลเมตร ตามลำดับ โดยเส้นทางนี้จะผ่านอำเภอเมือง และอำเภอศรีบุญเรือง
3. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2183 เชื่อมต่อกับอำเภออุบลรัตน์ ต่อไปยัง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีระยะทางประมาณ 110 กิโลเมตร
4. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2097 และ 2098 (นาคำไฮ-กุดดินจี่-อำเภอเมือง-อำเภอบ้านผือ) เชื่อมต่อไปยัง จังหวัดหนองคาย มีระยะทางประมาณ 160 กิโลเมตร

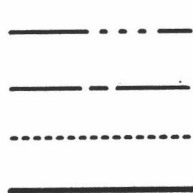
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

แสดง ขอบเขตพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภูและเส้นทางคมนาคม

สัญลักษณ์

เขตจังหวัด

เขตอำเภอ

เขตตำบล

ถนน

แผนที่ 4.1

N

Non Scale

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.1.2.6 ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ ป่าไม้ แร่ธาตุ แหล่งน้ำและแหล่งท่องเที่ยว

1. ป่าไม้

โดยทั่วไปเป็นป่าโปร่งและป่าไม้เบญจพรรณ มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติอยู่ทางด้านเหนือ และตะวันตกส่วนใหญ่ถูกบุกรุกทำลาย ปัจจุบันมีพื้นที่ป่ารวมทั้งสิ้น 1,521,499 ไร่สำหรับป่าที่ยังคงสภาพดีมีจำนวนทั้งสิ้น 6 แห่งคือ ป่าภูเก้า ป่าภูพาน ป่าแก่งลอย-นากลาง ป่าหนองเรือ ป่าห้วยส้ม-ภูผาแดง ป่าหนองบัว คิดเป็นเนื้อที่รวมกันประมาณ 312,675 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 13 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

2. แม่น้ำลำธาร

จังหวัดหนองบัวลำภูขาดแคลนแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่และขนาดกลาง เนื่องจากมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูงจึงไม่มีแม่น้ำลำธารขนาดใหญ่ไหลผ่าน คงมีแต่เฉพาะแหล่งน้ำขนาดเล็ก ลำห้วยต้น ๆ ไม่มีน้ำตลอดปี ที่สำคัญได้แก่ลำพะเนียงยาวประมาณ 880 กิโลเมตร ลำห้วยมอ ยาวประมาณ 628 กิโลเมตร ลำห้วยพวยยาวประมาณ 223 กิโลเมตร ลำห้วยโสมยาวประมาณ 179 กิโลเมตร ลำห้วยโคโลโสกรัก ยาวประมาณ 93 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังมี ลำน้ำพอง ลำน้ำคະนาน ลำห้วยเตือ ฯลฯ และจำแนกตามเขตของกลุ่มน้ำได้ดังนี้

- เขตลุ่มน้ำชี ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอโนนสัง ศรีบุญเรือง และอำเภอ นากลาง
- เขตลุ่มน้ำโขง ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอเมืองหนองบัวลำภู สุวรรณคูหา นากลาง
- บึงและหนองน้ำธรรมชาติมีอยู่กระจัดกระจายทั่วไป ส่วนมากอยู่ทางตอนล่างของจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตอำเภอโนนสัง ซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ตอนบน

3. ดิน

ดินส่วนใหญ่ในจังหวัดหนองบัวลำภูจะมีชั้นบนเป็นดินร่วนปนทราย หน้าดินค่อนข้างตื้น ชั้นล่างยังคงเป็นดินเหนียว ดินลูกรัง มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอศรีบุญเรืองถึงอำเภอโนนสังและอำเภอเมืองหนองบัวลำภู ส่วนดินเหนียวปนทรายชั้นล่างเป็นดิน ลูกรัง อยู่ในเขตอำเภอสุวรรณคูหา

4. แร่ธาตุ

ในปี 2542 จังหวัดหนองบัวลำภูมีเหมืองแร่ที่มีสัมปทานและเปิดทำการ 5 แห่ง คนงาน 68 คน มีแร่ธาตุที่สำคัญคือ แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน(เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) ปี 2542 ผลิตรได้ 606,338.40 ตันมูลค่า 1,701,188.32 บาท นอกจากนี้ยังมีแร่ธาตุอื่น ๆ คือ ถ่านหิน หินปูนเพื่อทำปูนขาว สำหรับอุตสาหกรรมน้ำตาล เป็นต้น

จังหวัดหนองบัวลำภูยังมีแหล่งแร่ที่พบที่สำคัญ คือ

- แร่แกรนิต แร่ถ่านหิน พบที่อำเภอนากลาง
- ตะกั่ว พลวง สังกะสี พบในท้องที่แนวเขตติดต่อกับจังหวัดเลย บริเวณอำเภอนากลาง และอำเภอสุวรรณคูหา

- ภูเขาหินปูนซึ่งเหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมระเบิดและย่อยหินในบริเวณอำเภอนากลางและอำเภอนาวัง

5. แหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดหนองบัวลำภูมีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งที่เป็นธรรมชาติและเชิงวัฒนธรรมอยู่มากมายหลายแห่งด้วยกันดังจะกล่าวต่อไปนี้คือ

1. พระราชานุสาวรีย์และศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช สร้างเป็นอนุสรณ์ครั้งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประทับประจวร ระหว่างยกทัพไปตีกรุงศรีสัตนาคณหุต ราวปี พ.ศ. 2117 ตั้งอยู่บริเวณสวนสาธารณะหนองบัวหน้าว่าการอำเภอนองบัวลำภู

2. อุทยานภูเก้า-ภูพานคำ ภูเก้าเป็นทิวเขาสลับซับซ้อน แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่น้ำตกตาดโตน ลานหิน ภาพเขียนมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ รอยพระพุทธรบาท และอุดมไปด้วยป่าไม้เบญจพรรณอันร่มรื่น ภูพานคำเป็นเทือกเขาทอดขนานอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์มีภูมิประเทศที่สวยงามเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ สำหรับการล่องเรือ แพริมน้ำสำหรับพักผ่อนสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด

3. วัดถ้ำกลองเพลและพิพิธภัณฑสถานหลวงปู่ขาว วัดถ้ำกลองเพลเดิมเป็นที่จำพรรษาของหลวงปู่ขาวอนาลโย พระอริยสงฆ์ซึ่งมีจริยวัตรตรงตามเป็นที่เลื่อมใสศรัทธา ปัจจุบันเป็นสถานที่อันสงบร่มรื่นเหมาะแก่การสำรวมใจปฏิบัติธรรม ในอาณาบริเวณมีสิ่งที่น่าสนใจได้แก่ กลองโบราณ พระพุทธรูปจำหลักในก้อนหินและพิพิธภัณฑสถานอนุรักษ์หุ่นขี้ผึ้งหลวงปู่ขาววัดถ้ำกลองเพลตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองหนองบัวลำภูบนทางหลวงหมายเลข 210เส้นทางหนองบัว-อุดรธานี ห่างจากตัวจังหวัดหนองบัวลำภู 15 กิโลเมตร

4. ถ้ำเอราวัณ สภาพเป็นถ้ำหินขนาดใหญ่ตั้งอยู่บนเขาสูงลักษณะคล้ายช้างนอนในเขตพื้นที่บ้านผาอินทร์แปลง ต.วังทอง อ.นาวัง ห่างจากตัวอำเภอ 22 กิโลเมตร ภายในถ้ำประกอบด้วยหินงอก หินย้อย สวยงามและมีความกว้างขวาง บรรจุคนได้ประมาณ 1,000 คน และบริเวณปากถ้ำสามารถมองเห็นทิวทัศน์เบื้องล่างที่สวยงามของจังหวัดหนองบัวลำภูอีกด้วย

5. พิพิธภัณฑสถานโบราณชีววิทยา ตั้งอยู่บ้านห้วยเตือ อ.เมืองหนองบัวลำภูเป็นแหล่งค้นพบซากหอยดึกดำบรรพ์ในยุคครีเตเชียส อายุราว 100-200 ล้านปี ปัจจุบันมีการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานโบราณชีววิทยาภายในจัดแสดงความเป็นไปของโลกยุคโบราณ และวิวัฒนาการหอยดึกดำบรรพ์

6. แหล่งโบราณคดีบ้านกุดคอเมยและกุดกวางสร้อย เป็นแหล่งค้นพบสิ่งของเครื่องใช้โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซึ่งคล้ายกับหลักฐานโบราณคดีในยุควัฒนธรรมบ้านเชียง การเดินทางไปยังแหล่งโบราณคดีทั้งสองแห่ง ใช้ทางหลวงหมายเลข 2146 เส้นทางหนองบัวลำภูไปอำเภอ โนนสัง ระยะทางประมาณ 36 กิโลเมตร เลี้ยวแยกบ้านหนองแวง

4.1.3 ประชากร

ตารางที่ 4.1 จำนวนประชากรและอัตราการเติบโตของประชากรในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2537-2543

อำเภอ	จำนวน				อัตราการเจริญเติบโต พ.ศ. 2537-2543
	2537	2539	2541	2543	
อ.เมืองหนองบัวลำภู	102,149	104,554	106,468	107,930	0.78
อ.นากลาง	125,391	127,040	129,639	130,249	1.60
อ.โนนสัง	61,094	62,109	63,243	63,909	-0.13
อ.ศรีบุญเรือง	101,078	103,263	105,662	105,783	2.01
อ.สุวรรณคูหา	61,977	63,145	64,457	65,320	1.65
รวม	451,689	460,111	469,469	473,191	0.79

ที่มา : กรมการปกครอง

จากตาราง 4.1 อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดคือ อำเภอนากลาง รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู อำเภอสรีบุญเรือง อำเภอสุวรรณคูหา และอำเภอโนนสัง ตามลำดับ หลังจากตั้งเป็นจังหวัดแล้วประชากรในจังหวัดหนองบัวลำภูมีการเติบโตเพิ่มขึ้นทุกปีในทุกอำเภอ โดยภาพรวมเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2537-พ.ศ.2543 มีการเติบโตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.79ต่อปี และเมื่อพิจารณาแต่ละอำเภอพบว่าม้ออัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีไม่เกินร้อยละ 2 อำเภอที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงที่สุดคือ อำเภอสรีบุญเรือง รองลงมาคือ อำเภอสุวรรณคูหา อำเภอนากลาง และอำเภอเมืองหนองบัวลำภู ตามลำดับ โดยมีอำเภอโนนสังที่มีการเติบโตลดลง

ตาราง 4.2 จำนวนและอัตราการเปลี่ยนแปลงของการเกิด ตาย ย้ายเข้าและย้ายออก เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2537 และ พ.ศ. 2543

อำเภอ	เกิด		ตาย		ย้ายเข้า		ย้ายออก		อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)			
	2537	2543	2537	2543	2537	2543	2537	2543	เกิด	ตาย	ย้ายเข้า	ย้ายออก
อ.เมืองหนองบัวลำภู	2,173	139	642	548	6,365	5,881	4,919	4,648	-15.60	-2.44	-1.27	-0.92
อ.นากลาง	1,668	955	460	406	4,423	3,358	3,771	2,717	-7.12	-1.96	-4.01	-4.66
อ.โนนสัง	1,668	444	460	243	4,423	2,218	3,771	1,581	-12.23	-7.86	-8.31	-9.68
อ.ศรีบุญเรือง	1,670	1,274	469	577	3,940	4,793	2,817	4,522	-3.95	3.84	3.61	10.09
อ.สุวรรณคูหา	1,102	824	232	333	2,780	3,451	2,272	3,103	-4.20	7.26	4.02	6.10
อ.นาหว้า	148	24	78	134	1,447	1,210	1,316	911	-13.96	11.97	-2.73	-5.13
รวม	8,429	3,660	2,341	2,241	23,378	20,911	18,866	7,482	-9.43	-0.71	-1.76	-1.22

ที่มา : กรมการปกครอง

จากตาราง 4.2 การเปลี่ยนแปลงของประชากรในจังหวัดหนองบัวลำภู ทั้งการเกิด การตาย และการย้ายถิ่น ระหว่าง พ.ศ.2537-พ.ศ.2543เปลี่ยนแปลงลดลงทั้งสิ้น การเกิดม้ออัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ -9.43ต่อปี ทุกอำเภอมีการเปลี่ยนแปลงลดลง ส่วนการตายและการย้ายถิ่นนั้นมีเพียงอำเภอสรีบุญเรืองและอำเภอสุวรรณคูหาที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น การย้ายออกม้ออัตราการเปลี่ยนแปลงมากกว่าการย้ายเข้า ในขณะที่อำเภออื่น ๆ การย้ายถิ่นทั้งย้ายเข้าและย้ายออกมีการเปลี่ยนแปลง

ลดลงทั้งสิ้น ประชากรจังหวัดหนองบัวลำภูจำนวนมากที่มีการย้ายถิ่นแต่ส่วนใหญ่มีการย้ายเข้ามามากกว่าย้ายออก แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแล้วการเพิ่มขึ้นของประชากรมาจากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติมากกว่าการย้ายถิ่น

4.1.4 เศรษฐกิจ

4.1.4.1 โครงสร้างเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.3 สัดส่วนของมูลค่าผลิตภัณฑ์แต่ละสาขาการผลิตในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2537-2541

(หน่วย : ร้อยละ)

สาขา	2537	2538	2539	2540	2541
เกษตรกรรม	33.19	33.96	30.14	29.22	29.89
กลสิกรรม	24.95	26.02	23.09	22.18	22.14
ปศุสัตว์	4.22	3.89	2.96	2.84	2.96
ประมง	0.07	0.13	0.18	0.20	0.37
ป่าไม้	0.09	0.31	0.34	0.19	0.35
บริการทางการเกษตร	2.11	2.05	1.93	1.97	2.01
การแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย	1.74	1.55	1.65	1.82	2.07
เหมืองแร่และย่อยหิน	0.07	0.07	0.09	0.11	0.06
อุตสาหกรรม	10.05	10.14	11.48	12.01	12.43
การก่อสร้าง	6.88	8.62	11.07	7.16	4.30
การไฟฟ้าและการประปา	1.48	1.31	1.47	1.75	2.01
การคมนาคมและขนส่ง	3.01	3.18	5.09	6.17	5.93
การค้าส่งและค้าปลีก	13.81	12.05	11.69	11.75	9.74
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	2.48	3.20	4.32	5.45	5.83
ที่อยู่อาศัย	7.30	6.03	6.02	6.64	7.63
การบริหารราชการและป้องกันประเทศ	3.94	5.52	5.24	5.91	6.72
การบริการ	17.81	15.90	13.39	13.85	15.48
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	100	100	100	100	100

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จากตาราง 4.3 สาขาการผลิตที่มีสัดส่วนมากที่สุดเมื่อเทียบกับสาขาอื่น ๆ คือเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 30 อันดับต่อมาเป็นสาขาการบริการ ประมาณร้อยละ 15 สาขาอุตสาหกรรม ประมาณร้อยละ 12 ในขณะที่สาขาการผลิตอื่น ๆ อันได้แก่ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก สาขาการก่อสร้าง สาขาที่อยู่อาศัย สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ สาขาการคมนาคมและขนส่ง สาขาการธนาคาร ประกันภัยและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ สาขาการไฟฟ้าและการประปา และสาขาเหมืองแร่และย่อยหิน มีสัดส่วนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยซึ่งแต่ละสาขามีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 10

ตาราง 4.4 มูลค่าและอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ศึกษา หลังจากตั้งจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2537-2541

สาขา	มูลค่าของผลิตภัณฑ์หลังตั้งเป็นจังหวัด (หน่วย : พันบาท)					อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2537 - 2541
	2537	2538	2539	2540	2541	
กสิกรรม	1,077	1,406	1,303	1,193	1,071	-0.14
ปศุสัตว์	182	210	167	153	143	-5.36
ประมง	3	7	10	11	18	125.00
ป่าไม้	4	17	19	10	17	72.71
บริการทางการเกษตร	91	111	109	106	97	1.45
การแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย	75	84	93	98	100	8.21
รวมภาคปฐมภูมิ	1,433	1,835	1,701	1,572	1,446	0.22
เหมืองแร่และย่อยหิน	3	4	5	6	3	0.00
อุตสาหกรรม	434	548	648	646	601	9.64
การก่อสร้าง	297	466	625	385	208	-7.49
การไฟฟ้าและการประปา	64	71	83	94	97	13.24
รวมภาคทุติยภูมิ	795	1,085	1,356	1,125	906	15.39
การคมนาคมและขนส่ง	130	172	287	332	287	30.22
การค้าส่งและค้าปลีก	596	651	660	632	471	-5.24
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย	107	173	244	293	282	40.66
ที่อยู่อาศัย	315	326	340	357	369	4.29
การบริหารราชการและป้องกันประเทศ	170	298	296	318	325	22.79
การบริการ	769	859	756	745	749	-0.65
รวมภาคตติยภูมิ	2,087	2,479	2,583	2,677	2,483	92.07
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	4,317	5,403	5,644	5,379	4,837	3.01

ที่มา : สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จากตาราง 4.4 เมื่อตั้งเป็นจังหวัดช่วง 2 ปีแรกคือ พ.ศ.2537และพ.ศ.2538 มูลค่าผลิตภัณฑ์มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกสาขาการผลิต โดยสาขาที่มีการอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 50 ได้แก่ สาขาป่าไม้ การบริหารราชการและป้องกันประเทศ การธนาคาร และการก่อสร้าง ตามลำดับ หลังจากนั้นมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลง สาขาเกษตรกรรมส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงลดลง แต่มีสาขาการทำประมงและการแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่ายที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี สาขาการไฟฟ้าและการประปาและสาขาที่อยู่อาศัยมีการเพิ่มขึ้นทุกปีเช่นกัน รวมถึงสาขาการบริหารราชการและป้องกันประเทศที่ลดลงในปี 2539 ในอัตราที่ไม่มากนักและในปีต่อมามีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นตลอด สาขาเหมืองแร่และย่อยหิน สาขาการคมนาคมและขนส่ง และสาขาการธนาคารมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นโดยตลอดจนถึง พ.ศ. 2541 จึงลดลง สาขาการก่อสร้างและสาขาการค้าส่งและค้าปลีก ในปีพ.ศ. 2540 และพ.ศ. 2541 มีการลดลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลง

เฉลี่ยระหว่าง พ.ศ.2537-พ.ศ.2541 พบว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 3.01ต่อปี สาขาที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงสุดคือ สาขาการประมง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 125.00ต่อปี อันดับต่อมาได้แก่ สาขาป่าไม้ สาขาการธนาคาร สาขาการคมนาคมและขนส่ง สาขาการบริหารราชการ สาขาการไฟฟ้าและการประปา สาขาอุตสาหกรรม สาขาการแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย สาขาที่อยู่อาศัย และสาขาบริการทางการเกษตร ส่วนสาขาที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงได้แก่ สาขาการก่อสร้าง สาขาปศุสัตว์ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก สาขาการบริการ และสาขาการกสิกรรม โดยสาขาการก่อสร้างมีการเปลี่ยนแปลงลดลงมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ -7.49ต่อปี

การผลิตภาคปฐมภูมิถึงแม้จะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายปีหลังจากตั้งจังหวัดแล้วมีการลดลงอย่างต่อเนื่อง การผลิตภาคทุติยภูมิช่วง 3 ปีแรกมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น หลังจากนั้นส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงลดลง ซึ่งอาจเกิดจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของประเทศที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรมอย่างมากโดยเฉพาะการก่อสร้าง ภาคตติยภูมิเป็นภาคการผลิตที่โดยส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะสาขาที่เป็นบริการโครงสร้างพื้นฐานและที่อยู่อาศัยเพื่อจะให้บริการประชากรในจังหวัดนั้นและประชากรที่คาดว่าจะมีการย้ายถิ่นเข้ามา

ตาราง 4.5 แสดงค่าสาขาที่เป็นฐานเศรษฐกิจของจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2537-2544

อุตสาหกรรม	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544
เกษตรกรรม การป่าไม้ การล่าสัตว์ และการประมง	1.04	0.18	1.18	0.90	1.02	1.02	0.90	1.17
การขุดแร่โลหะและอโลหะ	0.00	9.78	0.00	3.02	0.72	1.63	7.97	0.24
อุตสาหกรรม หัตถกรรม	1.15	1.36	1.25	1.07	1.72	1.67	0.71	10.28
การก่อสร้าง ซ่อม และรีดองทำลาย	0.47	1.48	0.86	0.93	0.83	0.66	1.30	0.81
การสาธารณูปโภคและสาธารณสุข	0.85	4.78	0.68	0.48	0.20	0.00	0.05	0.12
พาณิชยกรรม	1.06	1.72	0.69	1.58	1.28	0.73	1.70	0.55
การขนส่ง คลังสินค้า และคมนาคม	1.23	4.40	0.51	0.70	0.46	0.60	0.19	0.82
การบริการ	0.70	1.75	0.58	0.97	0.59	0.97	0.86	0.73
กิจการที่ระบุไม่ชัดเจนหรือไม่ทราบ	0.00	0.00	0.00	0.00	10.26	0.00	0.00	0.39
รวม	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00

ที่มา : จากการคำนวณ

จากตาราง 4.5 แสดงการวิเคราะห์ฐานเศรษฐกิจของจังหวัดหนองบัวลำภู ภายหลังจากที่มีการตั้งจังหวัดขึ้นใหม่นั้น ในช่วงปีแรกของการตั้งจังหวัดคือ พ.ศ.2537 กิจกรรมที่เป็นฐานเศรษฐกิจของจังหวัดได้แก่กิจกรรมพื้นฐานเดิมคือเกษตรกรรม และกิจกรรมที่มีการขยายตัวจากการตั้งจังหวัดคือ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการขนส่งและคมนาคม จนกระทั่งในช่วงปีถัดมา พ.ศ.2538 จึงมีการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในทุกสาขากลายเป็นฐานเศรษฐกิจของจังหวัดยกเว้นสาขาเกษตรกรรมเนื่องจากเกิดความต้องการแรงงานในสาขาอื่น ๆ เพิ่มขึ้นจึงเกิดการดึงแรงงานจากภาคเกษตรออกไป โดยสาขาที่มีค่า LQ สูงที่สุดคือการขุดแร่และอโลหะ รองลงมาคือ การสาธารณูปโภคและการ

สาธารณสุข และสาขาการขนส่งและคมนาคม เนื่องจากเมื่อตั้งจังหวัดใหม่จึงต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลายอย่างและการส่งเสริมการลงทุนทางด้านการศึกษา เนื่องจากเป็นทรัพยากรที่เพิ่งค้นพบ หลังจาก 2 ปีแรก กิจกรรมฐานเศรษฐกิจของจังหวัดคือ สาขาอุตสาหกรรม หัตถกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม และการขุดแร่ โดยสาขาที่เป็นหลักได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม หัตถกรรม เนื่องจากการตั้งจังหวัดใหม่จึงเกิดการดึงดูดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรมท้องถิ่นของพื้นที่ที่มีการสนับสนุนมากขึ้นเมื่อได้ตั้งเป็นจังหวัด ส่วนเกษตรกรรมก็เป็นอีกสาขาที่เป็นฐานเศรษฐกิจของจังหวัดแต่อาจไม่สม่ำเสมอเนื่องจากแรงงานภาคเกษตรไม่ใช่แรงงานประจำอย่างเช่นภาคอุตสาหกรรม และสาขาการขุดแร่ก็เช่นกัน ส่วนสาขาพาณิชยกรรมของจังหวัดนั้นถึงแม้จะมีการขยายตัวจนเป็นฐานเศรษฐกิจของจังหวัด แต่ก็ยังต้องพึ่งพาจังหวัดใกล้เคียงคือ อุดรธานีอยู่มาก เนื่องจากอุดรธานีเป็นเมืองศูนย์กลางของอนุภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน รวมถึงสาขาการบริการที่จังหวัดหนองบัวลำภูยังต้องพึ่งพาจังหวัดใกล้เคียงอยู่ และจะเห็นได้ว่าการเติบโตของจังหวัดทางด้านกายภาพนั้นมีน้อยมากจึงเกิดความต้องการแรงงานในสาขาการก่อสร้างและการสาธารณูปโภคน้อย ซึ่งไม่สามารถเทียบกับจังหวัดอื่นในอนุภาคซึ่งมีการพัฒนาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในขณะที่จังหวัดหนองบัวลำภูไม่ได้ถูกกำหนดบทบาทเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ ในอนุภาคซึ่งจะส่งผลต่อการเร่งรัดการพัฒนาจังหวัดนั้น ๆ ด้วย

4.1.4.2 เกษตรกรรม

ตาราง 4.6 พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2537 และ พ.ศ. 2543

(หน่วย : ไร่)

อำเภอ	รวม		ทำนา		ปลูกพืชไร่		ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น		ปลูกพืชผักและไม้ดอก	
	2537	2543	2537	2543	2537	2543	2537	2543	2537	2543
เมืองหนองบัวลำภู	281,929	321,688	192,284	271,951	62,634	27,817	497	17,838	407	4,082
นากลาง	266,719	375,496	181,317	183,373	57,628	175,622	922	14,591	490	1,910
โนนสัง	346,537	157,077	243,702	135,022	62,374	13,675	418	8,192	705	188
ศรีบุญเรือง	204,277	306,296	95,692	252,938	86,749	36,619	587	16,329	816	410
สุวรรณคูหา	387,767	208,857	295,562	107,461	43,816	87,509	897	12,563	947	1,324
รวม	1,584,366	1,496,220	1,049,962	991,644	360,320	418,177	3,642	77,635	3,759	8,764

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู

ตาราง 4.7 อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

(หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	ทำนา	ปลูกพืชไร่	ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น	ปลูกพืชผักและไม้ดอก
เมืองหนองบัวลำภู	2.35	6.91	-9.26	581.52	150.49
นากลาง	6.80	0.19	34.13	247.09	48.30
โนนสัง	-9.11	-7.43	-13.01	309.97	-12.22
ศรีบุญเรือง	8.32	27.39	-9.63	446.96	-8.29
สุวรรณคูหา	-7.69	-10.61	16.62	216.76	6.63
รวม	-1.32	-0.96	1.49	332.19	22.53

ที่มา : การคำนวณ โดยฐานข้อมูลจากสำนักงานเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู

จากตาราง 4.6 พื้นที่เกษตรของจังหวัดหนองบัวลำภูเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2537-พ.ศ.2543 เปลี่ยนแปลงลดลงคิดเป็นร้อยละ -1.32ต่อปี แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเภทแล้วมีเพียงพื้นที่ทำนาเท่านั้นที่ลดลง แต่พื้นที่ปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ดอกมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าพื้นที่เกษตรประเภทอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 332.19ต่อปี และเพิ่มขึ้นในทุกอำเภอเมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า มีเพียงอำเภอนากลางเท่านั้นที่มีการเพิ่มขึ้นของพื้นที่เกษตรทุกประเภทในขณะที่อำเภออื่นๆมีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง

ตาราง 4.8 จำนวนและอัตราการเปลี่ยนแปลงของปศุสัตว์ในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2539-2543

อำเภอ	จำนวน (หน่วย : ตัว)			อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2539-2543
	2539	2541	2543	
เมืองหนองบัวลำภู	340,743	278,103	278,129	-4.59
นากลาง	208,012	275,429	284,015	9.13
โนนสัง	94,596	113,741	205,018	29.18
ศรีบุญเรือง	178,588	166,332	268,267	12.55
สุวรรณคูหา	93,114	80,620	119,790	7.16
รวม	915,053	914,225	1,155,219	6.56

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองบัวลำภู

จากตาราง 4.8 ภายหลังจากที่ตั้งจังหวัดแล้ว เปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ. 2539-2543 การทำปศุสัตว์ของจังหวัดก็มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.56ต่อปี มีเพียงอำเภอเมืองหนองบัวลำภูที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลง ร้อยละ -4.59ต่อปี ในขณะที่อำเภออื่น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น อำเภอโนนสังมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือ อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอนากลาง และอำเภอสวรรณคูหา ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าทั้งพื้นที่และจำนวนของการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้น แต่ละอำเภอทำการเกษตรไม่ต่างกันนักถึงแม้มูลค่าของผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรกรรมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงลดลง แต่ถึงอย่างไรก็ยังคงมีส่วนที่สูงกว่าสาขาการผลิตอื่น ๆ และยังคงเป็นสาขาที่เป็นฐานเศรษฐกิจของจังหวัด

4.1.4.3 พาณิชยกรรม

ตาราง 4.9 จำนวนและอัตราการเปลี่ยนแปลงของกิจการพาณิชยกรรมในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด ระหว่างพ.ศ. 2537-2543

ประเภท	จำนวน (ราย)				อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2537-2543
	2537	2539	2541	2543	
ทะเบียนพาณิชย์	681	1,161	1,696	2,030	33.02
นิติบุคคล	167	279	353	408	24.05
บริษัทจำกัด	54	79	86	90	11.11
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	112	199	266	317	30.51
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	1	1	1	1	0.00
รวม	828	1,412	2,049	2,438	32.41

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดหนองบัวลำภู, ที่ว่าการอำเภอเมือง, นากลาง, ศรีบุญเรือง, โนนสัง และสุวรรณคูหา

จากตาราง 4.9 แสดงการประกอบกิจการพาณิชย์กรรมของจังหวัดหนองบัวลำภู หลังจากตั้งเป็นจังหวัดเปรียบเทียบกับระหว่าง พ.ศ.2537-พ.ศ.2543 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ร้อยละ 32.41ต่อปี กิจการประเภทร้านค้าขนาดย่อยที่จดทะเบียนพาณิชย์มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยสูงสุดคือ ร้อยละ 33.02ต่อปี และต่ำที่สุดคือ บริษัทจำกัด มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย ร้อยละ 11.11ต่อปี ในขณะที่ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลเป็นประเภทเดียวที่ไม่เปลี่ยนแปลง

ตาราง 4.10 อัตราการเปลี่ยนแปลงของกิจการพาณิชย์กรรมในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด เป็นรายอำเภอ ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543 (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	ทะเบียนพาณิชย์	นิติบุคคล			
			รวม	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล
เมืองหนองบัวลำภู	34.84	40.27	25.99	15.15	33.01	100.00
นากลาง	49.88	54.39	26.52	13.33	31.37	0.00
โนนสัง	38.05	40.48	28.79	16.67	30.00	0.00
ศรีบุญเรือง	17.82	17.01	29.17	25.00	30.83	0.00
สุวรรณคูหา	58.04	61.67	27.78	-	27.78	0.00
รวม	31.64	32.67	21.66	9.26	28.27	100.00

ที่มา : จากการคำนวณ

จากตาราง 4.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอหลังจากตั้งเป็นจังหวัดระหว่าง พ.ศ.2537-พ.ศ.2543 พบว่า ในภาพรวมอำเภอสุวรรณคูหา มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.04ต่อปี สำหรับการจดทะเบียนพาณิชย์ก็เช่นกัน เนื่องจากอำเภอสุวรรณคูหา มีระยะทางที่ห่างไกลจากอำเภอเมืองจึงมีการขยายตัวของร้านค้าขนาดย่อยเพื่อให้บริการในพื้นที่มากกว่าอำเภออื่น ๆ แต่สำหรับการจดทะเบียนนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด อำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยสูงสุดคือ อำเภอศรีบุญเรือง คิดเป็นร้อยละ 25.00ต่อปี แต่ประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด อำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยสูงสุดคือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู คิดเป็นร้อยละ 33.01ต่อปี กิจการที่จดทะเบียนประเภทห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลมีเพียงแห่งเดียวที่อำเภอเมืองหนองบัวลำภู

4.1.4.4 อุตสาหกรรม

ตาราง 4.11 จำนวนสถานประกอบการ เงินทุน และแรงงานในพื้นที่ศึกษาหลังตั้งจังหวัด แยกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2537-2543

อำเภอ	จำนวนสถานประกอบการ (แห่ง)				จำนวนเงินทุน (ล้านบาท)				จำนวนแรงงาน (คน)			
	2537	2539	2541	2543	2537	2539	2541	2543	2537	2539	2541	2543
หนองบัวลำภู	358	389	391	398	136.30	266.35	285.54	302.36	694	934	1,014	1,017
นากลาง	214	347	347	350	86.51	177.37	242.90	243.79	481	884	758	767
โนนสัง	143	143	143	143	18.77	18.80	19.14	14.90	193	297	299	294
ศรีบุญเรือง	219	342	347	354	29.04	239.92	444.07	447.23	279	1,176	1,744	1,671
สุวรรณคูหา	45	50	47	50	4.68	4.81	4.15	7.45	60	71	60	74
รวม	979	1,271	1,275	1,295	275	707	996	1,016	1,707	3,362	3,875	3,823

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองบัวลำภู

ตาราง 4.12 อัตราการเปลี่ยนแปลงของ สถานประกอบการ เงินทุน และแรงงานในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2537-2543

อำเภอ	อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2537-2543		
	จำนวนสถานประกอบการ	จำนวนเงินทุน	จำนวนแรงงาน
หนองบัวลำภู	1.86	20.31	7.76
นากลาง	10.59	30.30	9.91
โนนสัง	0.00	-3.43	8.72
ศรีบุญเรือง	10.27	240.01	83.15
สุวรรณคูหา	1.85	9.86	3.89
รวม	5.38	44.83	20.66

ที่มา : การคำนวณ

จากตาราง 4.11 อำเภอที่มีสถานประกอบการอุตสาหกรรมมากที่สุดคือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู แต่จำนวนแรงงานและเงินลงทุนมีมากที่สุดในอำเภอศรีบุญเรือง และตาราง 4.12 การผลิตภาคอุตสาหกรรมมีการเติบโตขึ้นทั้งจำนวนสถานประกอบการ เงินลงทุนและแรงงาน อำเภอที่มีการเติบโตด้านอุตสาหกรรมมากที่สุดคือ อำเภอศรีบุญเรือง รองลงมาคือ อำเภอนากลาง อำเภอเมืองหนองบัวลำภู อำเภอสุวรรณคูหา และอำเภอโนนสัง ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าภายหลังจากที่ตั้งเป็นจังหวัดการประกอบการภาคอุตสาหกรรมมีการเจริญเติบโตขึ้นทุกอำเภอ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่อาศัยเงินลงทุน และแรงงานไม่มาก จะมีเพียงอำเภอศรีบุญเรืองเท่านั้นที่มีอุตสาหกรรมผลิตแหวน ที่ต้องใช้เงินลงทุนและแรงงานจำนวนมาก จึงมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่สูงกว่าอำเภออื่น ๆ

4.1.4.5 การเงิน

ตาราง 4.13 ปริมาณและอัตราการเปลี่ยนแปลงของเงินฝาก และสินเชื่อ ในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

ประเภท	2537	2539	2541	2543	อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2537-2543
เงินฝาก					
เงินฝากกระแสรายวัน	28,134	35,460	53,464	39,794	6.91
เงินฝากประจำ	644,089	1,184,873	1,492,953	1,059,929	10.76
เงินฝากออมทรัพย์	657,880	1,047,887	911,390	1,353,414	17.62
อื่น ๆ	506	2,277	1,657	225	-9.26
รวมยอด	1,330,609	2,270,497	2,459,464	2,453,362	14.06
สินเชื่อ					
เงินเบิกเกินบัญชี	649,849	1,039,722	1,118,382	677,700	0.71
เงินให้กู้ยืม	827,714	1,351,290	1,207,971	1,138,991	6.27
ตัวเงิน	35,097	136,122	44,197	30,405	-2.23
รวมยอด	1,512,660	2,527,134	2,370,550	1,847,096	3.68

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากตาราง 4.13 จังหวัดหนองบัวลำภูมีการเติบโตของปริมาณเงินฝากมากกว่า สินเชื่อ ประมาณ 3 เท่า แสดงถึงภาวะการลงทุนของจังหวัดที่ยังต่ำอยู่ เงินฝากออมทรัพย์มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือ เงินฝากประจำและกระแสรายวันตามลำดับส่วนสินเชื่อประเภทให้กู้ยืมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากกว่าประเภทอื่น ๆ เมื่อพิจารณาแต่ละปี พบว่า พ.ศ. 2539 และ 2541 เป็นช่วงที่ปริมาณเงินฝากและการให้สินเชื่อของจังหวัดสูงกว่าปัจจุบัน เนื่องจากเป็นช่วงของเศรษฐกิจฟองสบู่แต่ปัจจุบันหลังจากฟองสบู่แตกจึงมีปริมาณลดลงแต่ยังคงสูงกว่าหลังจากตั้งเป็นจังหวัดใหม่ ๆ แสดงถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดที่มีแนวโน้มเติบโตขึ้นต่อเนื่อง

4.1.4.6 ภาษี

ตาราง 4.14 การจัดเก็บภาษีในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด จำแนกเป็นรายอำเภอ ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

อำเภอ	ปริมาณ (หน่วย : พันบาท)				อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2537-2543
	2537	2539	2541	2543	
เมืองหนองบัวลำภู	22.96	48.95	80.13	41.75	13.64
นากลาง	9.36	15.75	18.31	15.89	11.62
โนนสัง	1.01	2.33	3.01	2.27	20.86
ศรีบุญเรือง	6.76	12.54	10.99	8.08	3.25
สุวรรณคูหา	0.89	1.83	2.01	1.67	14.59
รวม	40.99	81.41	114.44	69.67	11.66

ที่มา : สำนักงานสรรพากรจังหวัดอุดรธานี

จากตาราง 4.14 การจัดเก็บภาษีของพื้นที่ช่วงหลังจากที่ตั้งเป็นจังหวัดเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2537-พ.ศ.2543 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 11.66ต่อปี อำเภอโนนสังเป็นอำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปีมากที่สุดคือร้อยละ 20.86ต่อปี รองลงมาได้แก่ อำเภอสุวรรณคูหาร้อยละ 14.59ต่อปี อำเภอเมืองหนองบัวลำภู ร้อยละ 13.64ต่อปี อำเภอนากลาง ร้อยละ 11.62ต่อปี และอำเภอศรีบุญเรืองร้อยละ 3.25ต่อปี ตามลำดับ

ตาราง 4.15 ปริมาณและอัตราการเปลี่ยนแปลงของการจัดเก็บภาษีในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

พ.ศ.	ปริมาณ (หน่วย : ล้านบาท)							อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2537-2543						
	รวม	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	อากรแสตมป์	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	ธุรกิจเฉพาะ	อื่น ๆ	รวม	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	อากรแสตมป์	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	ธุรกิจเฉพาะ	อื่น ๆ
2537	40.98	13.66	2.187	1.07	16.60	4.80	2.63							
2538	59.09	20.99	3.26	5.02	18.67	7.87	3.24	44.16	53.55	49.15	365.62	12.42	63.82	23.08
2539	81.26	28.80	8.04	2.81	28.09	9.38	4.13	37.52	37.21	146.60	-44.09	50.44	19.14	27.48
2540	15.97	51.79	21.52	6.12	26.57	9.57	0.40	42.71	79.83	167.54	117.98	-5.41	2.02	-0.25
2541	11.47	55.84	15.16	3.94	30.86	8.70	0.56	-1.30	7.83	-29.55	-35.65	16.14	-9.01	39.21
2542	118.18	51.46	18.14	4.22	38.60	5.13	0.62	3.24	-7.84	19.64	7.11	25.09	-41.03	10.87
2543	69.67	21.27	9.86	1.72	-33.81	2.15	0.51	-41.05	-58.67	-45.64	-59.24	-12.41	-58.11	-8.01
อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย								9.44	7.81	29.18	8.25	12.84	-12.77	-4.35

ที่มา : สรรพากรจังหวัดหนองบัวลำภู

จากตาราง 4.15 เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงของแต่ละประเภทภาษีที่จัดเก็บ ภายหลังจากตั้งเป็นจังหวัดระหว่างพ.ศ.2537-พ.ศ.2543 ภาษีนิติบุคคลมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.18ต่อปี รองลงมาได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม อากรแสตมป์และภาษีบุคคลธรรมดา ส่วน ภาษีธุรกิจเฉพาะและภาษีประเภทอื่น ๆ นั้นมีการจัดเก็บที่ลดลง แต่เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงเปรียบเทียบกันในแต่ละปี พบว่าช่วงปีแรกของการตั้งเป็นจังหวัดการเก็บภาษีทุกประเภทมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น แต่หลังจากนั้นก็จะมีทั้งการเพิ่มขึ้นและลดลงในแต่ละประเภท เนื่องจากเมื่อมีการตั้งจังหวัดมีการขยายตัวของการลงทุนอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นมา และก็มี การขยายตัวของแรงงานตามมาเช่นกัน รวมถึงข้าราชการที่เข้ามาประจำในพื้นที่เพิ่มขึ้นด้วย จึงเกิดการเติบโตของการจัดเก็บภาษี

4.1.5 บริการสังคม

4.1.5.1 การศึกษา

จากตาราง 4.16 หลังจากที่ตั้งเป็นจังหวัดเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2537-2543 จำนวนโรงเรียนมีการเติบโตขึ้น ที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ โรงเรียนเอกชน ส่วนโรงเรียนกรมสามัญศึกษามีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นแต่ในอัตราที่ไม่มาก โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีการเปลี่ยนแปลงลดลง จากตาราง 4.17 จำนวนครูทุกสังกัดมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น จำนวนนักเรียนจากตาราง 4.18 ก็เช่นเดียวกัน สถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษา จำนวนสถาบันและจำนวนนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าของภาครัฐ แต่จำนวนอาจารย์ของรัฐมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่า

เมื่อพิจารณาถึงการเติบโตของการให้บริการทางการศึกษาในแต่ละอำเภอหลังจากที่ตั้งเป็นจังหวัด จำนวนโรงเรียนในแต่ละอำเภอนั้นมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สูงนัก อำเภอที่มีอัตราการเจริญเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยสูงสุดคือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 0.97 ต่อปี ในขณะที่อำเภอนากลางและอำเภอโนนสังมีจำนวนโรงเรียนลดลง โรงเรียนเอกชนมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดโดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 31.47ต่อปี ซึ่งก็มีเพียงในอำเภอเมืองหนองบัวลำภูเท่านั้น และโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองหนองบัวลำภูก็มีอัตราการเปลี่ยนแปลงมากกว่าอำเภออื่น ๆ เช่นกัน ส่วนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีจำนวนลดลงทุกอำเภอ จำนวนครูในอำเภอเมืองหนองบัวลำภูมีอัตราการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด แต่ก็ไม่ได้ต่างจากอำเภออื่นมากนัก โดยอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 1-3 เช่นเดียวกับจำนวนโรงเรียน คือ จำนวนครูเอกชนมีอัตราการเปลี่ยนแปลงมากกว่าครูสังกัดกรมสามัญศึกษาและสนง.คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยมีในอำเภอเมืองหนองบัวลำภูและอำเภอศรีบุญเรือง รองลงมาคือ ครูสังกัดกรมสามัญศึกษาและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายพบว่า อำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือ อำเภอสุวรรณคูหา จำนวนนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง

แปลงเพิ่มขึ้นโดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 1.49ต่อปี อำเภาศรีบุญเรืองมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดทุกประเภท จากตาราง 4.19 สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาเริ่มเปิดดำเนินการแห่งแรกในปี 2539 ที่อำเภอเมืองหนองบัวลำภู และมีการเติบโตขึ้นโดย พ.ศ. 2541 เพิ่มเป็น 3 แห่ง เป็นการลงทุนโดยเอกชน 1 แห่ง และเพิ่มเป็น 4 แห่งในปี 2543 เป็นการดำเนินการโดยภาครัฐและเอกชนอย่างละ 2 แห่ง จำนวนอาจารย์และนักศึกษาก็มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นขึ้นโดยตลอด จำนวนสถานศึกษามีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 41.42ต่อปี จำนวนอาจารย์มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 87.76ต่อปี และจำนวนนักศึกษามีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 47.78ต่อปี เมื่อพิจารณาระหว่าง สถานศึกษาของภาครัฐและเอกชนพบว่า จำนวนสถานศึกษาและนักศึกษาของภาคเอกชนมีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงกว่าของรัฐ แต่จำนวนอาจารย์ของภาครัฐมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าภาคเอกชน แสดงว่าศักยภาพของพื้นที่สามารถดึงดูดการลงทุนของเอกชนได้มากขึ้น แต่ศักยภาพในการพัฒนาบุคลากรของภาครัฐยังมีความสามารถมากกว่า ส่วนสถาบันที่ทำการสอนในระดับอาชีวศึกษานั้นมีเพียง 2 อำเภอ คือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู และอำเภาศรีบุญเรือง ซึ่งอำเภอเมืองหนองบัวลำภูจะมีการเติบโตมากกว่า เนื่องจากภายหลังตั้งเป็นจังหวัดแล้วมีสถาบันอาชีวศึกษาของภาครัฐตั้งขึ้นมา 1 แห่ง หลังจากนั้นก็มีสถาบันที่เปิดสอนระดับอาชีวศึกษาของเอกชนตั้งเพิ่มขึ้นอีก 2 แห่ง ในขณะที่อำเภาศรีบุญเรืองมีเพียงสถาบันของรัฐ 1 แห่ง เท่านั้น

4.1.5.2 สาธารณสุข

จากตาราง 4.20 การให้บริการสาธารณสุขในพื้นที่ศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2537-พ.ศ.2543 ในส่วนของจำนวนโรงพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงใด ๆ จะมีเพียงจำนวนเตียงของโรงพยาบาลอำเภอหนองบัวลำภูที่มีฐานะเป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัดเท่านั้นที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น จากตาราง 4.21 อำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของจำนวนแพทย์มากที่สุดคือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู อันดับต่อมาคือ อำเภอโนนสัง แต่อำเภาศรีบุญเรืองและอำเภอสวรรคภูหนานั้นมีการเปลี่ยนแปลงลดลง จำนวนทันตแพทย์มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกอำเภอ จำนวนเภสัชกรมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกอำเภอและอำเภอเมืองหนองบัวลำภูเป็นอำเภอที่มีอัตราการเจริญเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยมากที่สุดในขณะที่อำเภออื่น ๆ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเท่ากัน จำนวนพยาบาลโดยภาพรวมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในอัตราที่ใกล้เคียงกัน โดยอำเภอเมืองหนองบัวลำภูมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปีของจำนวนพยาบาลสูงที่สุดในจังหวัด

โดยสรุปแล้วอำเภอเมืองหนองบัวลำภูเป็นอำเภอที่มีการเติบโตของการให้บริการสาธารณสุขสูงที่สุดเนื่องจากเมื่อตั้งเป็นจังหวัด ได้ยกระดับของการให้บริการขึ้นเป็นศูนย์กลางการให้บริการสาธารณสุขระดับจังหวัด

ตาราง 4.16 จำนวนโรงเรียน จำนวนตามสังกัดในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด เป็นรายอำเภอ ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

อำเภอ	รวม			กรมสามัญศึกษา			สนง.คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ			สนง.คณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา			กรมการศาสนา			อื่นๆ							
	2537	2539	2541	2537	2539	2541	2537	2539	2541	2537	2539	2541	2537	2539	2541	2537	2539	2541	2537	2539	2541	2543	
เมืองหนองบัวลำภู	85	84	89	90	2	3	4	4	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78
นากลาง	49	48	49	48	2	2	3	3	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45
โนนสูง	25	26	26	25	1	2	2	2	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
โนนสัง	64	64	64	62	3	3	3	4	61	61	61	61	61	61	61	61	61	61	61	61	61	61	61
ศรีบุญเรือง	87	87	89	88	3	4	5	5	82	82	82	82	82	82	82	82	82	82	82	82	82	82	82
สุวรรณคูหา	42	42	42	42	3	3	3	3	38	38	38	38	38	38	38	38	38	38	38	38	38	38	38
รวม	352	351	359	355	14	17	20	21	328	328	328	328	328	328	328	328	328	328	328	328	328	328	328

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู

ตาราง 4.17 จำนวนครู จำนวนตามสังกัดในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด เป็นรายอำเภอ ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

อำเภอ	รวม			กรมสามัญศึกษา			สนง.คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ			สนง.คณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา			กรมการศาสนา			อื่นๆ							
	2537	2539	2541	2537	2539	2541	2537	2539	2541	2537	2539	2541	2537	2539	2541	2537	2539	2541	2537	2539	2541	2543	
เมืองหนองบัวลำภู	1,006	1,102	1,166	1,176	125	159	202	171	904	922	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930
นากลาง	665	693	713	707	85	95	102	100	598	594	593	593	593	593	593	593	593	593	593	593	593	593	593
โนนสูง	288	313	338	335	48	59	68	68	240	270	267	267	267	267	267	267	267	267	267	267	267	267	267
ศรีบุญเรือง	625	664	662	685	102	120	125	144	544	537	538	538	538	538	538	538	538	538	538	538	538	538	538
สุวรรณคูหา	962	916	945	1,031	88	105	128	115	799	794	887	887	887	887	887	887	887	887	887	887	887	887	887
รวม	4,077	4,230	4,399	4,549	496	598	691	676	3,512	3,608	3,739	3,739	3,739	3,739	3,739	3,739	3,739	3,739	3,739	3,739	3,739	3,739	3,739

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู

ตาราง 4.18 จำนวนนักเรียนจำนวนตามสังกัดในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด เป็นรายอำเภอ ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

อำเภอ	รวม					กรมสามัญศึกษา					สนง.คณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ					สนง.คณะกรรมการ การศึกษาเอกชน					กรมการศาสนา					อื่นๆ				
	2537		2541		2543		2537		2541		2543		2537		2541		2543		2537		2541		2543		2537		2541		2543	
	2537	2541	2543	2537	2541	2543	2537	2541	2543	2537	2541	2543	2537	2541	2543	2537	2541	2543	2537	2541	2543	2537	2541	2543	2537	2541	2543	2537	2541	2543
เมืองหนองบัวลำภู	22,483	23,881	24,750	3,487	4,380	4,595	18,392	18,573	18,406	17,947	18,573	18,406	308	492	563	821	296	312	460	593	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
นากลาง	17,184	17,236	17,904	3,217	3,358	3,310	13,774	14,352	14,281	13,660	14,352	14,281	-	-	-	-	193	218	290	345	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
นางัว	6,029	6,982	7,144	7,451	1,586	1,677	5,284	5,533	5,494	5,396	5,533	5,494	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
โนนสัง	12,437	12,624	12,424	3,448	3,505	3,427	8,989	9,008	8,876	9,119	9,008	8,876	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ศรีบุญเรือง	17,545	19,931	21,480	1,140	3,242	4,123	16,104	16,836	16,788	16,240	16,836	16,788	221	351	375	502	80	98	125	188	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
สุวรรณคูหา	12,559	12,752	12,631	1,686	1,795	1,792	10,761	10,820	10,790	10,826	10,820	10,790	-	-	-	-	112	131	188	252	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	88,237	92,656	95,464	13,723	17,866	18,341	73,304	75,122	74,635	73,188	75,122	74,635	529	843	938	1,323	681	759	1,063	1,378	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู

ตาราง 4.19 จำนวนและอัตราค่าครูโดยของสถานศึกษา อาจารย์ และนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา หลังตั้งจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

สังกัด	จำนวนสถานศึกษา			จำนวนอาจารย์			จำนวนนักศึกษา			อัตราการเจริญเติบโต		
	2539	2541	2543	2539	2541	2543	2539	2541	2543	โรงเรียน	อาจารย์	นักศึกษา
กรมอาชีวศึกษา	1	2	2	7	16	57	519	861	1,907	18.92	68.93	38.45
สนง.คณะกรรมการการศึกษาเอกชน	-	1	2	-	12	30	-	59	568	41.42	58.11	210.28
รวม	1	3	4	7	28	87	519	920	2,475	41.42	87.76	47.78

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู

ตาราง 4.20 จำนวนโรงพยาบาลและเตียงสำหรับผู้ป่วยของรัฐและเอกชนในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด เป็นรายอำเภอ ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

อำเภอ	โรงพยาบาล						เตียง							
	2537		2541		2543		2537		2539		2541		2543	
	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน
เมืองหนองบัวลำภู	1	1	1	1	1	1	200	30	200	30	200	30	200	30
นากลาง	1	0	1	0	1	0	30	0	30	0	60	0	60	0
โนนสัง	1	0	1	0	1	0	30	0	30	0	30	0	30	0
ศรีบุญเรือง	1	0	1	0	1	0	30	0	60	0	60	0	60	0
สุวรรณคูหา	1	0	1	0	1	0	30	0	30	0	30	0	30	0
นาหวัง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	5	1	5	1	5	1	320	30	350	30	380	30	380	30

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู

ตาราง 4.21 จำนวนบุคลากรทางการแพทย์ของรัฐและเอกชนในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด จำนวนรายอำเภอ ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

อำเภอ	แพทย์						เภสัชกร						พยาบาล											
	2537		2541		2543		2537		2541		2543		2537		2539		2541		2543					
	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน				
เมืองหนองบัวลำภู	8	3	16	3	13	3	2	0	3	0	2	1	3	1	5	1	49	2	73	3	112	3	160	3
นากลาง	3	0	3	0	3	0	1	0	2	0	1	0	1	0	1	0	26	0	32	0	41	0	47	0
โนนสัง	3	0	4	0	5	0	1	0	1	0	1	0	1	0	2	0	25	0	29	0	38	0	41	0
ศรีบุญเรือง	5	0	5	0	3	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	34	0	32	0	28	0	28	0
สุวรรณคูหา	4	0	4	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	27	0	28	0	28	0	30	0
นาหวัง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	23	3	32	3	26	3	5	0	6	0	9	0	10	0	10	1	161	2	194	3	247	3	306	3

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู

4.1.6 โครงสร้างพื้นฐาน

4.1.6.1 ไฟฟ้า

ตาราง 4.22 ปริมาณการใช้ไฟฟ้า และอัตราการเปลี่ยนแปลงของการใช้ไฟฟ้า ในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด พ.ศ. 2539-2543

อำเภอ	ปริมาณการใช้ไฟฟ้า (หน่วย : กิโลวัตต์)			อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	2539	2541	2543	2536-2539	2539-2543
เมืองหนองบัวลำภู	26,870,390	33,836,492	37,201,301	14.60	9.61
นากลาง	15,799,598	22,711,846	24,351,911	-2.60	13.53
โนนสัง	4,314,881	9,170,191	11,809,576	-16.70	43.42
ศรีบุญเรือง	10,348,108	18,643,500	14,196,842	6.56	9.30
สุวรรณคูหา	4,553,053	7,770,660	11,457,350	6.49	37.91
รวม	61,886,029	92,132,688	99,016,980	2.90	15.00

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดหนองบัวลำภู

จากตาราง 4.22 การให้บริการไฟฟ้าของพื้นที่ ระหว่าง พ.ศ. 2536-2539 มีการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 2.90ต่อปี โดยอำเภอนากลางและอำเภอโนนสังมีการเปลี่ยนแปลงลดลง อำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยสูงสุดคือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภูคิดเป็นร้อยละ 14.60ต่อปี หลังจากนั้น ระหว่าง พ.ศ. 2539-2543 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยสูงกว่าช่วงที่ตั้งเป็นจังหวัดใหม่ ๆ คือ ร้อยละ 15.00ต่อปี อำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงสุดคือ อำเภอโนนสัง รองลงมาคือ อำเภอสุวรรณคูหา อำเภอนากลาง อำเภอเมืองหนองบัวลำภู และอำเภอศรีบุญเรืองตามลำดับ

จากตาราง 4.23 เมื่อพิจารณาถึงประเภทของกิจกรรมที่มีการใช้ไฟฟ้า ภายหลังจากตั้ง จังหวัดแล้ว ระหว่าง พ.ศ. 2539-2543 พบว่าการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าสำหรับกิจกรรมประเภทอื่น ๆ มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 129.42ต่อปี รองลงมาคือ สถานที่ราชการและสาธารณะที่อยู่อาศัย และสถานธุรกิจและอุตสาหกรรม ตามลำดับ ซึ่งมีเพียงกิจการประเภทสถานธุรกิจและอุตสาหกรรมของเมืองหนองบัวลำภูเท่านั้นที่มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง คิดเป็นร้อยละ -4.13ต่อปี แสดงให้เห็นว่าการใช้บริการโครงสร้างพื้นฐานขององค์การราชการและเพื่อสาธารณะนั้นมีการเติบโตมากกว่าภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม เนื่องจากเมื่อตั้งเป็นจังหวัดต้องมีการขยายบริการโครงสร้างพื้นฐานระดับจังหวัดรวมทั้งการที่ได้รับงบประมาณในการบริหารจัดการเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอำเภอเมืองหนองบัวลำภูที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณไฟฟ้าสำหรับสถานที่ราชการสูงที่สุด เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของสถาบันราชการในจังหวัดหนองบัวลำภู ในขณะที่อำเภอโนนสังมีการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมสูงกว่าอำเภออื่น ๆ เนื่องจากแต่เดิมยังพัฒนาไม่มากนัก จึงมีการเร่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของอำเภอโนนสังมากกว่าอำเภออื่น ๆ ที่มีการพัฒนามากกว่า

ตาราง 4.23 อัตราการเปลี่ยนแปลงของการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าและจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด เป็นรายอำเภอ ระหว่าง พ.ศ. 2539-2543

อำเภอ	อัตราการเปลี่ยนแปลง ระหว่าง พ.ศ. 2539-2543						จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า
	รวม	ที่อยู่อาศัย	สถานธุรกิจ และอุตสาหกรรม	สถานที่ราชการ และสาธารณะ	อื่น ๆ	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า	
เมืองหนองบัวลำภู	9.61	24.82	-4.13	37.51	170.96	3.84	
นากลาง	13.71	20.01	5.40	27.71	36.70	4.78	
โนนสัง	28.46	30.08	25.13	21.19	18.36	10.50	
ศรีบุญเรือง	22.17	16.31	32.06	20.77	160.06	5.06	
สุวรรณคูหา	22.22	22.95	16.82	22.86	100.80	6.28	
รวม	15.00	22.21	4.26	30.14	129.42	5.38	

ที่มา : จากการคำนวณ

ตาราง 4.24 ปริมาณการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าและผู้ใช้ไฟฟ้าจําแนกตามประเภทกิจการในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด เป็นรายอำเภอระหว่าง พ.ศ. 2539-2543

อำเภอ	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (ยูนิต์)												จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า			
	ที่อยู่อาศัย				สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม				สถานที่ราชการและสาธารณะ				อื่น ๆ			
	รวม	2541	2543	รวม	2539	2541	2543	รวม	2539	2541	2543	รวม	2539	2541	2543	
เมืองหนองบัวลำภู	26,870,390	33,836,492	37,201,301	20,053,813	15,098,550	11,919,951	12,602,092	1,657,626	3,989,031	4,144,972	51,084	400,425	21,471	21,690	24,772	
นากลาง	15,799,598	22,711,845	24,464,912	14,316,019	7,175,842	7,478,818	8,724,670	658,332	1,266,548	1,387,985	14,684	36,238	19,695	21,305	23,458	
โนนสัง	4,314,881	9,170,191	9,227,576	7,148,103	657,992	1,077,937	1,319,301	400,382	764,634	739,678	11,817	20,494	8,200	10,434	11,645	
ศรีบุญเรือง	10,348,108	18,643,500	19,522,941	10,397,231	3,528,480	7,206,010	8,053,798	508,695	936,072	931,401	18,982	172,419	16,294	17,413	19,595	
สุวรรณคูหา	4,553,053	7,770,660	8,600,250	7,085,246	546,780	912,852	914,760	310,813	556,788	595,011	1,040	5,233	9,220	10,443	11,537	
รวม	61,886,029	92,132,688	99,016,980	59,000,412	27,007,644	28,595,568	31,614,620	3,535,848	7,513,072	7,799,046	97,607	732,812	602,901	74,880	81,285	

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดหนองบัวลำภู

4.1.6.2 ประปา

ตาราง 4.25 ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ ปริมาณน้ำที่จำหน่าย และจำนวนผู้ใช้น้ำในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

อำเภอ	น้ำที่ผลิตได้				ปริมาณน้ำที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้				จำนวนผู้ใช้น้ำ			
	2537	2539	2541	2543	2537	2539	2541	2543	2537	2539	2541	2543
เมืองหนองบัวลำภู	315,235	463,602	532,292	933,676	247,515	350,551	356,589	384,823	1,301	1,555	1,463	1,830
นากลาง	182,784	282,563	327,797	257,254	177,692	244,628	245,374	165,438	1,098	1,172	1,086	1,145
นาวัง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โนนสัง	92,116	100,174	151,860	158,104	52,973	119,099	118,151	110,991	807	941	604	671
ศรีบุญเรือง	121,669	213,412	288,692	330,099	73,631	163,384	174,565	171,625	1,114	1,238	1,061	1,212
สุวรรณคูหา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	711,804	1,059,751	1,300,641	1,679,133	551,811	877,662	894,679	832,877	4,320	4,906	4,214	4,858

ที่มา : การประปาจังหวัดหนองบัวลำภู

ตาราง 4.26 อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณน้ำประปาที่ผลิตได้ ปริมาณน้ำที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้ และจำนวนผู้ใช้น้ำประปาในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2534-2543

อำเภอ	อัตราการเปลี่ยนแปลง ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543		
	น้ำที่ผลิตได้	ปริมาณที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้	จำนวนผู้ใช้น้ำ
เมืองหนองบัวลำภู	32.70	9.25	6.78
นากลาง	6.79	-1.15	0.71
โนนสัง	11.94	18.25	-2.81
ศรีบุญเรือง	28.55	22.18	1.47
รวม	22.65	8.49	2.08

ที่มา : สำนักงานประปา เขต 7

จากตาราง 4.25 จังหวัดหนองบัวลำภูมีเพียง 4 อำเภอ ที่สามารถให้บริการน้ำประปาได้ อำเภอเมืองหนองบัวลำภูมีปริมาณน้ำที่ผลิตและจำหน่ายรวมถึงจำนวนผู้ใช้น้ำมากที่สุดรองลงมาคือ อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอเมืองนากลางและอำเภอโนนสังตามลำดับ และจากตาราง 4.26 อำเภอที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภูด้วยเช่นกัน โดยปริมาณน้ำที่ผลิตได้มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุด แสดงถึงการเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเป็นจังหวัดของพื้นที่ศึกษา

4.1.6.3 โทรศัพท์

ตาราง 4.27 จำนวนและอัตราการเปลี่ยนแปลงของเลขหมายที่เปิดใช้ในแต่ละปีในพื้นที่ศึกษา
หลังตั้งจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

อำเภอ	จำนวนเลขหมายที่เปิดใช้				อัตราการเปลี่ยนแปลง 2537-2543
	2537	2539	2541	2543	
เมืองหนองบัวลำภู	984	1,307	1,442	1,624	10.84
นากลาง	431	493	491	647	8.35
โนนสัง	160	217	271	348	19.58
ศรีบุญเรือง	366	437	712	945	26.37
สุวรรณคูหา	113	170	201	269	23.01
รวม	2,054	2,624	3,117	3,833	14.44

ที่มา : องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

ตาราง 4.28 ปริมาณและอัตราการเปลี่ยนแปลงของการให้บริการโทรศัพท์ในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2538-2543

รายการ	2538	2539	2540	2541	2542	2543	อัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปี				
จำนวนชุมสาย	6	6	6	6	6	7	0	0	0	0	16.7
จำนวนเลขหมายโทรศัพท์ที่มี	3,432	5,224	6,305	7,398	8,288	8,550	52.21	20.7	17.3	12	3.16
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	3,432	3,432	3,729	4,822	5,712	6,358	0	8.65	29.3	18.5	11.3
บริษัทสัมปทาน	0	1,792	2,576	2,576	2,576	2,192		43.8	0	0	-15
จำนวนเลขหมายโทรศัพท์ที่มีผู้เช่า	2,260	3,556	4,490	5,157	5,510	6,824	57.34	26.3	14.9	6.85	23.8
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	2,260	2,588	3,068	3,555	3,930	5,110	14.51	18.5	15.9	10.5	30
ธุรกิจ	605	685	725	754	744	772	13.22	5.84	4	-1.3	3.76
บ้านพัก	1,289	1,444	1,527	1,874	1,991	2,538	12.02	5.75	22.7	6.24	27.5
ราชการ	166	251	288	340	360	444	51.20	14.7	18.1	5.88	23.3
องค์การโทรศัพท์	95	83	83	99	93	110	-12.63	0	19.3	-6.1	18.3
สาธารณะ	105	125	445	488	742	1,246	19.04	256	9.66	52	67.9
บริษัทสัมปทาน	0	968	1,422	1,602	1,580	1,714		46.9	12.7	-1.4	8.48

ที่มา : องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

จากตาราง 4.27 อำเภอที่มีการให้บริการโทรศัพท์มากที่สุดคือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู รองลงมาได้แก่ อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอนากลาง อำเภอโนนสัง และอำเภอสวรรณคูหา ตามลำดับ การให้บริการโทรศัพท์ของพื้นที่ระหว่างพ.ศ. 2537-2543 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นโดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 14.44ต่อปี อำเภอที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือ อำเภอศรีบุญเรืองร้อยละ 26.37 ต่อปี อำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงต่ำสุดคือ อำเภอนากลาง ร้อยละ 8.36ต่อปี

จากตาราง 4.28 หลังจากที่ตั้งเป็นจังหวัดแล้วการให้บริการโทรศัพท์ในพื้นที่จังหวัด หนองบัวลำภูมีการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น ทั้งการเพิ่มเลขหมายโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์และ บริษัทสัมปทานและการเช่าเลขหมายที่เพิ่มขึ้นของผู้บริโภค การให้บริการโทรศัพท์โดยส่วนใหญ่ยังคง ดำเนินการโดยองค์การโทรศัพท์ และประเภทของผู้เช่าเลขหมายที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงสุดคือส่วน ราชการ รองลงมาได้แก่ บ้านพัก และ ธุรกิจ ตามลำดับ เนื่องจากเมื่อเริ่มจัดตั้งจังหวัดต้องมีโทรศัพท์

บริการเพื่อการสาธารณะสำหรับประชาชนในจังหวัดจำนวนมากขึ้นเมื่อมีฐานะที่เพิ่มขึ้นเป็นจังหวัด นอกจากนั้นแล้วหน่วยงานราชการระดับจังหวัดจะต้องเกิดขึ้นความต้องการเลขหมายโทรศัพท์ที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้เช่าประเภทนี้จึงมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่สูงขึ้นมากกว่าของผู้เช่าประเภทอื่น ๆ จำนวนเลขหมายขององค์กรธุรกิจนั้นมีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นแต่มีอัตราที่ลดลงจากเดิมทุกปีจนกระทั่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ลดลงในปี 2542 เนื่องจากจังหวัดหนองบัวลำภูเป็นจังหวัดเล็กและเพิ่งตั้งใหม่อัตราการขยายตัวของธุรกิจจึงยังไม่มากนักประกอบกับเกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจทำให้การเปลี่ยนแปลงลดลงด้วย แต่เมื่อถึงปี 2543 เมื่อภาวะเศรษฐกิจเริ่มทรงตัวจึงเกิดการขยายการลงทุนขึ้นอีกอัตราการเปลี่ยนแปลงของผู้เช่าที่ประกอบธุรกิจจึงมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ส่วนของบ้านพักมีอัตราการเติบโตที่เพิ่มขึ้นทุกปี

4.1.6.4 การคมนาคมขนส่ง

ตาราง 4.29 จำนวนและอัตราการเปลี่ยนแปลงของยานยนต์ที่จดทะเบียน ตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก จำแนกตามประเภท ในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

ประเภท	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	อัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปี					
								2538	2539	2540	2541	2542	2543
รถโดยสารประจำทาง	279	295	432	476	520	554	462	5.73	46.44	10.19	9.24	6.54	- 16.61
รถโดยสารไม่ประจำทาง	12	13	11	12	12	12	8	8.33	- 15.38	9.09	0	0	- 33.33
รถโดยสารส่วนบุคคล	-	1	1	2	2	2	3	-	0	100.00	0	0	50.00
รถขนาดเล็ก	23	29	24	25	27	27	24	26.09	- 17.24	4.17	8.00	0	- 11.11
รถบรรทุกไม่ประจำทาง	-	5	13	15	15	17	26	-	60.00	15.38	0	13.33	52.94
รถบรรทุกส่วนบุคคล	1,471	1,503	1,811	2,132	2,174	2,309	2,397	2.18	20.49	17.73	1.97	6.21	3.81
รวม	1,785	1,846	2,292	2,662	2,750	2,921	2,920	3.42	24.16	16.14	3.31	6.22	- 0.03

ที่มา : กรมการขนส่งทางบก

ตาราง 4.30 จำนวนและอัตราการเปลี่ยนแปลงของยานยนต์ที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติรถยนต์ จำแนกตามประเภท ในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด ระหว่างพ.ศ. 2537-2543

ประเภท	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2537-2543					
								2538	2539	2540	2541	2542	2543
รถยนต์นั่งส่วนบุคคล	433	598	804	1,101	1,246	1,327	1,568	38.11	34.45	36.94	13.17	6.50	18.16
รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล	2,153	2,843	3,949	4,477	5,572	7,174	8,417	32.05	38.90	13.37	24.46	28.75	17.33
รถยนต์รับจ้างและบริการ	191	192	92	85	78	-	-	0.52	- 52.08	- 7.61	- 8.24	- 100.00	
รถจักรยานยนต์	15,312	20,656	25,930	33,465	35,799	41,622	45,578	34.90	25.53	29.06	6.97	16.27	9.50
รถแทรกเตอร์	125	133	101	133	130	179	205	6.40	- 24.06	31.68	- 2.26	37.69	14.53
รถใช้งานเกษตรกรรม	746	769	455	468	483	485	487	3.08	- 40.83	2.86	3.21	0.41	0.41
อื่น ๆ	-	-	-	2	7	15	28				250.00	114.29	86.67
รวม	18,960	25,191	31,331	39,731	43,315	50,802	56,283	32.86	24.37	26.81	9.02	17.29	10.79

ที่มา : กรมการขนส่งทางบก

จากตาราง 4.29 จำนวนรถที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการขนส่งเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2537-พ.ศ.2543 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยถึงร้อยละ 63.59ต่อปี โดยรถโดยสาร

ประจำทางเป็นประเภทที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงสุด รองลงมาได้แก่ รถบรรทุกส่วนบุคคล และ รถขนาดเล็ก ตามลำดับ ในขณะที่รถโดยสารไม่ประจำทางนั้นมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงถึงร้อยละ -33.33 ต่อปี จากตาราง 4.30 เมื่อพิจารณาจากจำนวนรถที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติรถยนต์ก็พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ประเภทที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปีสูงสุดคือ รถยนต์นั่งส่วนบุคคล รองลงมาได้แก่ รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์และรถแทรกเตอร์ ตามลำดับประเภทที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลงได้แก่รถยนต์รับจ้างและบริการมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงถึงร้อยละ-100 และรถใช้งานเกษตรกรรมมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ-8.73 ต่อปี

ตาราง 4.31 เส้นทางเดินรถโดยสารประจำทางระหว่างจังหวัดในพื้นที่ศึกษา หลังตั้งจังหวัด

สายที่	ชื่อเส้นทาง	ประเภทรถ	ระยะทาง	ค่าโดยสาร	จำนวนรถ
220	อุดรธานี-เอราวัณ	โดยสารธรรมดา	102	28	73
220	อุดรธานี-นากลาง	โดยสารธรรมดา	75	20.5	28
294	นากลาง-หนองคาย	โดยสารธรรมดา	115	31.5	15-21
295	ชุมแพ-ศรีบุญเรือง	โดยสารธรรมดา	54	15	3-5
2	ศรีบุญเรือง-บ้านหินลาด	สองแถว	22	6.5	4
	ศรีบุญเรือง-บ้านวังลาน	สองแถว	36	11	6
300	ภูเวียง-นากลาง	สองแถว	89	29	7-11
	ภูเวียง-ศรีบุญเรือง	สองแถว	40	13	7-11
	ศรีบุญเรือง-นากลาง	สองแถว	49	16	6
	ภูเขียว-บ้านกุดดุก	สองแถว	22	7	7
	ภูเขียว-บ้านคิมชาติ	สองแถว	17	5.5	2
	ภูเขียว-บ้านหนองพู่	สองแถว	19	6	7
528	ศรีบุญเรือง-อุบลรัตน์	ธรรมดา/สองแถว	66	21.5	15-18
	ศรีบุญเรือง-โนนสัง	สองแถว	42	14	15-18
	โนนสัง-บ้านม่วง-บ้านดอนปอ-ศรีบุญเรือง				5
578	นาด้วง-ศรีบุญเรือง	ธรรมดา/สองแถว	103	33	5-7
568	เอราวัณ-บ้านหนองหิน	สองแถว	45	15	5-10
580	สังคม-หนองบัวลำภู	ธรรมดา/สองแถว	103	33	22-33
	บ้านเชียงดี-บ้านกุดดินจี่	ธรรมดา/สองแถว	98	32	22-33
596	ขอนแก่น-ศรีบุญเรือง	ธรรมดา	105	23.5	12-17
1375	อุดรธานี-โนนสัง	โดยสาร	96	27	15-18
1377	อุดรธานี-หนองบัวลำภู	โดยสาร/สองแถว	46	13	6-8
4183	หนองบัวลำภู-ศรีบุญเรือง	โดยสาร/สองแถว	34	11	3-6
4183	หนองบัวลำภู-บ้านทรายมูล	สองแถว	46	15	10-18
	ศรีบุญเรือง-บ้านดอนปอ	สองแถว	12	4	10-18
	ศรีบุญเรือง-บ้านสร้างเสียน	สองแถว	18	6	10-18
	ศรีบุญเรือง-บ้านทรายมูล	สองแถว	21	7	10-18
42020	ศรีบุญเรือง-บ้านโนนสมบูรณ์	สองแถว	25	8	4-6
4372	หนองบัวลำภู-กิ่งอำเภอนาขุง	สองแถว	121	39	12-16
	หนองบัวลำภู-บ้านโคกนก	สองแถว	81	26.5	8-10
4375	โนนสัง-บ้านหนองวัวซอ	โดยสาร	59	19.5	6-10
4376	สุวรรณคูหา-บ้านผือ	ธรรมดา	34	9.5	4-8
4401	ศรีบุญเรือง-บ้านโนนเมือง-นากลาง	ธรรมดา	55	18	10-13

ที่มา สำนักงานขนส่งจังหวัดอุดรธานี

จากตาราง 4.31 เมื่อตั้งเป็นจังหวัดแล้วมีเส้นทางการเดินรถเฉพาะรถโดยสารที่ใช้บริการของสถานีขนส่งจังหวัดหนองบัวลำภูมีทั้งสิ้นจำนวน 29 เส้นทาง ทั้งที่เป็นรถโดยสารภายในจังหวัด และรถโดยสารระหว่างจังหวัด มีรถโดยสารปรับอากาศวิ่งระหว่างจังหวัดกับพื้นที่อื่น ๆ นอกจากนั้นรถโดยสารแต่ละอำเภอที่ไม่ได้ใช้บริการของสถานีขนส่งจังหวัดก็ยังมีบางเส้นทาง

4.1.7 สรุปการเติบโตของจังหวัดหนองบัวลำภู ระหว่าง พ.ศ. 2537-2543

การเติบโตของจังหวัดหนองบัวลำภูระหว่าง พ.ศ. 2537-2543 มีการเติบโตขึ้นในทุกด้านทั้งประชากร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม บริการสังคม และโครงสร้างพื้นฐาน แต่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ไม่มากนัก เมื่อพิจารณาแต่ละปีจะพบว่า ช่วง พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2540 จะมีการเติบโตมากกว่าช่วงที่ตั้งจังหวัดใหม่ ๆ และปัจจุบัน เพราะเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะฟองสบู่จึงมีการเติบโตในทุกด้าน โดยการผลิภาคหุติยภูมิและตติยภูมิ สังกตได้จากการเติบโตของผลิตภัณฑ์จังหวัดนั้นจะเติบโตขึ้นมาถึงช่วง พ.ศ. 2540 แต่เมื่อฟองสบู่แตกแล้ว การเติบโตต่าง ๆ ก็ลดลงจนต่ำกว่าช่วงที่ตั้งจังหวัดใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนโดยภาครัฐหรือเอกชน พ.ศ. 2543 จึงเริ่มมีการเติบโตขึ้นมาอีกแต่ก็ไม่สูงนัก แต่ภาคเกษตรกรรมของจังหวัดเป็นไปในทางตรงข้าม คือ มีการเติบโตลดลงทั้งพื้นที่และการผลิตรวมทั้งมูลค่าของผลิตภัณฑ์ แต่ถึงอย่างไรก็ตามการผลิภาคปฐมภูมิยังคงพื้นฐานของจังหวัดหนองบัวลำภูอยู่

4.2 การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

4.2.1 ความเป็นมาของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

ตามที่สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2536 กระทรวงมหาดไทยจึงได้ดำเนินการจัดตั้งจังหวัด โดยยกฐานะอำเภอหนองบัวลำภูและพื้นที่บางส่วนของจังหวัดอุดรธานี ขึ้นเป็นจังหวัดหนองบัวลำภู เมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2536 และ สืบเนื่องมาจากการตั้งจังหวัดหนองบัวลำภูนี้เป็นผลให้สุขาภิบาลหนองบัวลำภูซึ่งเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด ถูกยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู โดยมีการจัดตั้งเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2537

4.2.2 ด้านการบริหารจัดการ

เทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ ดังนี้คือ
หน้าที่ที่ต้องกระทำ ได้แก่

1. การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. ให้มีการบำรุงทางน้ำ,ทางบก
3. รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
7. ให้มีน้ำสะอาดและการประปา
8. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
9. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
10. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ
11. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

หน้าที่ที่อาจกระทำ ได้แก่

1. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
2. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
3. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
4. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
5. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
6. ให้มีการสาธารณสุข
7. จัดทำกิจการอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
8. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
9. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะหรือสวนสัตว์
10. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและการรักษาความสะอาด
11. การเทศพาณิชย์

และยังมีภารกิจนอกเหนือจากที่กำหนดไว้อีกเช่นภารกิจทั่วไปจากการสั่งการของส่วนกลาง การพัฒนาเมือง การปรับปรุงชุมชน การส่งเสริมการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ประเพณี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสังคม ฯลฯ

4.2.3 ด้านประชากร

ตาราง 4.32 จำนวนประชากร ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่เมือง และอัตราการเจริญเติบโตของประชากร
หลังจากยกฐานะ ระหว่าง พ.ศ. 2538-2544

พ.ศ.	ประชากร	ความหนาแน่นประชากร	อัตราการเจริญเติบโต
2538	21,339	547.15	
2539	21,614	554.21	1.29
2540	21,531	552.08	-0.38
2541	21,748	557.64	1.01
2542	21,713	556.74	-0.16
2543	21,099	541.00	-2.83
2544	22,061	565.67	4.56
อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย			0.57

ที่มา : กรมการปกครอง

จากตาราง 4.32 เมื่อยกฐานะเป็นเทศบาลแล้วในปีแรกมีการเติบโตของจำนวนประชากรสูงกว่าในปีต่อ ๆ มา มีการเติบโตในอัตราร้อยละ 1.29 และปีต่อมาก็มีการเติบโตลดลงและเพิ่มขึ้นสลับกันไป จนถึง พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2543 นั้นมีการเติบโตลดลงทั้ง 2 ปี เมื่อถึง พ.ศ. 2544 ประชากรมีการเติบโตขึ้นในอัตราที่สูงที่สุดตั้งแต่ยกฐานะมาคือ ร้อยละ 4.56 ภายหลังจากยกฐานะมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยของประชากรร้อยละ 0.57 ต่อปี จากตาราง 4.33 เมื่อพิจารณาถึงสภาวะของการเปลี่ยนแปลงพบว่ามีสัดส่วนการย้ายออกของประชากรในเขตเทศบาลมากกว่า การเกิด การตายและการย้ายเข้าทุกปี โดยเป็นการย้ายออกไปยังพื้นที่อื่นในจังหวัดมากกว่าการย้ายออกไปยังต่างจังหวัด ในขณะที่การย้ายเข้าพบว่าเป็นการย้ายเข้าของประชากรที่มาจากจังหวัดอื่นมากกว่าประชากรในจังหวัดหนองบัวลำภูเอง ปีแรกของการยกฐานะเป็นเทศบาลมีการย้ายเข้าของประชากรมากกว่าทุกปี เนื่องจากเป็นช่วงที่ตั้งเป็นจังหวัดใหม่จึงมีการย้ายเข้าของข้าราชการที่จะต้องเข้ามาประจำในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองซึ่งเป็นศูนย์กลางของหน่วยราชการส่วนภูมิภาค หลังจากนั้นก็เติบโตลดลงเรื่อย ๆ การย้ายออกมีการเติบโตเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไป พ.ศ. 2540 เป็นปีที่มีการย้ายออกมากที่สุดโดยส่วนใหญ่เป็นการย้ายออกภายในจังหวัด ซึ่งเป็นช่วงเดียวกับที่มีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่อำเภอใกล้เคียงจึงเป็นไปได้ว่าประชากรจะย้ายออกไปทำงานยังอำเภอใกล้เคียง การเติบโตของประชากรในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูเกิดจากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติมากกว่าการย้ายถิ่น

โครงสร้างของประชากรในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยแรงงาน โดยอยู่ในช่วง อายุ 30-34 ปีมากที่สุด มีสัดส่วนของผู้เป็นภรรยาเท่ากับ 1:48 คน

ตาราง 4.33 จำนวนประชากร การเกิด การตาย และการย้ายถิ่น ของประชากรในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู
ระหว่าง พ.ศ. 2538-2544

พ.ศ.	รวม	เกิด	ตาย	ย้ายเข้า			ย้ายออก		
				รวม	ภายในจังหวัด	ต่างจังหวัด	รวม	ภายในจังหวัด	ต่างจังหวัด
2538	21,339	1,537	128	2,194	685	1,509	2,832	1,810	1,022
2539	21,614	1,965	886	1,676	499	1,177	2,652	1,940	712
2540	21,531	2,209	120	1,788	435	1,353	3,119	2,250	869
2541	21,748	2,108	129	1,441	318	1,123	2,886	2,080	806
2542	21,713	1,902	104	1,211	352	859	2,261	1,796	465
2543	21,099	1,448	89	960	295	665	2,124	1,759	365
2544	22,061	2,009	139	791	205	586	2,726	1,936	690

ที่มา : กรมการปกครอง

4.2.4 ด้านกายภาพ

4.2.4.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

เทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีพื้นที่ 39 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกัวยศุขย์ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

ทิศใต้ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทัน อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพร้าว อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

4.2.4.2 สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่เขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู เป็นที่ราบเชิงเขาภูพานซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของชุมชน พื้นดินส่วนมากเป็นดินปนทรายและดินลูกรัง ทางด้านทิศใต้เป็นที่ราบลุ่ม มีลำน้ำที่สำคัญคือลำพะเนียง เริ่มต้นจากเทือกเขาภูพานไหลผ่านอำเภอนากลาง เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู อำเภอสรีบุญเรือง อำเภอนอนสัง และไหลลงสู่ลำน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น นอกจากนี้ยังมีหนองน้ำธรรมชาติขนาดพื้นที่ประมาณ 100 ไร่ อยู่กลางชุมชนชื่อว่า “หนองบัว”

4.2.4.3 สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู แบ่งออกเป็น 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว สภาพภูมิอากาศจัดอยู่ในประเภทภูมิอากาศแบบพื้นเมืองร้อนเฉพาะฤดู คือ จะมีฝนตกเฉพาะฤดูฝนสลับกับช่วงแห้งแล้งที่เห็นได้ชัดเจน

- ฤดูร้อน อยู่ในระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34-36 องศาเซลเซียส
- ฤดูฝน อยู่ในระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม และจะมีฝนตกมากในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน
- ฤดูหนาว อยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ อากาศจะหนาวมากในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม อุณหภูมิเฉลี่ย 15-16 องศาเซลเซียส

4.2.4.4 ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ทรัพยากรดิน ลักษณะดินส่วนใหญ่จะมีดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนทรายหน้าดินค่อนข้างตื้น ชั้นล่างยังคงเป็นดินเหนียว ดินลูกรัง มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ลักษณะดินในเขตเทศบาลนี้มีความเหมาะสมที่จะใช้ประโยชน์ในการทำนา ปลูกพืชไร่ที่ทนต่อความแห้งแล้ง ปลูกป่าไม้โตเร็วเพื่อการใช้สอย และปลูกป่าธรรมชาติ รวมทั้งใช้สำหรับเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
2. ทรัพยากรน้ำ แหล่งน้ำสำคัญที่ประชาชนใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภค และการเกษตรกรรม ได้แก่ น้ำจากลำพะเนียง สวนสาธารณะหนองบัว ห้วยเชียง ห้วยโก ห้วยลึก ห้วยใหญ่ ห้วยนาวังเงิน
3. ทรัพยากรป่าไม้ โดยทั่วไปพื้นที่ป่าไม้ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูเป็นป่าเต็งรังสลับกับป่าเบญจพรรณ มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบเชิงเขา แต่ก็มีไม่มากนัก

4.2.4.5 การตั้งถิ่นฐาน

อำเภอหนองบัวลำภู มีชุมชนเดิมที่ประกอบด้วยหมู่บ้านเก่าแก่ 2 หมู่บ้านคือ บ้านหนองบัวกับบ้านลำภู และมีหนองน้ำใหญ่ที่มีบัวหลวงอยู่มาก ชุมชนเดิมจะตั้งถิ่นฐานอยู่ทางด้านใต้ของหนองบัว ซึ่งกลายเป็นชุมชนศูนย์กลางการค้าในปัจจุบัน และมีการกระจายตัวไปตามเส้นทางคมนาคมที่มีการพัฒนาขึ้น โดยเฉพาะขยายตัวไปตามแนวถนนวิไลยอุดรกิจไปทางด้านใต้ และถนนพระวอ-พระตาทางตะวันตกและตะวันออก และมีชุมชนย่อยซึ่งเป็นชุมชนดั้งเดิมกระจายอยู่ทั่วไปในบริเวณที่ใกล้แหล่งน้ำและมีเส้นทางคมนาคมเข้าถึง

4.2.4.6 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จากตาราง 4.34 การใช้ประโยชน์ที่ดินจากการสำรวจของกรมการผังเมือง การใช้ที่ดินในเขตผังเมืองรวมเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2543 เป็นดังนี้

1. การใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย ที่อยู่อาศัยในเมืองหนองบัวลำภูเป็นอาคารไม้ 1-2 ชั้น มุงหลังคาสังกะสี และอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 1-2 ชั้น กระจายตัวปะปนอยู่กับการใช้ที่ดินประเภทอื่นในเขตเทศบาลและบริเวณย่านการค้าศูนย์กลางเมือง และบางส่วนจะอยู่ตามบริเวณถนนสายหลักหรือสายรอง คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 หมายเลข 2146 และถนนรพช. นก.3009 และย่านที่อยู่อาศัยอีกกลุ่มจะอยู่ทางทิศตะวันออกของเขตเทศบาล บริเวณถนนอนาลโย และถนนศรีคุณากร นอกจากนี้ยังกระจายออกไปเป็นชุมชนย่อย ๆ ซึ่งเป็นชุมชนอยู่อาศัยดั้งเดิม 29 ชุมชน มีสัดส่วนของการใช้ที่ดินประเภทนี้ ร้อยละ 2.67 ของการใช้ที่ดินทั้งหมด อยู่ในเขตเทศบาลเมืองร้อยละ 2.16 และนอกเขตเทศบาลร้อยละ 0.52 มีสัดส่วนของการใช้ที่ดินเป็นอันดับ 2 ของการใช้ที่ดินทุกประเภท เฉพาะในเขตเทศบาลมีการใช้ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยร้อยละ 9.01

2. การใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม ย่านการค้าดั้งเดิมของเมืองหนองบัวลำภูจะอยู่ทางด้านใต้ของหนองบัว บริเวณถนนวิจิตรรังสรรค์ ถนนวิริโยธิน ถนนดำรงบูรณะ ถนนวรราชภัคดี เป็นอาคารไม้ชั้นเดียวและอาคารคอนกรีต 1-2 ชั้น และขยายลงมาทางด้านทิศใต้จนถึงสถานีขนส่งจังหวัดบนถนนวิไลอุดรกิจ เป็นอาคารคอนกรีต 1-3 ชั้น และอีกส่วนคือ ถนนพระวอ-พระตา(ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210) ส่วนธนาคารพาณิชย์จะกระจายอยู่ในย่านการค้าศูนย์กลางเมือง ถนนพระวอ-พระตา และถนนวิไลอุดรกิจ ตลาดสดตั้งอยู่บริเวณถนนพระวอ-พระตา และถนนวิไลอุดรกิจ นอกจากนี้ยังมีการใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมกระจายอยู่ในชุมชนอยู่อาศัย แต่เป็นเพียงส่วนน้อย สัดส่วนของการใช้ที่ดินประเภทนี้ในเขตผังเมืองรวมทั้งหมดร้อยละ 0.29 อยู่ในเขตเทศบาลเมืองร้อยละ 0.28 มีสัดส่วนของการใช้ที่ดินเป็นอันดับ 8 พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีการใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชยกรรมร้อยละ 1.17

3. การใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและโกดังสินค้า อุตสาหกรรมในเขตเมืองหนองบัวลำภู เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาชนิดของผลิตภัณฑ์พบว่า เป็นอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมซ่อมยานพาหนะ มีสัดส่วนของการใช้ที่ดินประเภทนี้ร้อยละ 0.23 ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมือง 214.19 ไร่ เป็นร้อยละ 0.21 บริเวณถนนวิจิตรรังสรรค์ ถนนวิริโยธิน ถนนพระวอ-พระตา และถนนศรีคุณากร เป็นอุตสาหกรรมบริการประมาณร้อยละ 60 และร้อยละ 40 เป็นอุตสาหกรรมการผลิต พิจารณาชนิดของผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ที่เหลือเป็นอุตสาหกรรมซ่อมยานพาหนะ และอุตสาหกรรมผลิตวัสดุก่อสร้าง เป็นอุตสาหกรรมที่เปิดดำเนินไม่เกิน 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 70 ที่เหลือเปิดดำเนินการมานานกว่า 10 ปี และส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กที่ใช้แรงงานไม่เกิน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 70 ที่เหลือเป็นกิจการที่ใช้แรงงานตั้งแต่ 20-49 คน นอกเขตเทศบาลมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ 15.97 ไร่ เป็นร้อยละ 0.02 ไร่ มีสัดส่วน

การใช้ที่ดินเป็นอันดับ 9 เมื่อเทียบกับการใช้ที่ดินทุกประเภท พิจารณาเฉพาะในเทศบาลการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม ร้อยละ 0.88

4. การใช้ที่ดินประเภทสถาบันราชการ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ภายในเขตผังเมืองรวมเมืองหนองบัวลำภูมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ 1007.31 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.99 โดยเป็นอันดับ 3 เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ที่ดินทุกประเภท การใช้ที่ดินประเภทนี้อยู่ในเขตเทศบาลเมืองทั้งหมด ซึ่งเมื่อพิจารณาการใช้ที่ดินเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ร้อยละ 4.13 ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานราชการระดับจังหวัด อยู่บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 แหล่งใหญ่คือ บริเวณศูนย์ราชการจังหวัดหนองบัวลำภู ที่เหลือกระจายอยู่ตามถนนเส้นเดียวกันและบริเวณถนนวิไลยอุดรภิก จะเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการระดับอำเภอ

5. การใช้ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาในเขตผังเมืองนี้มีตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงอาชีวศึกษาโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งกระจายอยู่ทั่วไปในเขตเทศบาลเมือง บริเวณที่เป็นชุมชนอยู่อาศัย มีสัดส่วนของการใช้ที่ดินร้อยละ 0.72 เมื่อเทียบกับการใช้ที่ดินทั้งหมดในเขตผังเมืองรวมแล้วมีสัดส่วนเป็นอันดับ 6 โดยอยู่ในเขตเทศบาลเมือง 671.52 ไร่ เป็นร้อยละ 0.66 และนอกเขตเทศบาล 63.36 ไร่ เป็นร้อยละ 0.06 พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ร้อยละ 2.75

6. การใช้ที่ดินประเภทศาสนสถาน เป็นวัดของพุทธศาสนาและศาลเจ้า 1 แห่งกระจายอยู่ในพื้นที่เทศบาลเป็นส่วนใหญ่ และบริเวณที่เป็นชุมชนอยู่อาศัยทั่วไป มีสัดส่วนของการใช้ที่ดินร้อยละ 0.79 เป็นอันดับ 4 จากการใช้ที่ดินทั้งหมดภายในเขตผังเมืองรวม อยู่ในเขตเทศบาลเมือง 702.59 ไร่ เป็นร้อยละ 0.69 และนอกเขตเทศบาล 102.78 ไร่ เป็นร้อยละ 0.1 พิจารณาการใช้ที่ดินเฉพาะเขตเทศบาลมีการใช้ที่ดินประเภทศาสนสถานร้อยละ 2.88

7. การใช้ที่ดินประเภทพักผ่อนและนันทนาการ ผังเมืองรวมเมืองหนองบัวลำภูมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ 93.60 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.09 ของการใช้ที่ดินทั้งหมด ได้แก่ สวนสาธารณะหนองบัว มีพื้นที่ 25.04 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.02 อยู่ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู และสนามกีฬาจังหวัดหนองบัวลำภู มีเนื้อที่ 68.56 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.07 อยู่นอกเขตเทศบาล มีสัดส่วนของการใช้ที่ดินน้อยที่สุด พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองการใช้ที่ดินประเภทนี้ร้อยละ 0.10

8. การใช้ที่ดินประเภทเกษตรกรรม.ป่าที่ว่างและเลี้ยงสัตว์ มีสัดส่วนของการใช้ที่ดินมากที่สุด คือ ร้อยละ 93.17 อยู่ในเขตเทศบาล 18,564.40 ไร่ เป็นร้อยละ 18.23 และนอกเขตเทศบาล 76,303.43 ไร่ เป็นร้อยละ 74.94 พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีพื้นที่เกษตรกรรมร้อยละ 76.16 ของพื้นที่ทั้งหมด

9. ถนน.ซอย ภายในเขตผังเมืองรวมเมืองหนองบัวลำภู เป็นพื้นที่ถนนทั้งสิ้น 761.64 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.75 มีสัดส่วนเป็นอันดับ 5 จากการใช้ที่ดินทั้งหมด เป็นถนนภายในเขตเทศบาลเมือง 423.09 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.42 และนอกเขตเทศบาลเมือง 338.55 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.33 พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ร้อยละ 1.74 มีลักษณะโครงข่ายถนน

โดยมีถนนสายหลัก 2 สายคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 และ 228 และถนนสายรองเชื่อมต่อไปยังย่านการค้าและชุมชนอยู่อาศัย และถนนเส้นสั้น ๆ อีกมากมาย

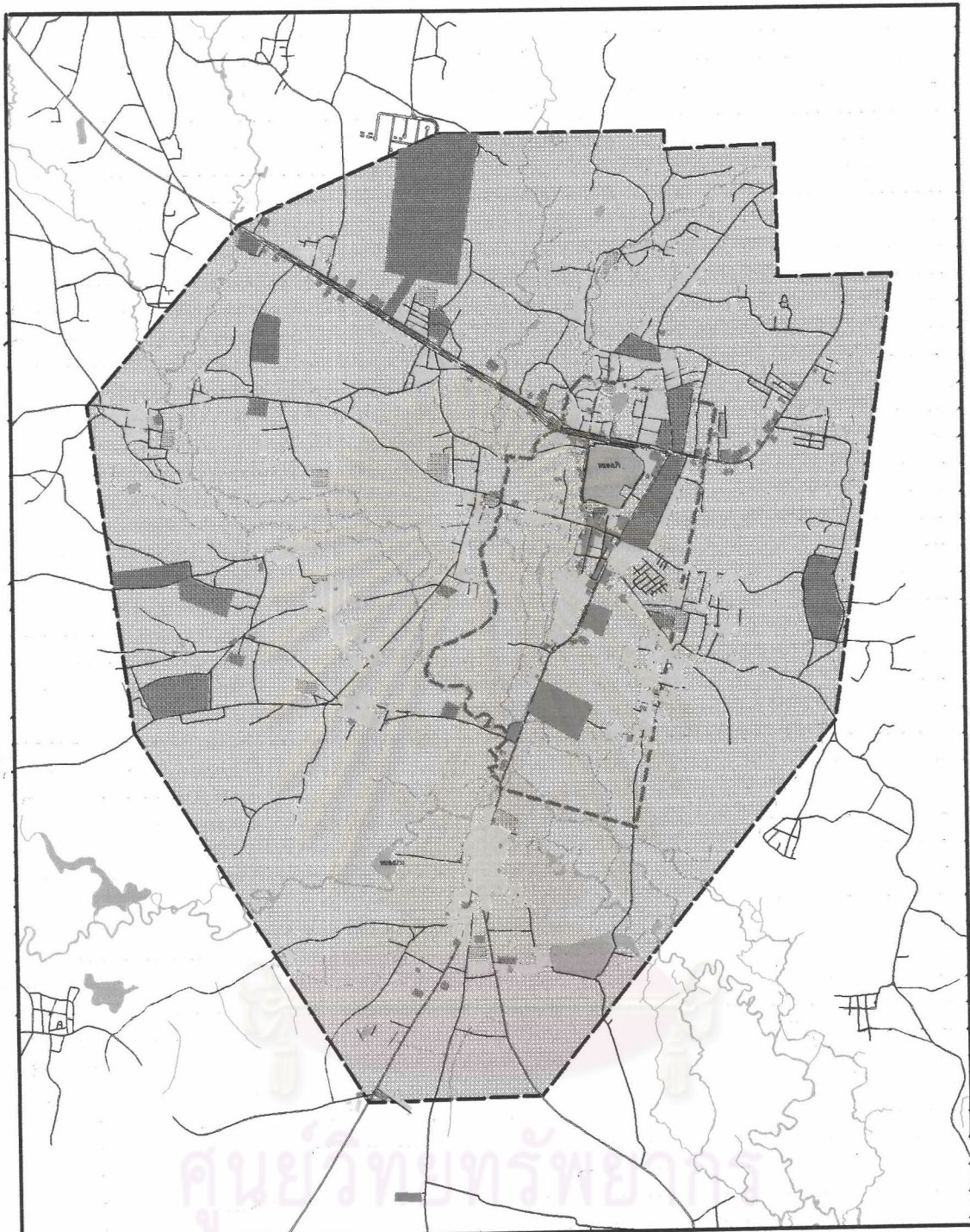
10. แม่น้ำ คลอง ในเขตผังเมืองรวมเมืองหนองบัวลำภู มีพื้นที่ที่เป็นแม่น้ำและคลองทั้งสิ้น 377.40 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.37 มีสัดส่วนเป็นอันดับ 7 จากการใช้ที่ดินทั้งหมดในเขตผังเมืองรวมอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู 285.11 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.28 และนอกเขตเทศบาลเมือง 92.29 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.09 พิจารณาเฉพาะเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีพื้นที่แม่น้ำลำคลอง ร้อยละ 1.17

ตาราง 4.34 การใช้ที่ดินของผังเมืองรวมเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2543

ประเภทการใช้ที่ดิน	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล		ผังเมือง	
	ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ
1. ย่านพักอาศัย	2,196.44	2.16	524.80	0.52	2,721.24	2.67
2. ย่านการค้า	285.31	0.28	8.82	0.01	294.13	0.29
3. ย่านอุตสาหกรรม และคลังสินค้า	214.19	0.21	15.97	0.02	230.16	0.23
4. สถาบันราชการ สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ	1,007.31	0.99	-	-	1,007.31	0.99
5. สถาบันการศึกษา / โรงเรียน	671.52	0.66	63.36	0.06	734.88	0.72
6. ศาสนสถาน	702.59	0.69	102.78	0.10	805.37	0.79
7. พักผ่อน และสนามกีฬา	25.04	0.02	68.56	0.07	93.60	0.09
8. ถนน, ซอย	423.09	0.42	338.55	0.33	761.64	0.75
9. แม่น้ำ / ลำคลอง	285.11	0.28	92.29	0.09	377.40	0.37
10. เกษตรกรรม , ป่า , ที่ว่างและเลี้ยงสัตว์	18,564.40	18.23	76,303.43	74.94	94,867.83	93.17
รวม	24,375.00	23.94	77,518.56	76.13	101,825.00	100.00

ที่มา : กรมการผังเมือง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

แสดง การใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2543

สัญลักษณ์

ที่อยู่อาศัย	สถาบันราชการ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ
พาณิชยกรรม	เกษตรกรรมและที่ว่าง
จุดสาทกรรม	เขตเทศบาล
การศึกษา	เขตสุขาภิบาล
ศาสนสถาน	ถนน
	ฝาย

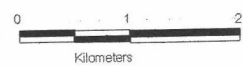
ที่มา : กรมการผังเมือง

แผนที่ 4.2

N

มาตราส่วน

4.2.4.7 สิ่งปลูกสร้าง

ตาราง 4.35 สถิติการขออนุญาตปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2538-2544

พ.ศ.	ประเภท					รวม	จำนวนอาคาร ในเขตเทศบาลเมือง
	ที่อยู่อาศัย	พาณิชย์กรรม	อุตสาหกรรม	โรงเรียน โรงพยาบาล	อื่น ๆ		
2538	260	43	4	1	0	308	4,243
2539	149	38	0	1	0	188	4,431
2540	164	66	0	0	3	236	4,667
2541	90	19	0	0	1	110	4,777
2542	43	3	0	3	0	49	4,826
2543	63	13	0	0	6	81	4,907
2544	50	8	0	1	0	59	4,966

ที่มา : กองช่าง เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

จากตาราง 4.35 เมื่อยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองแล้ว มีการเติบโตของอาคารอยู่อาศัยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อาคารพาณิชย์กรรม โรงเรียน โรงพยาบาล และอุตสาหกรรม ตามลำดับ ในช่วงแรกหลังจากที่ยกฐานะเป็นเทศบาล คือ พ.ศ. 2539 มีการเติบโตของการสร้างสิ่งปลูกสร้าง ร้อยละ 4.43 พ.ศ. 2540 เป็นช่วงที่มีอัตราการเจริญเติบโตสิ่งปลูกสร้างสูงที่สุด คือร้อยละ 5.33 หลังจากนั้นก็ยังมีการเติบโตเพิ่มขึ้นทุกปีแต่ในอัตราที่ต่ำกว่า 2 ปีแรก เมื่อพิจารณาเป็นรายปีจากการขออนุญาตก่อสร้างในเขตเทศบาลเมืองพบว่ามีการก่อสร้างอาคารเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยจำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นการพาณิชย์ โดยเป็นที่อยู่อาศัยประเภทคอนกรีตและอาคารพาณิชย์ที่เป็นคอนกรีต 1-3 ชั้นมากที่สุด ในช่วงปีแรกที่ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองนั้นมีการก่อสร้างที่อยู่อาศัยเป็นจำนวนมากในลักษณะของโครงการบ้านจัดสรร และห้องเช่าเพื่อการอยู่อาศัย จนถึงปี 2543 จึงเป็นลักษณะของการขออนุญาตก่อสร้างที่อยู่อาศัยเป็นรายบุคคลเพียงอย่างเดียว การก่อสร้างอาคารเพื่อการพาณิชย์ก็เช่นกันตั้งแต่ปี 2538-2541 มีการขออนุญาตก่อสร้างอาคารพาณิชย์หลายคูหาเพื่อให้เช่าหรือเช่าทั้งขนาดความสูง 1-3 ชั้นหรือมากกว่านั้น และจากปี 2542-2544 การก่อสร้างอาคารเพื่อการพาณิชย์จะเป็นลักษณะการก่อสร้างเพียง 1 รายต่อ 1 หลัง การก่อสร้างอาคารนอกจากเพื่อการอยู่อาศัยและพาณิชย์กรรมแล้วในปี 2538 ยังมีเพื่อการอุตสาหกรรม โรงแรม และโรงพยาบาล ปี 2539 มีประเภทอาคารพักอาศัยและสำนักงาน และโรงเรียนอนุบาล ปี 2540 มีอาคารชุด คอนโดมิเนียม สำนักงาน อาคารบริการอื่น ๆ ปี 2541 เป็นประเภทอาคารบริการอื่น ปี 2542 เป็นอาคารเรียนและโรงอาหาร ปี 2543 มีการก่อสร้างห้องอาหาร สระว่ายน้ำ ลานจอดรถ สนามโคกอล์ฟ ถนน ทางระบายน้ำ และอาคารบริการอื่น ๆ และปี 2544 มีการก่อสร้างอาคารเรียน

เมืองหนองบัวลำภูหลังจากที่ได้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีการขยายตัวทางกายภาพเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มากขึ้นและการเติบโตทางด้านประชากรที่คาดว่าจะมีมากขึ้น

จากการย้ายเข้ามาของประชากรจากพื้นที่อื่น เห็นได้จากการสร้างโรงงานอุตสาหกรรม หมู่บ้านจัดสรร โรงแรม อาคารชุด คอนโดมิเนียม ห้องอาหาร สนามไดร์กอล์ฟ และการขยายตัวของโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการเติบโตของเมืองที่กลายเป็นศูนย์กลางของจังหวัด และตามหน้าที่ในการให้บริการของเทศบาลเมือง เห็นได้จากการก่อสร้างโรงเรียน สำนักงานสาธารณสุขเทศบาล

4.2.4.8 สาธารณูปโภค

4.2.4.8.1 ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การระบายน้ำ การกำจัดขยะ และ การบำบัดน้ำเสีย

สาธารณูปโภคภายในเขตเทศบาลนั้น การให้บริการไฟฟ้าสามารถให้บริการได้ 6,760 หลังคา คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีปริมาณการใช้ไฟทั้งสิ้น 8,300 กิโลวัตต์ต่อชั่วโมง ส่วนไฟฟ้าสาธารณะมี 750 จุด ครอบคลุมถนน 46 สาย แต่ถนนบางสายยังไม่ครอบคลุม ทั้งหมด เนื่องจากถนนบางสายยังเป็นลูกรังในบางส่วน

การบริการประปาในเขตเทศบาลยังไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะตามหมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งอยู่นอกเขตสุขาภิบาลหนองบัวลำภูเดิม สามารถให้บริการน้ำประปาได้ 1,600 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.66 ของอาคารทั้งหมดในเขตเทศบาลส่วนครัวเรือนที่ไม่ได้รับบริการนั้นใช้น้ำบาดาลหรือประปาหมู่บ้าน

การระบายน้ำปัจจุบันมีการวางท่อระบายน้ำขยายไปตามถนนที่มีการปรับปรุงและสร้างใหม่แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่เทศบาล อาคารบ้านเรือนต่าง ๆ มีการระบายน้ำลงท่อระบายน้ำสาธารณะของเทศบาลมากขึ้น เนื่องจากมีการสร้างท่อระบายน้ำเพื่ออำนวยความสะดวกให้เพิ่มมากขึ้น

ระบบบำบัดน้ำเสีย ปัจจุบันเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูยังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมของเมือง ได้มีการศึกษาความเป็นไปได้ของการก่อสร้างระบบแต่ยังขาดงบประมาณในการก่อสร้างจึงยังไม่เกิดโครงการที่แน่นอนสำหรับระบบบำบัดน้ำเสีย

การจัดเก็บและกำจัดขยะ ในเขตเมืองหนองบัวลำภูมีปริมาณขยะ 22 ตัน/วัน มีรถบริการจัดเก็บขยะ 5 คัน ขยะที่สามารถเก็บขนได้มีปริมาณ 60 ลบ.หลา/วัน จึงยังมีขยะเหลือตกค้างเป็นจำนวนมาก และยังไม่สามารถให้บริการได้ครอบคลุมเขตเทศบาล การกำจัดขยะยังเป็นการกองทิ้งไว้ อยู่ โดยขณะนี้กำลังดำเนินการก่อสร้างบ่อกำจัดขยะ โดยใช้วิธีการฝังกลบ ซึ่งโครงการคาดว่าจะแล้วเสร็จในสิ้นปี 2545

4.2.4.8.2 การคมนาคมขนส่ง

โครงข่ายถนน

เทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงระหว่างพื้นที่เขตเทศบาลเมืองกับพื้นที่รอบนอกมีถนนสายสำคัญคือ

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 (เลย-หนองบัวลำภู-อุดรธานี) เป็นเส้นทางสำคัญซึ่งเชื่อมต่อจังหวัดหนองบัวลำภูกับจังหวัดเลย และจังหวัดอุดรธานี โดยเป็นถนน 4 ช่องจราจร
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 228 (ถนนวิไลยอุดรกิจ) แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 (ชุมแพ) เป็นถนน 2 ช่องทางจราจร บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 (หนองบัวลำภู) เป็นเส้นทางเชื่อมต่อไปยัง อำเภอศรีบุญเรือง และอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่นและต่อไปยังจังหวัดชัยภูมิได้
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2146 แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 228 (หนองบัวลำภู-เขื่อนอุบลรัตน์) เป็นถนน 2 ช่องทางจราจร เชื่อมต่อไปยังอำเภอโนนสัง และอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

- ถนน รพช. นก. 3009 บ้านวังหมื่น-บ้านสร้างเสียน

เทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีถนนสาธารณะทั้งสิ้น 48 สายเป็นระยะทาง 62.95 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรัง ในเขตสุขาภิบาลเดิมและถนนสายหลักที่เชื่อมต่อไปยังนอกเขตเทศบาลเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก มีเส้นทางคมนาคมสายหลักคือ ถนนพระวอ-พระตา (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 อุดรธานี-เลย) ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงไปยังจังหวัดเลยและอุดรธานี มีความยาว 6.12 กิโลเมตร เริ่มตั้งแต่เขตเทศบาลทางด้านตะวันออก ผ่านทางด้านเหนือของหนองบัว ผ่านศูนย์ราชการจังหวัด ไปจนถึงเขตเทศบาลด้านตะวันตก และถนนวิไลยอุดรกิจ แยกจากถนนพระวอ-พระตา บริเวณสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ลงไปทางใต้ผ่านหนองบัวทางด้านตะวันออก อนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองหนองบัวลำภู ที่ว่าการอำเภอเมืองหนองบัวลำภู โรงเรียนหนองบัววิทยายน ที่ทำการสื่อสารโทรคมนาคม ตลาดเทศบาล 2 และสถานีขนส่งจังหวัดหนองบัวลำภู มีความยาว 5.49 กิโลเมตร ไปเชื่อมกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 228 (อ. ศรีบุญเรือง - จ. หนองบัวลำภู) , ถนน รพช. นก. 3004 (บ้านสร้างเสียน - บ้านวังหมื่น) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2146 (อ.โนนสัง-จ.หนองบัวลำภู)

นอกจากนี้ยังมีถนนสายรองได้แก่ ถนนวรราชภักดี และถนนโพธิ์ชัย ที่เชื่อมโยงเข้าไปสู่ย่านใจกลางเมือง เชื่อมต่อกับถนนวิจิตรรังสรรค์ที่ผ่านย่านการค้ากลางเมืองจากทิศเหนือลงไปทิศใต้ ตัดกับถนนวิริยธินที่ผ่านย่านศูนย์กลางเมืองจากตะวันตกไปยังตะวันออก ไปยังชุมชนอยู่อาศัยทั้ง 2 ด้าน และมีถนนเส้นอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงเข้าสู่ชุมชนอยู่อาศัย เช่น ถนนเทพพิทักษ์ ทางทิศเหนือ ถนนศรีคุณาธาร ทางตะวันออก

การจราจร

การสัญจรของยวดยานภายในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูจะผ่านทางถนนสายหลักคือ ถนนพระวอ-พระตา(ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210) ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดอุดรธานีและจังหวัดเลยจากข้อมูลของกรมทางหลวงมีปริมาณการจราจรเฉลี่ยเข้า 4,582 คันต่อวัน และออก 4,625 คันต่อวัน ถนนวิไลยอุดรกิจ (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 228) ซึ่งเป็นเส้นทางไปยังอำเภอศรีบุญเรือง และเชื่อมต่อไปยังจ.ขอนแก่นและชัยภูมิ มีปริมาณการจราจรเฉลี่ย เข้า 5,424 คันต่อวัน และออก 3,785 คันต่อวัน และถนนนครเขื่อนขันธ์ (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2146) เป็นเส้นทางไปยังอำเภอโนนสัง และเชื่อมต่อไปยังจ.ขอนแก่น มีปริมาณการจราจรเฉลี่ย เข้า 1,800 คันต่อวัน และออก 1,818 คันต่อวัน จะเห็นได้ว่าเส้นทางถนนวิไลยอุดรกิจเป็นเส้นทางที่มีปริมาณการจราจรมากที่สุด เนื่องจากเป็นที่ตั้งของสถานีขนส่งจังหวัด แต่ก็ไม่ได้มีปริมาณการจราจรหนาแน่นจนทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด

การเดินทางภายในตัวเมืองนั้นชาวเมืองจะใช้รถส่วนตัวซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรถจักรยานยนต์ อีกทั้งยังมีรถสามล้อรับจ้างส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใช้บริการที่มาจากพื้นที่อื่นซึ่งไม่มีรถส่วนตัวที่จะเข้ามาทำธุระในเมือง และมีรถรับจ้างสองแถวที่ขนส่งระหว่างตัวเมืองกับพื้นที่รอบนอก และวิ่งภายในตัวเมืองในลักษณะรถรอบเมือง

ตาราง 4.36 เส้นทางเดินรถที่ใช้บริการสถานีขนส่งจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2543

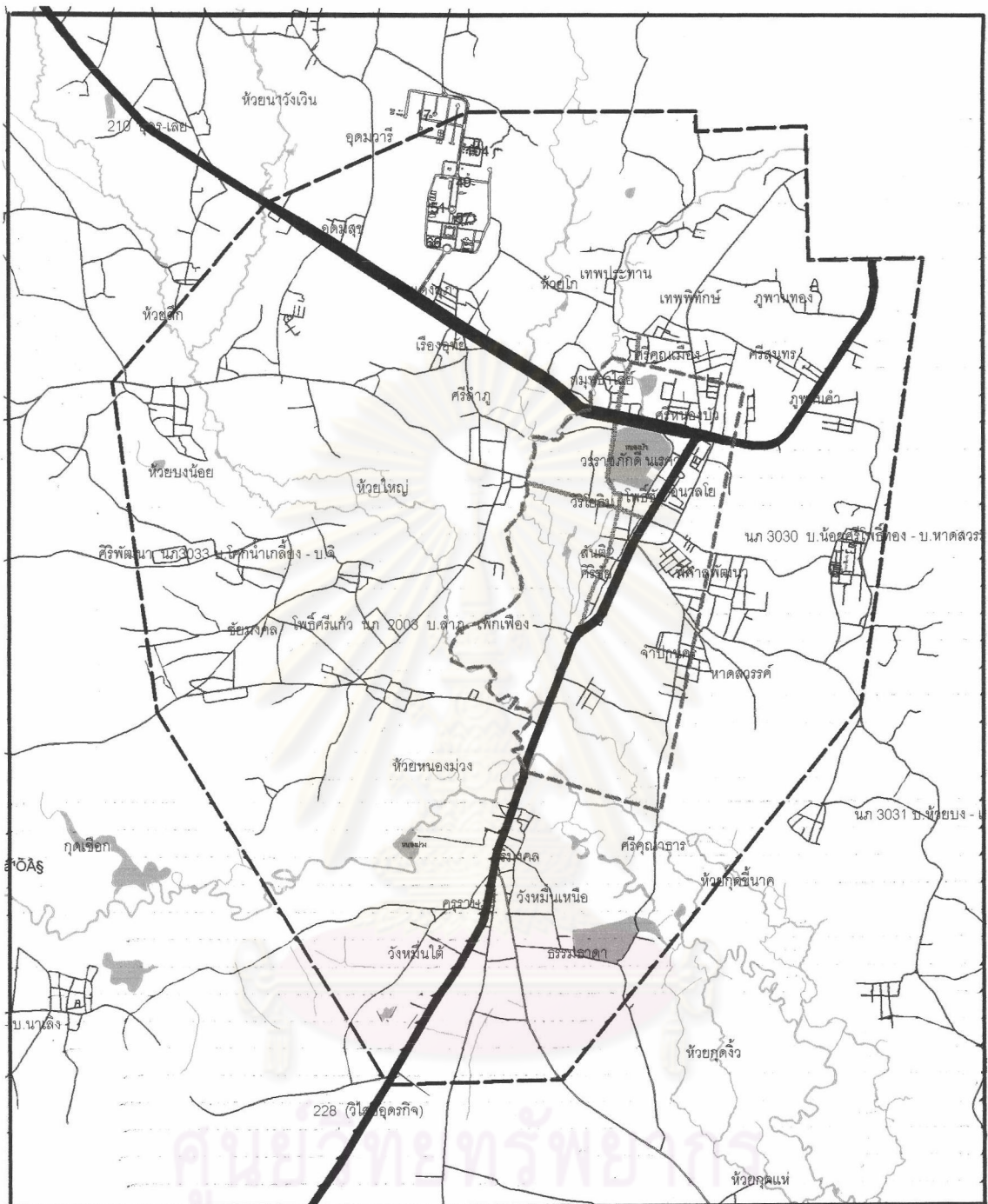
ลำดับที่	หมายเลขเส้นทาง	ชื่อเส้นทาง	ระยะทาง	อัตราค่าโดยสาร			จำนวนเที่ยว		
				ปรับอากาศ		ธรรมดา	ปรับอากาศ		ธรรมดา
				ป.1	ป.2		ป.1	ป.2	
1	สาย 1	หมวด 1	11			5			168-216
		บ้านขาม-บขส. นก.							
		นก.-บ้านคิมชาติ							
2	สาย 2	บขส. นก.-ศูนย์ราชการ-รอบเมือง	10			4			168-216
		3	สาย 3	บ้านหนองสวรรค์-รอบเมือง	11.4			5	
1	สาย 5	หมวด 2	650	337	262	187	3-4	8-10	2-4
		กท.-นภ.-ศรีเชียงใหม่							
1	สาย 5	หมวด 3	535	279	217	155	3-4	8-10	
		ช่วง กท.-นภ.							
1	220	อุดรธานี-เลย	144			45			66-80
		ช่วงอุดรธานี-เขาวัง	104			34			76-92
		ช่วงอุดรธานี-นากลาง	76			25			8-10
		ช่วงอุดรธานี-นาคำไฮ	66			22			4-6
2	243	อุดรธานี-โนนสัง	96			31			30-36
3	224	อุดรธานี-นภ.	46			15			38-44
4	246	อุดรธานี-น้ำโสม	110			41			32-40

ตาราง 4.36 (ต่อ)

ลำดับที่	หมายเลขเส้นทาง	ชื่อเส้นทาง	ระยะทาง	อัตราค่าโดยสาร			จำนวนเที่ยว		
				ปรับอากาศ		ธรรมดา	ปรับอากาศ		ธรรมดา
				ป.1	ป.2		ป.1	ป.2	
5	247	หนองบัวลำภู-นาเยung	122			44			16-20
		ช่วง นก.-โคกนก	81			28			8-10
		ช่วง นก.-บ้านสว่าง	18			6			28-34
6	248	โนนสัง-หนองบัวซอ	59			21			12-20
8	294	นากลาง-หนองคาย	126			37			8-10
9	300	ภูเวียง-นากลาง	89			33			6-8
10	532	อุดรธานี-ชุมแพ	133			42			52-62
13	580	สังคม-หนองบัวลำภู	138			49			74-90
14	636	เชียงใหม่-อุดรธานี	712	369	278	205			4-6
15	644	พิษณุโลก-อุดรธานี	372			110			4-6
16	661	เชียงใหม่-นครพนม	1044	536	417	298		2-4	2-4
17	802	ขอนแก่น-อุบลรัตน์-นค.	118			37			10-12
18	803	ชัยภูมิ-หนองบัวลำภู	187		80	57		2-4	2-4
19	804	หนองบัวลำภู-บึงสามพัน	321		111	95			8-10
20	805	ขอนแก่น-ศรีบุญเรือง-นค.	138			44			10-12
21	809	ชัยภูมิ-หนองคาย	286	153	199			48	
	หมวด 4								
1	4183	นค.-ศรีบุญเรือง	34			11			16-20
2	4401	ศรีบุญเรือง-บ้านโนนเมือง-นากลาง	55			18			20-26
3	4434	นค.-บ้านภูพระ	47			17			40-48
4	4483	นค.-บ้านนาด่าน-สุวรรณคูหา	70			23			32-40
5	4488	นค.-บ้านวิจิตรพัฒนา-สุวรรณคูหา	72			27			22-30
6	4505	นค.-บ้านกุดจิก	27			10			16-32
7	4506	นค.-บ้านนาเลิง-ศรีบุญเรือง	46			17			12-24
8	4507	นค.-บ้านหนองกุงแก้ว	58			22			14-26
9	4567	นค.-บ้านถิ่น-บ้านท่าลาด	59			20			16-24
	รถขนาดเล็ก								
1	42010	บ้านเทพศิรี-บ้านโคก-นค.	21			7			32

ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัดหนองบัวลำภู

จากตาราง 4.36 เมืองหนองบัวลำภูเป็นที่ตั้งของสถานีขนส่งจังหวัด จึงเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งของจังหวัด สำหรับบริการประชาชนในจังหวัด และประชาชนภายนอก มีรถโดยสารประจำทางระหว่างจังหวัดที่มายังจ.หนองบัวลำภูต้องเข้ามาให้บริการ 19 สาย รวมทั้งภายในจังหวัดอีก 10 สาย

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

แสดง โครงข่ายถนนและเส้นทางคมนาคมสายหลักและสายรอง

ภายในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

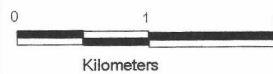
สัญลักษณ์	---	เขตเทศบาล
	- - - - -	เขตสุขาภิบาล
	—————	ถนนสายหลัก
	—————	ถนนสายรอง
	Y	ห้วย

ที่มา : จากการสำรวจ

แผนที่ 4.3

มาตราส่วน

4.2.4.9 สาธารณูปการ

4.2.4.9.1 สถาบันราชการ

เทศบาลเมืองหนองบัวลำภูเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการและรัฐวิสาหกิจทั้งสิ้น

41 หน่วยงาน ดังต่อไปนี้

หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค 30 หน่วยงาน ได้แก่

1. สำนักงานจังหวัด
2. ที่ทำการปกครองจังหวัด
3. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
4. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
5. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
6. สำนักงานประกันสังคมจังหวัด
7. สำนักงานพัฒนาแรงงานจังหวัด
8. สำนักงานสวัสดิการคุ้มครองแรงงานจังหวัด
9. สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
10. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
11. สำนักงานโยธาธิการจังหวัด
12. สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด
13. สำนักงานสถิติจังหวัด
14. สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด
15. สำนักงานสรรพากรจังหวัด
16. สำนักงานราชพัสดุจังหวัด
17. สำนักงานสรรพาสาไมต์จังหวัด
18. สำนักงานคลังจังหวัด
19. ศาลจังหวัด
20. สำนักงานอัยการจังหวัด
21. สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัด
22. สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัด
23. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
24. สำนักงานที่ดินจังหวัด
25. สำนักงานเกษตรจังหวัด
26. สำนักงานสหกรณ์จังหวัด
27. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

28. สำนักงานขนส่งจังหวัด
29. สำนักงานสถิติจังหวัด
30. สำนักงานผังเมืองจังหวัด

รัฐวิสาหกิจ 4 หน่วยงาน ได้แก่

1. สำนักงานโทรศัพท์หนองบัวลำภู
2. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
3. สำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค
4. ที่ทำการสื่อสารโทรคมนาคม

หน่วยงานระดับอำเภอ 4 หน่วยงาน ได้แก่

1. ที่ว่าการอำเภอเมืองหนองบัวลำภู
2. สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองหนองบัวลำภู
3. สำนักงานประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองบัวลำภู
4. เกษตรอำเภอเมืองหนองบัวลำภู

หน่วยงานส่วนท้องถิ่น 3 หน่วยงาน ได้แก่

1. ทศบาลเมืองหนองบัวลำภู
2. ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู
3. การประปาหนองบัวลำภู

4.2.4.9.2 สถาบันการศึกษา

จากตาราง 4.37 ในเขตเทศบาลมีสถานศึกษา จำนวน 16 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ 9 แห่ง สอนระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียน 3,218 คน จำนวนครู 277 คน และห้องเรียน 120 ห้อง คิดเป็นสัดส่วนครูต่อนักเรียน เท่ากับ 1:11 สัดส่วนนักเรียนต่อห้องเรียน เท่ากับ 1:26 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 3 แห่ง ทำการสอนตั้งแต่ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น 1 แห่ง สอนระดับอาชีวศึกษา 1 แห่ง และอีก 1 แห่งเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงอาชีวศึกษา มีนักเรียน 928 คน ครู 50 คน และห้องเรียน 26 ห้อง คิดเป็นสัดส่วนครูต่อนักเรียนเท่ากับ 1:18 สัดส่วนห้องเรียนต่อนักเรียนเท่ากับ 1:37 สังกัดกรมสามัญศึกษา 2 แห่ง สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีจำนวน นักเรียน 2,310 คน ครู 120 คน ห้องเรียน 60 ห้อง คิดเป็นสัดส่วน ครูต่อนักเรียน เท่ากับ 1:19 สัดส่วนห้องเรียนต่อนักเรียน เท่ากับ 1:38 และเป็นโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู 1 แห่ง ซึ่งปัจจุบันทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา 3 ห้อง มีครู 3 คน และนักเรียน 30 คน เมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จทั้งหมดจะเปิดทำการสอนจนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา 1 แห่งสอนระดับปวช. มีจำนวนนักเรียน 1,607 คนและอาจารย์ 50 คน ห้องเรียน 30 ห้อง คิดเป็นสัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษา เท่ากับ 1:32 และนักศึกษาต่อห้องเรียน เท่ากับ 1:53

ตาราง 4.37 จำนวนโรงเรียน นักเรียน ครูและห้องเรียนในเขตเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2543

สังกัด	โรงเรียน	นักเรียน	ครู	ห้องเรียน
สนง.การประถมศึกษาแห่งชาติ	9	3,218	277	120
สนง.คณะกรรมการการศึกษาเอกชน	3	928	50	26
กรมสามัญศึกษา	2	2,310	120	60
กรมอาชีวศึกษา	1	1,607	50	30
เทศบาล	1	30	3	3
รวม	16	8,093	500	239

ที่มา : สำนักงานศึกษาราชการจังหวัดหนองบัวลำภู

4.2.4.9.3 สถานบริการสาธารณสุข

จากตาราง 4.38 เทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีสถานพยาบาลที่เป็นโรงพยาบาลของรัฐ ขนาด 228 เตียง 1 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน ขนาด 30 เตียง 1 แห่ง สถานีอนามัย 3 แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุข 1 แห่ง และคลินิกเอกชน 13 แห่ง บุคลากรทางการแพทย์ภายในเขตเทศบาล มีจำนวนแพทย์ 22 คน ทันตแพทย์ 5 คน เภสัชกร 13 คน พยาบาล 174 คน และเจ้าหน้าที่ 42 คน พ.ศ. 2543 นี้มีผู้ป่วยมาใช้บริการโรงพยาบาลภายในเมืองหนองบัวลำภู จำแนกได้ดังนี้ โรงพยาบาลหนองบัวลำภู มีจำนวนผู้ป่วยมาใช้บริการทั้งสิ้น 438,370 ราย เป็นผู้ป่วยใน 116,800 ราย และผู้ป่วยนอก 321,570 ราย โรงพยาบาลวิระพลการแพทย์ (เอกชน) ผู้ป่วยรวม 20,732 รายเป็นผู้ป่วยใน 2,779 ราย และผู้ป่วยนอก 17,953 ราย และศูนย์บริการสาธารณสุข ซึ่งให้บริการแต่ประเภทผู้ป่วยนอก มีจำนวน ผู้ป่วยมารับบริการ 3,585 ราย

สัดส่วนแพทย์	:	ประชากรเมือง	คือ	1 : 1,003 คน
สัดส่วนพยาบาล	:	ประชากรเมือง	คือ	1 : 127 คน
สัดส่วนเตียงคนไข้	:	ประชากรเมือง	คือ	1 : 85 คน
สัดส่วนแพทย์	:	ผู้ป่วย	คือ	1: 18,507 คน
สัดส่วนพยาบาล	:	ผู้ป่วย	คือ	1: 2,585 คน
สัดส่วนเตียงคนไข้	:	ผู้ป่วย	คือ	1: 463 คน

ตาราง 4.38 สถานบริการสาธารณสุขและบุคลากรทางการแพทย์ในเขตเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2543

ประเภท	จำนวน
โรงพยาบาล (แห่ง)	2
สถานีอนามัย (แห่ง)	3
ศูนย์บริการสาธารณสุข (แห่ง)	1
คลินิก (แห่ง)	13
แพทย์ (คน)	22
ทันตแพทย์ (คน)	5
เภสัชกร (คน)	13
พยาบาล (คน)	174
เตียงคนไข้ (เตียง)	228
จำนวนผู้ป่วย	
1. โรงพยาบาลรัฐ (ราย)	
- ผู้ป่วยรวม	438,370
- ผู้ป่วยนอก	321,570
- ผู้ป่วยใน	116,800
2. โรงพยาบาลเอกชน (ราย)	
- ผู้ป่วยรวม	20,732
- ผู้ป่วยนอก	17,953
- ผู้ป่วยใน	2,779
3. ศูนย์บริการสาธารณสุข (ราย)	3,585

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู

4.2.4.9.4 ตลาด

จากแผนที่ 4.6 ในเขตเทศบาลมีตลาดสดสำหรับซื้อขายสินค้าที่ประชาชนสามารถใช้บริการได้จำนวน 2 แห่ง คือ ตลาดแดง (ตลาดเย็น) ตั้งอยู่ที่ถนนอุดร-เลยตัดกับถนนวราชภักดี มีเนื้อที่จำนวน 2 ไร่ จำนวนผู้ขาย 250 ราย ซึ่งจะมีประชากรเข้ามาจับจ่ายซื้อของตลอดทั้งวันโดยเฉพาะตอนเย็น ซึ่งจะมีประชาชนมาซื้อสินค้าเพื่อกลับไปประกอบอาหารหรืออาหารสำเร็จรูปจำนวนมาก ตลาดเช้า ตั้งอยู่ถนนวิไลยอุดรกิจ มีเนื้อที่ 1 ไร่ จำนวนผู้ขาย 120 ราย จะมีประชาชนที่เดินทางจากหมู่บ้านเข้ามาแต่เช้ามืด เพื่อมาซื้อผักผลไม้หรือเครื่องอุปโภคบริโภคกลับไปหมู่บ้าน สาย ๆ ตลาดก็จะวาย การทำความสะอาดตลาดจะทำวันละ 2 ครั้ง ในเวลา 05.00 น. และ 22.00 น. โดยระบายน้ำไหลลงท่อบำบัดน้ำเสีย และมีตลาดเอกชน 1 แห่งเป็นลักษณะของศูนย์การค้าที่ขายสินค้าเบ็ดเตล็ดและเสื้อผ้าสำเร็จรูปรวมถึงเครื่องประดับ อยู่ติดกับตลาดเย็น

4.2.4.9.5 โรงฆ่าสัตว์

มีจำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลหนองบัว ซึ่งอยู่ห่างจากชุมชน 1 กิโลเมตร เวลาปฏิบัติการเริ่มตั้งแต่ 00.00 – 06.00 น. รวม 6 ชั่วโมง การชำระล้างสัตว์ใช้น้ำประปาประมาณวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร การระบายน้ำใช้วิธีขุดบ่อน้ำทิ้ง มีบ่อพักน้ำเสีย 2 บ่อ กำจัดน้ำเสียโดยดูดไปทิ้งที่บ่อทิ้งขยะของสุขาภิบาล มีสภาพที่ยังสกปรกไม่น่าดู และส่งกลิ่นเหม็น เนื่องจากอุจจาระสัตว์และน้ำเน่าเสียในบ่อพัก แต่เทศบาลได้พิจารณาพื้นที่ที่อยู่นอกชุมชนในการจัดสร้างโรงฆ่าสัตว์ โดยตั้งอยู่ห่างเทศบาล 5 กิโลเมตร ซึ่งได้พิจารณาออกแบบโรงฆ่าสัตว์ให้ถูกหลักสุขาภิบาล

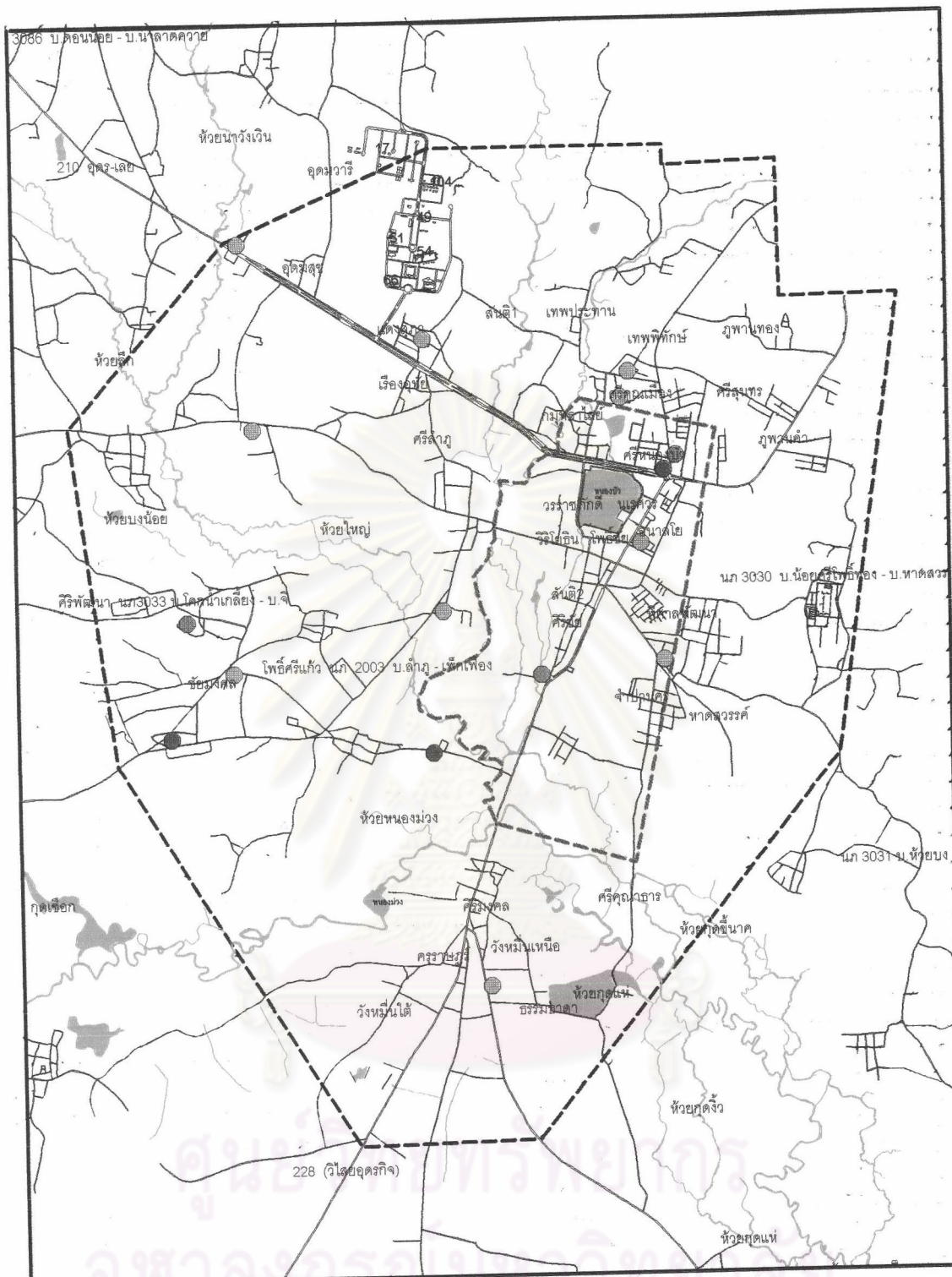
4.2.4.9.6 การดับเพลิงและการบรรเทาสาธารณภัย

หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ตั้งอยู่ที่ถนนวิไลยอุดรกิจ ตำบลหนองบัว มีรถดับเพลิงขนาดบรรทุก 5,000 ลิตร จำนวน 1 คัน รถบรรทุกน้ำดับเพลิงบรรทุกน้ำได้ 5,000 ลิตร จำนวน 1 คัน เครื่องดับเพลิงสารเคมี จำนวน 24 เครื่อง และเครื่องดับเพลิงแบบหาม 2 เครื่อง มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 13 คน และอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำนวน 20 คน แหล่งน้ำที่ใช้ในการดับเพลิง ใช้น้ำจากท่อประปาดับเพลิงและบ่อน้ำตื้น

4.2.4.9.7 สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

จากแผนที่ 4.6 สถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู คือ สวนสาธารณะหนองบัว มีเนื้อที่ประมาณ 25.04 ไร่ ซึ่งอยู่บริเวณใจกลางเมืองและมีศาลสมเด็จพระนเรศวรอันเป็นที่เคารพสักการะของชาวเมืองหนองบัวลำภู สามารถเดินทางไปตามสะดวก

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

แสดง ที่ตั้งของสถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2543

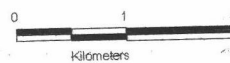
สัญลักษณ์	●	อนุบาล - ประถมศึกษา	---	เขตเทศบาล
	●	อนุบาล - มัธยมศึกษาตอนต้น	- - -	เขตสุขาภิบาล
	●	อนุบาล - อาชีวศึกษา	—	ถนน
	●	มัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6	Y	ห้วย
	●	อาชีวศึกษา		

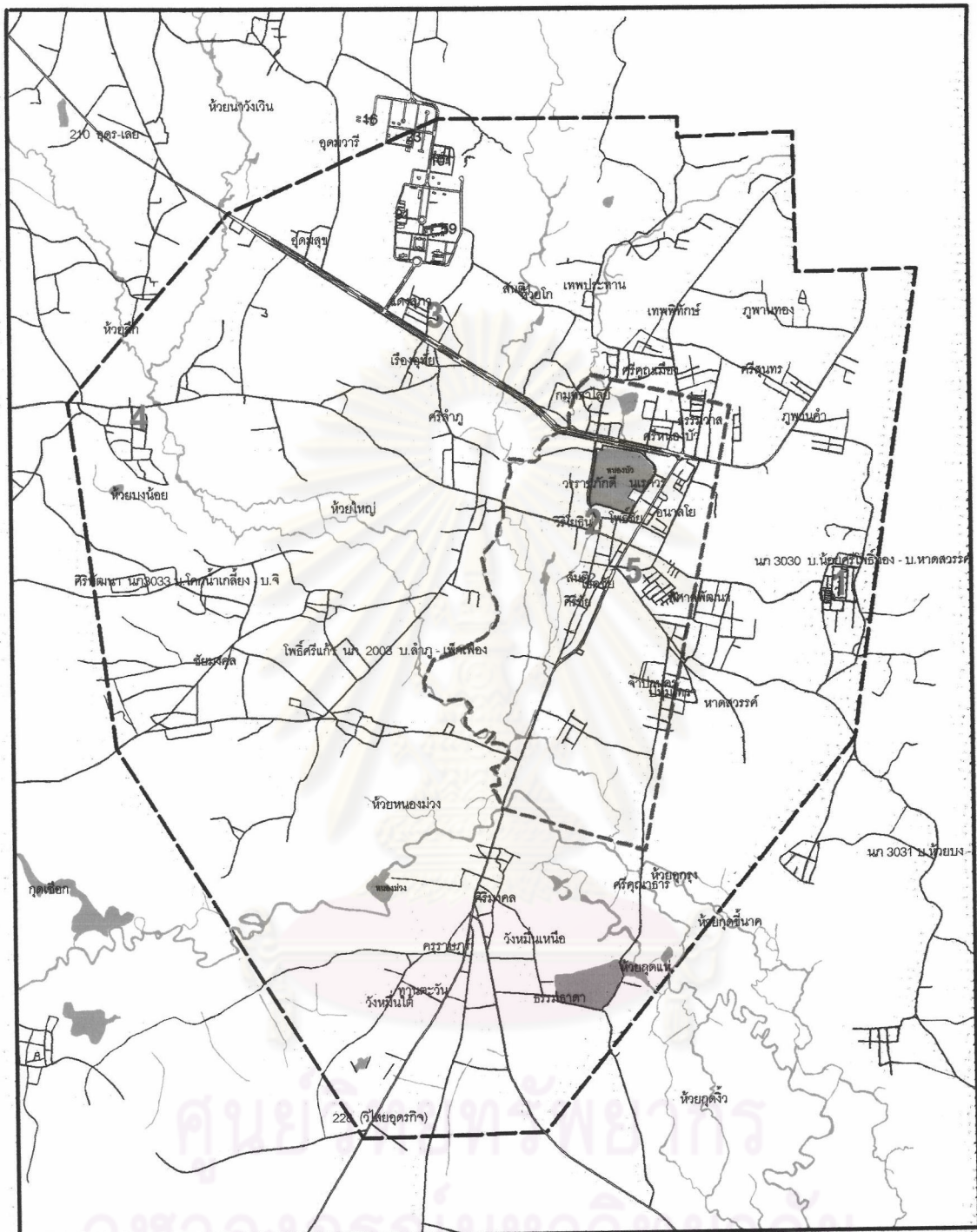
ที่มา : กรมการผังเมือง

แผนที่ 4.4

มาตราส่วน

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

แสดง ที่ตั้งของสถานบริการสาธารณสุขในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2543

สัญลักษณ์

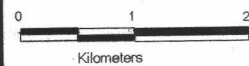
1. โรงพยาบาลหนองบัวลำภู	—————	เขตเทศบาล
2. โรงพยาบาลวิระพลการแพทย์	—————	เขตสุขาภิบาล
3. สถานีอนามัยตำบลลำภู	—————	ถนน
4. สถานีอนามัยบ้านห้วยลึก	Y	ห้วย
5. ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู		

แผนที่ 4.5

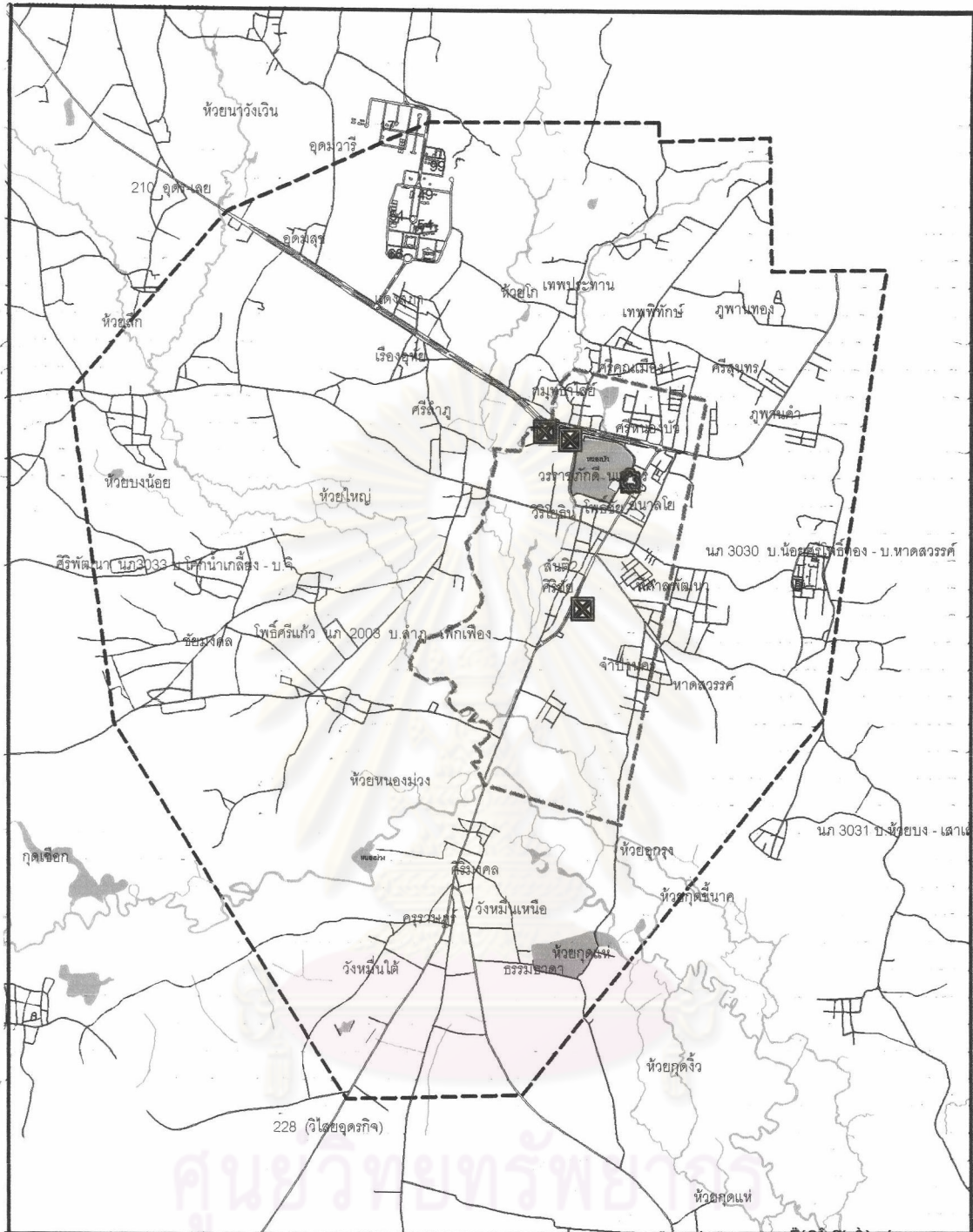
N

มาตราส่วน

ที่มา : กองช่าง เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

แสดง ที่ตั้งตลาดเทศบาล ตลาดเอกชน และสวนสาธารณะ
ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2543

สัญลักษณ์

	ตลาดเทศบาล		เขตเทศบาล
	ตลาดเอกชน		เขตสุขาภิบาล
	สวนสาธารณะ		ถนน
			ห้วย

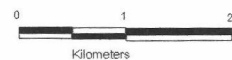
ที่มา : จากการสำรวจ

แผนที่ 4.6

N

มาตราส่วน

4.2.5 ด้านเศรษฐกิจ

4.2.5.1 รายรับ-รายจ่ายของเมือง

จากตาราง 4.39 เมื่อยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองแล้ว รายรับและรายจ่ายของเมืองก็เพิ่มมากขึ้นตามขนาดพื้นที่และฐานะ โดยสัดส่วนของรายรับต่อประชากรของเมืองมีการเติบโตในอัตราที่สูงกว่าก่อนยกฐานะ พ.ศ.2539 เทียบกับ พ.ศ.2538 สัดส่วนของรายรับต่อประชากรมีอัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 83.24 และร้อยละ 93.98 ในปี 2540 เทียบกับปี 2539 พ.ศ. 2541 เทียบกับ พ.ศ.2540 มีอัตราการเติบโตร้อยละ -14.14 พ.ศ. 2542 มีการลดลงจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ -9.08 เมื่อถึง พ.ศ. 2543 จึงมีการเติบโตเพิ่มขึ้น สัดส่วนรายจ่ายต่อประชากรก็มีลักษณะการเติบโตเช่นเดียวกับรายรับคือ มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุดในปี 2540 พ.ศ. 2541 และ 2542 มีการลดลง พ.ศ. 2543 จึงมีการเติบโตเพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2542 เท่ากับร้อยละ 15.70 สัดส่วนของรายได้ต่อประชากร หลังจากที่ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง พ.ศ. 2539 มีการเติบโตที่เพิ่มขึ้นจากปี 2538 แต่มีอัตราที่ต่ำกว่าการเติบโตของรายรับและรายจ่าย และ พ.ศ. 2540 เทียบกับ พ.ศ. 2539 มีการเติบโตของสัดส่วนรายได้ต่อประชากรในอัตราที่สูงที่สุดคือร้อยละ 167.95 พ.ศ. 2541 เทียบกับ พ.ศ. 2540 เป็นช่วงที่มีการลดลง พ.ศ. 2542 มีการเติบโตเพิ่มขึ้นมาจาก พ.ศ.2541 และกลับลดลงอีกในปี 2543 พิจารณาอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยต่อปีเป็นดังนี้ รายรับเท่ากับร้อยละ 38.08 ต่อปี รายจ่ายเท่ากับร้อยละ 40.18 ต่อปี รายได้เท่ากับร้อยละ 38.47 ต่อปี สัดส่วนของรายรับต่อประชากรเท่ากับร้อยละ 27.42 ต่อปี สัดส่วนของรายจ่ายต่อประชากรเท่ากับร้อยละ 29.36 ต่อปี สัดส่วนของรายได้ต่อประชากรเท่ากับร้อยละ 27.78 ต่อปี จากตาราง 4.40 เมื่อพิจารณาเงินอุดหนุนที่เทศบาลได้รับ เทศบาลเมืองหนองบัวลำภูได้รับเงินอุดหนุนเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี จะมีเพียงปี 2542 เทียบกับปี 2541 เท่านั้นที่ได้รับเงินอุดหนุนลดลงในอัตราร้อยละ -31.07 สัดส่วนของเงินอุดหนุนต่อรายรับทั้งหมดอยู่ระหว่างร้อยละ 20-60 แต่ส่วนใหญ่จะประมาณร้อยละ 30

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.39 ปริมาณและอัตราการเติบโตของรายรับ รายจ่าย รายได้ และอัตราการเจริญเติบโตของรายรับ รายจ่าย และรายได้ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ระหว่าง พ.ศ. 2538-2543

พ.ศ.	จำนวน										อัตราการเจริญเติบโตต่อปี				
	รายรับ	รายจ่าย	รายได้	ประชากร	รายรับต่อประชากร	รายจ่ายต่อประชากร	รายได้ต่อประชากร	รายรับ	รายจ่าย	รายได้	รายรับต่อประชากร	รายจ่ายต่อประชากร	รายได้ต่อประชากร	รายจ่ายต่อประชากร	รายได้ต่อประชากร
2538	15,232,960	13,743,155	12,018,719	21,339	714	644	563.23	85.61	57.95	56.23	83.24	55.94	54.25	54.25	54.25
2539	28,273,360	21,707,377	18,777,220	21,614	1,308	1,004	868.75	93.23	129.34	11.22	93.98	130.22	11.64	11.64	11.64
2540	54,633,832	49,783,013	20,883,158	21,531	2,537	2,312	969.91	-13.28	-22.00	7.48	-14.14	-22.78	6.41	6.41	6.41
2541	47,380,092	38,830,078	22,445,278	21,748	2,179	1,785	1,032.06	-9.23	-5.16	15.04	-9.08	-5.00	15.22	15.22	15.22
2542	43,008,803	36,827,288	25,820,533	21,713	1,981	1,696	1,189.17	12.43	10.08	-9.81	15.70	13.28	-7.19	-7.19	-7.19
2543	48,355,631	40,539,754	23,287,271	21,099	2,292	1,921	1,103.71	38.08	40.18	38.47	27.42	29.36	27.78	27.78	27.78
อัตราการเจริญเติบโต															

ที่มา : กองคลัง เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

ตาราง 4.40 ปริมาณและอัตราการเติบโตของรายรับ รายจ่าย รายได้ เงินอุดหนุน รายจ่ายเพื่อการลงทุน สัดส่วนของเงินอุดหนุนต่อรายรับ รายได้ต่อรายรับ และรายจ่ายเพื่อการลงทุนต่อรายจ่าย และอัตราการเจริญเติบโตของเงินอุดหนุนและรายจ่ายเพื่อการลงทุนของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ระหว่าง พ.ศ. 2538-2543

พ.ศ.	จำนวน						สัดส่วน							
	รายรับ	รายจ่าย	รายได้	เงินอุดหนุน	รายจ่ายเพื่อการลงทุน	เงินอุดหนุนต่อรายรับ	รายได้ต่อรายรับ	รายจ่ายเพื่อการลงทุนต่อรายจ่าย	เงินอุดหนุน	รายจ่ายเพื่อการลงทุน	เงินอุดหนุนต่อรายจ่าย	รายจ่ายเพื่อการลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายเพื่อการลงทุน
2538	15,232,960	13,743,155	12,018,719	3,214,240	4,196,910	21.10	78.90	30.54	195.44	23.79	30.54	23.07	23.07	23.07
2539	28,273,360	21,707,377	18,777,220	9,496,139	5,165,259	33.59	66.41	23.79	111.09	64.93	23.79	525.76	525.76	525.76
2540	54,633,832	49,783,013	20,883,158	20,044,962	32,322,122	36.69	38.22	64.93	24.39	64.80	64.93	-22.15	-22.15	-22.15
2541	47,380,092	38,830,078	22,445,278	24,934,814	25,161,902	52.63	47.37	64.80	31.07	53.44	64.80	-21.79	-21.79	-21.79
2542	43,008,803	36,827,288	25,820,533	17,188,269	9,679,492	39.96	60.04	53.44	39.63	53.44	53.44	10.09	10.09	10.09
2543	48,355,631	40,539,754	23,287,271	24,000,100	21,665,706	49.63	48.16	53.44	49.5	53.44	53.44	38.86	38.86	38.86
อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยหลังยกฐานะ														

ที่มา : กองคลัง เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

ตาราง 4.41 รายรับแยกประเภท ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ระหว่าง พ.ศ. 2538-2543

รายการ	จำนวน					
	2538	2539	2540	2541	2542	2543
รายรับ						
ก. รายได้						
1. หมวดภาษีอากร	10,905	16,817	18,073	18,955	19,624	20,145
2. หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต	268	761	868	892	1,038	993
3. รายได้จากทรัพย์สิน	705	1,028	1,577	2,085	2,170	1,417
4. หมวดสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์	-	-	-	-	-	-
5. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	141	171	365	513	238	732
รวมรายได้	12,019	18,777	20,883	22,445	23,070	23,287
6. หมวดเงินอุดหนุนจากรัฐบาล	3,214	9,496	4,514	24,935	17,188	4,656
ข. เงินได้อื่น ๆ						
1. เงินสะสม	-	-	706	-	2,750	1,068
2. เงินกู้	-	-	13,000	-	-	-
3. เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	-	-	15,531	-	-	19,044
ค. งบประมาณเฉพาะการ	-	-	-	-	-	-
รวมรายรับ	15,233	28,273	54,634	47,380	43,009	48,356

ตาราง 4.42 รายจ่ายแยกประเภทของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ระหว่าง พ.ศ. 2538-2543

รายการ	จำนวน					
	2538	2539	2540	2541	2542	2543
รายจ่าย						
ก. รายจ่ายงบกลาง						
1. ค่าชำระหนี้เงินกู้และดอกเบี้ย	211	337	336	-	1,483	-
2. รายจ่ายตามข้อผูกพัน	153	231	291	304	366	721
3. เงินสำรองจ่าย	75	9	5	-	90	56
4. ค่าเช่าที่ราชพัสดุ	-	-	21	9	12	9
ข. รายจ่ายของหน่วยงาน						
1. เงินเดือน และค่าจ้างประจำ	1,670	2,318	3,050	4,150	3,962	4,650
3. ค่าจ้างชั่วคราว	1,905	3,181	3,746	3,884	4,305	5,101
4. ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ	4,192	5,733	4,775	4,877	6,079	7,350
6. ค่าสาธารณูปโภค	115	301	393	444	418	473
8. ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	2,902	-	3,085	396	862	1,332
10. เงินอุดหนุน	1,220	4,432	4,484	4,325	433	222
11. รายจ่ายอื่น	5	-	-	-	-	-
ค. รายจ่ายพิเศษ						
1. จ่ายจากเงินสะสม	-	-	706	-	2,750	1,068
2. จ่ายจากเงินกู้	-	-	3,000	-	-	-
3. จ่ายจากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	1,295	5,165	15,531	20,441	12,601	19,044
ง. รายจ่ายตามงบประมาณเฉพาะการ	-	-	-	-	-	-
รวมรายจ่าย	13,743	21,707	49,423	38,830	36,827	40,540

ที่มา : เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

จากตาราง 4.41 รายรับส่วนใหญ่ของเทศบาลมาจากภาษีอากร อันดับต่อมาได้แก่ หมวดเงินอุดหนุน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินอุดหนุนสำหรับสร้างสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ซึ่งไม่มีความแน่นอนขึ้นอยู่กับงบประมาณและนโยบายของรัฐ รายได้อันดับต่อมาของเทศบาลเป็นรายได้จากทรัพย์สิน จากตาราง 4.42 รายจ่ายของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ช่วง 2 ปีแรกหลังจากยกฐานะมีสัดส่วนรายจ่ายของหน่วยงานมากกว่ารายจ่ายเพื่อการลงทุน แต่ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมาสัดส่วนของรายจ่ายเพื่อการลงทุนเริ่มสูงกว่าแต่ก็มีสัดส่วนที่ไม่ต่างกันนัก คือมีสัดส่วนของรายจ่ายเพื่อการลงทุนอยู่ระหว่างร้อยละ 50-65 โดยส่วนใหญ่รายจ่ายเพื่อการลงทุนของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูจะได้จากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ

ภายหลังจากยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองฐานะทางเศรษฐกิจของเมืองดีขึ้นแต่เป็นลักษณะการเติบโตที่ขึ้น ๆ ลง ๆ คือ ช่วงแรกที่ยกฐานะนั้นมีการเติบโตในอัตราที่สูง แต่หลังจากนั้นการเติบโตกลับลดลง ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศประสบปัญหาเศรษฐกิจ จนปัจจุบันเริ่มกลับมาเติบโตขึ้นแต่ในอัตราที่ต่ำกว่าช่วง 2 ปีแรก แต่ก็แสดงให้เห็นว่าศักยภาพในการบริหารจัดการเมืองของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูยังคงมีการเติบโตขึ้นโดยตลอด เนื่องจากเงินอุดหนุนซึ่งส่วนใหญ่นำมาลงทุนกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองเพื่อให้สามารถรองรับความต้องการของประชากรได้ และเป็นหน้าที่ของเทศบาลโดยตรงที่ต้องจัดหาบริการเหล่านี้ให้กับประชากรเมือง

4.2.5.2 อุตสาหกรรม

ตาราง 4.43 จำนวนและอัตราการเติบโตของสถานประกอบการ เงินทุน แรงงานและเครื่องจักร
ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู หลังยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

พ.ศ.	จำนวน				อัตราการเจริญเติบโตต่อปี			
	โรงงาน	เงินทุน	แรงงาน	กำลังเครื่องจักร	โรงงาน	เงินทุน	แรงงาน	กำลังเครื่องจักร
2538	59	30,659,280	229	2,035.81				
2539	67	35,525,780	302	2,311.31	13.56	15.87	31.88	13.53
2540	72	103,630,780	339	2,613.82	7.46	191.71	12.25	13.09
2541	75	112,260,780	353	2,842.24	4.17	8.33	4.13	8.74
2542	82	124,720,780	380	3,063.93	9.33	11.10	7.65	7.80
2543	83	133,700,780	383	3,132.02	1.22	7.20	0.79	2.22
อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยระหว่าง พ.ศ.2538-2543					7.06	34.25	10.83	9.00

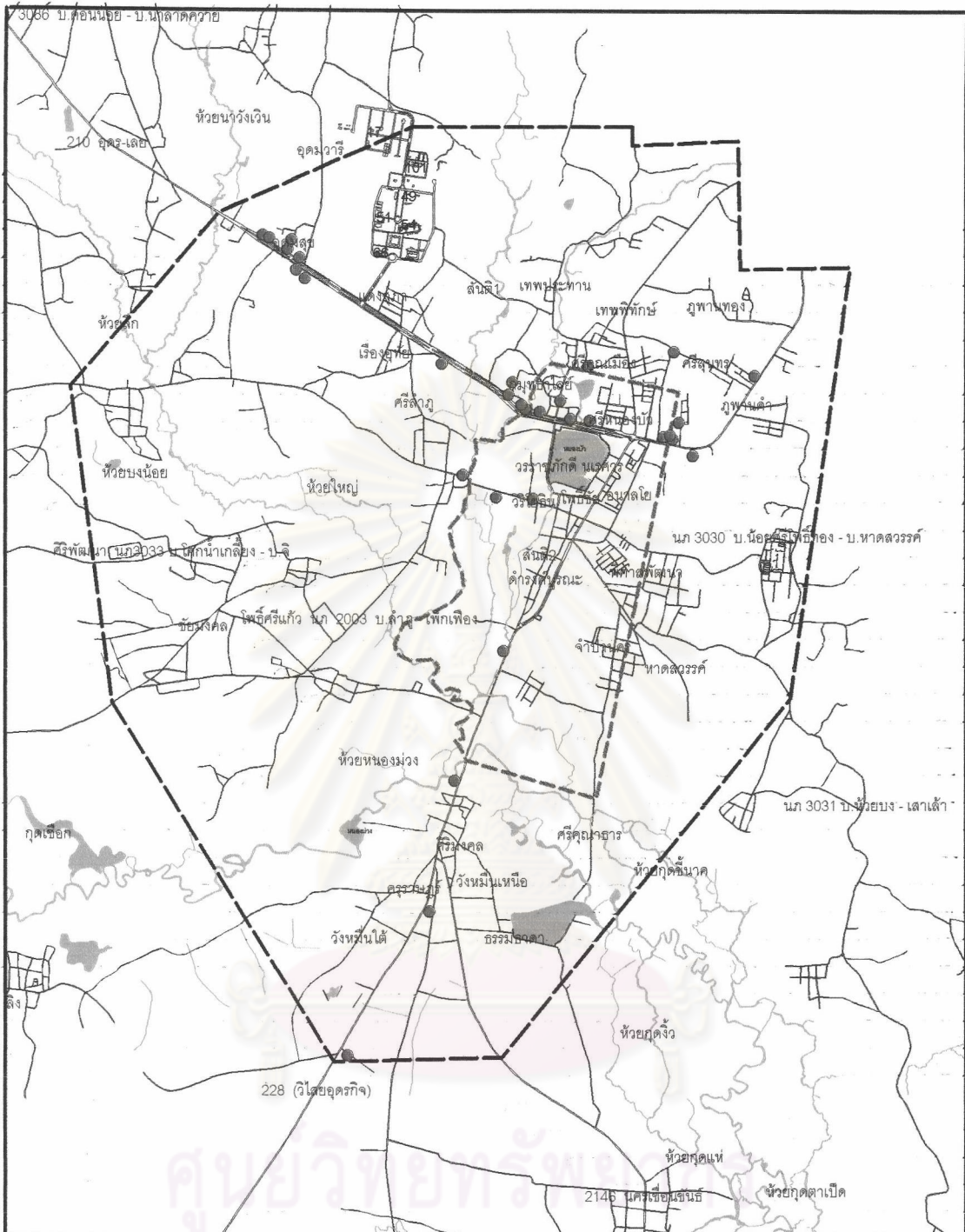
ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองบัวลำภู

จากตาราง 4.43 การเติบโตของอุตสาหกรรมในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีการเจริญเติบโตมากขึ้น โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยของสถานประกอบการร้อยละ 7.06ต่อปี เงินทุนร้อยละ 34.25ต่อปี แรงงานร้อยละ 10.83ต่อปี และกำลังเครื่องจักรร้อยละ 9.00ต่อปี เมื่อพิจารณาการเติบโตเปรียบเทียบแต่ละปีเป็นดังนี้ ช่วงแรกที่มีการยกฐานะมีการเติบโตมากที่สุดในเกือบทุกด้าน ยกเว้นเพียง

การเติบโตของเงินทุนเท่านั้นที่มีการเติบโตมากที่สุด ในปี 2540 เทียบกับปี 2539 หลังจากนั้นก็มี การเติบโตขึ้นตลอดแต่อยู่ในอัตราที่ลดลง โดยเฉพาะ พ.ศ. 2543 เทียบกับ พ.ศ. 2542 กิจกรรมอุตสาหกรรมในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีการเติบโตในอัตราที่น้อยกว่าทุกปีตั้งแต่ที่มีการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง เนื่องจากสถานประกอบการที่ตั้งในปี 2538 มีจำนวนน้อยกว่าแต่มีจำนวนเงินลงทุนที่มากกว่า และใช้เครื่องจักรที่มีแรงม้าที่สูงกว่า ในปี 2539 ซึ่งเป็นสถานประกอบการขนาดเล็กที่มีการใช้เครื่องจักรกำลังต่ำ แต่ใช้แรงงานจำนวนมากจนกระทั่งปี 2540-2541 เริ่มมีจำนวนสถานประกอบการที่ตั้งขึ้นลดลง แต่สถานประกอบการที่ตั้งในปี 2540 นั้นมีการลงทุนที่สูงกว่าที่ผ่านมาและใช้แรงงานจำนวนไม่มาก แต่ใช้เครื่องจักรที่มี กำลังสูง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมการผลิตและการบริการซ่อมรถยนต์ขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักร ปี 2542 เริ่มมีการตั้งสถานประกอบการอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจากปี 2541 ใกล้เคียงกับช่วงที่เริ่มยกฐานะ สุขาภิบาลเป็นเทศบาลเมือง แต่อาศัยแรงงานน้อยกว่าถึงครึ่งหนึ่ง โดยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมการผลิตที่ต้องใช้เครื่องจักรที่มีกำลังพอสมควร ปี 2543 มีการตั้งสถานประกอบการอุตสาหกรรมน้อยกว่าทุก ๆ ปี หลังจากที่มีการยกฐานะเทศบาล และเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่อาศัยกำลังแรงงานไม่มากเช่นกัน แต่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังสูง เทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยด้านอุตสาหกรรมดังนี้ คือ สถานประกอบการร้อยละ 7.06ต่อปี เงินทุนร้อยละ 34.25ต่อปี แรงงานร้อยละ 10.83ต่อปี และกำลังเครื่องจักรร้อยละ 9.00ต่อปี

สถานประกอบการที่ตั้งขึ้นในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูนั้นเป็นขนาดกลางและขนาดเล็กที่ใช้เงินลงทุนและแรงงานจำนวนน้อย ส่วนใหญ่เป็นประเภทเดียวกับที่ตั้งก่อนที่จะยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง จะมีต่างไปคือ การผลิตน้ำตาล, อุตสาหกรรมห้องเย็นเก็บผลิตภัณฑ์นมและสัตว์น้ำ, อุตสาหกรรมทำน้ำแข็งหลอด, อุตสาหกรรมฉีดพลาสติกขวดน้ำตาล, ฝาชวด ถังน้ำ และอุตสาหกรรมเกี่ยวกับโลหะ

การเติบโตของกิจกรรมอุตสาหกรรมในเมืองหนองบัวลำภูนั้นมีการเติบโตเพิ่มขึ้นในช่วงที่มีการยกฐานะเทศบาลใหม่โดยเป็นอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้างและเพื่อการบริโภคเนื่องจากเมื่อตั้งเป็นจังหวัดจึงคาดการณ์ได้ว่าเมืองน่าจะมีการเติบโตทางกายภาพและการขยายตัวของประชากรมากขึ้นจึงมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมเหล่านี้เพื่อรองรับการเติบโตของเมือง และต่อมาก็มีการขยายตัวของอุตสาหกรรมบริการตามมาเพื่อรองรับกับการเติบโตของเมืองเช่นกัน แต่อุตสาหกรรมภายในเขตเมืองหนองบัวลำภูส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเพื่อการบริโภค การก่อสร้างและการซ่อมแซม เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กซึ่งใช้แรงงานจำนวนน้อยทำให้เกิดการจ้างงานน้อย และเป็นแรงงานประเภทที่ไม่ต้องอาศัยทักษะ อัตราค่าแรงไม่ต่ำ อาชีพหลักของประชากรจึงยังทำการเกษตรกันอยู่ ซึ่งมีรายได้ต่อปีไม่มากนักทำให้การกระจายรายได้ในพื้นที่ไม่ดี

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

แสดง ที่ตั้งของสถานประกอบการอุตสาหกรรมภายในเมืองหนองบัวลำภู
ภายหลังยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

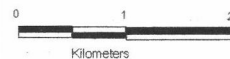
สัญลักษณ์ ●	สถานประกอบการอุตสาหกรรม
-----	เขตเทศบาล
- - - - -	เขตสุขาภิบาล
————	ถนน
Y	ห้วย

แผนที่ 4.7

N

มาตราส่วน

ที่มา : กรมการผังเมือง

4.2.5.3 พาณิชยกรรม

ตาราง 4.44 จำนวนและอัตราการเติบโตของกิจการพาณิชยกรรม ในเขตเมืองหนองบัวลำภู หลังยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

พ.ศ.	จำนวน					อัตราการเจริญเติบโต				
	รวม	ทะเบียนพาณิชย์	นิติบุคคล			รวม	ทะเบียนพาณิชย์	นิติบุคคล		
			รวม	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วนจำกัด			รวม	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วนจำกัด
2538	399	278	121	39	56	43.5	23.5	128.3	34.4	47.3
2539	501	366	135	45	64	25.5	31.6	11.5	15.3	14.2
2540	590	439	151	51	74	17.7	19.9	11.8	13.3	15.6
2541	611	465	146	50	70	3.5	5.9	-3.3	-1.9	-5.4
2542	661	508	153	49	78	8.1	9.2	4.7	-2.0	11.4
2543	722	550	172	52	94	9.2	8.2	12.4	6.1	20.5
2544	796	609	187	53	108	10.2	10.7	8.7	1.9	14.8
อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย ระหว่าง พ.ศ. 2538-2544						12.4	14.2	7.6	5.3	11.8

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดหนองบัวลำภู

จากตาราง 4.44 หลังจากยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองแล้วเมืองหนองบัวลำภูมีการเติบโตเฉลี่ยของกิจการด้านพาณิชยกรรมดังนี้ กิจการทั้งหมดมีการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 12.46 ต่อปี กิจการประเภทที่จดทะเบียนพาณิชย์มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 14.26 ประเภทที่จดทะเบียนนิติบุคคลมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 7.68 แยกเป็นบริษัทจำกัดมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 5.35 และห้างหุ้นส่วนจำกัดมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 11.81 เมื่อพิจารณาการเติบโตเปรียบเทียบแต่ละปี พบว่าปีแรกที่มีการยกฐานะเป็นช่วงที่มีการเติบโตในอัตราที่สูงที่สุดคือ ร้อยละ 25.56 กิจการประเภทที่จดทะเบียนพาณิชย์เติบโตในอัตราที่สูงกว่ากิจการที่จดทะเบียนประเภทนิติบุคคลคือร้อยละ 31.65 กับร้อยละ 11.57 ในภาพรวมหลังจากปีแรกที่มีการยกฐานะแล้วก็มีอัตราการเติบโตขึ้นทุกปีแต่มีอัตราการเติบโตต่ำกว่าปีแรกที่ยกฐานะ จะมีเพียง พ.ศ. 2541 เท่านั้นที่กิจการพาณิชย์ที่จดทะเบียนนิติบุคคลมีการลดลงโดยมีอัตราการเติบโตร้อยละ -3.31 โดยลดลงทั้งประเภทบริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนจำกัด กิจการประเภทที่จดทะเบียนพาณิชย์มีอัตราการเติบโตระหว่าง ร้อยละ 8 ถึง ร้อยละ 31 สูงกว่าการจดทะเบียนประเภทนิติบุคคล ซึ่งมีอัตราการเจริญเติบโตระหว่าง ร้อยละ -3 ถึง ร้อยละ 12

ภายหลังจากที่ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองมีการเติบโตเพิ่มขึ้นของกิจการพาณิชยกรรมในแต่ละปีมากกว่าช่วงก่อนที่จะยกฐานะ แต่ขณะเดียวกันก็มีการลดลงของกิจการประเภทที่จดทะเบียนนิติบุคคลมากกว่าช่วงก่อนยกฐานะเช่นกัน เมื่อพิจารณาถึงประเภทของกิจการพาณิชยกรรมภายหลังจากที่มีการจัดตั้งจังหวัดและยกฐานะสาขาภิบาลหนองบัวลำภูเป็นเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีการเติบโตของกิจการพาณิชยกรรมประเภทที่มีอยู่เดิม และมีกิจการพาณิชยกรรมประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากนั้นเพิ่มขึ้นมา มีความหลากหลายของกิจกรรมมากขึ้น ได้แก่ ร้านถ่ายเอกสาร, ร้านให้เช่าหนังสือการ์ตูน และนวนิยาย, ร้านรับถ่ายรูปและจำหน่ายอุปกรณ์ถ่ายภาพ, ร้านจำหน่ายโรงศพ, รับเขียนแบบและทำ

ป้ายโฆษณา, ร้านสะดวกซื้อ (7-ELEVEN), ค้าขายสินค้าพื้นเมือง, มีการจำหน่ายสินค้าเฉพาะอย่างทางด้านเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์มือถือ, คอมพิวเตอร์, จำหน่ายตัวเครื่องบิน, รวมทั้งกิจการบริการ ได้แก่ ธุรกิจโรงแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและผู้มีกิจกรรมที่จะต้องมาพักในจังหวัดนี้, กิจการบริการซัก อบ รีด, บริการเคเบิลทีวี, รับจ้างรักษาความปลอดภัย, ตัวแทนประกันชีวิต, รับเป็นที่ปรึกษาฝึกอบรมการบริหารงาน, รับทำหนังสือเดินทางไปต่างประเทศ, ร้านเกมส์และร้านอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นกิจการเฉพาะอย่างที่เคยไม่มีในพื้นที่

4.2.5.4 การเงินการธนาคาร

จากตาราง 4.45 ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีธนาคารทั้งหมด 7 แห่ง เป็นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารออมสิน อย่างละ 1 แห่ง จากตาราง 4.46 ธนาคารพาณิชย์อีก 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เหล่านี้เป็นธนาคารที่ตั้งขึ้นก่อนที่จะมีการยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู เมื่อยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองแล้วมีการตั้งธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นอีก 2 แห่งคือ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ในปี 2539 และธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในปี 2540 แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ที่มีศักยภาพที่จะดึงดูดให้เกิดการลงทุนตั้งธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง และการที่มีธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นในพื้นที่ทำให้มีศักยภาพทางการเงินที่จะส่งเสริมการลงทุนได้มากกว่าเดิม เห็นได้จากปริมาณเงินฝากและสินเชื่อของจังหวัดหนองบัวลำภูที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะปี 2539 ที่มีการตั้งธนาคารเพิ่มขึ้น ปริมาณเงินฝากและบริการสินเชื่อก็เพิ่มขึ้นด้วย แต่มีอัตราการเติบโตต่ำกว่าช่วงก่อนตั้งจังหวัดและยกฐานะเทศบาล ปัจจุบันเมืองหนองบัวลำภูเป็นศูนย์กลางของการให้บริการทางการเงินภายในจังหวัดอีกด้วย เนื่องจากในอำเภออื่นๆ ส่วนใหญ่จะมีเพียงธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและธนาคารออมสิน

ตาราง 4.45 จำนวนธนาคารพาณิชย์ที่เปิดสำนักงานในจังหวัดหนองบัวลำภู

ธนาคาร	สาขา	อำเภอ	วันที่เปิดดำเนินการ
1. กรุงไทย	หนองบัวลำภู	เมือง	23 ก.ย. 2520
2. กรุงเทพ	หนองบัวลำภู	เมือง	28 ม.ค. 2523
3. ไทยพาณิชย์	หนองบัวลำภู	เมือง	7 ม.ค. 2530
4. กรุงศรีอยุธยา	หนองบัวลำภู	เมือง	23 ส.ค. 2539
5. กสิกรไทย	หนองบัวลำภู	เมือง	21 มี.ค. 2540
6. กสิกรไทย	ศรีบุญเรือง	ศรีบุญเรือง	15 ก.ค. 2531
7. กรุงศรีอยุธยา	นากลาง	นากลาง	13 ต.ค. 2532

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

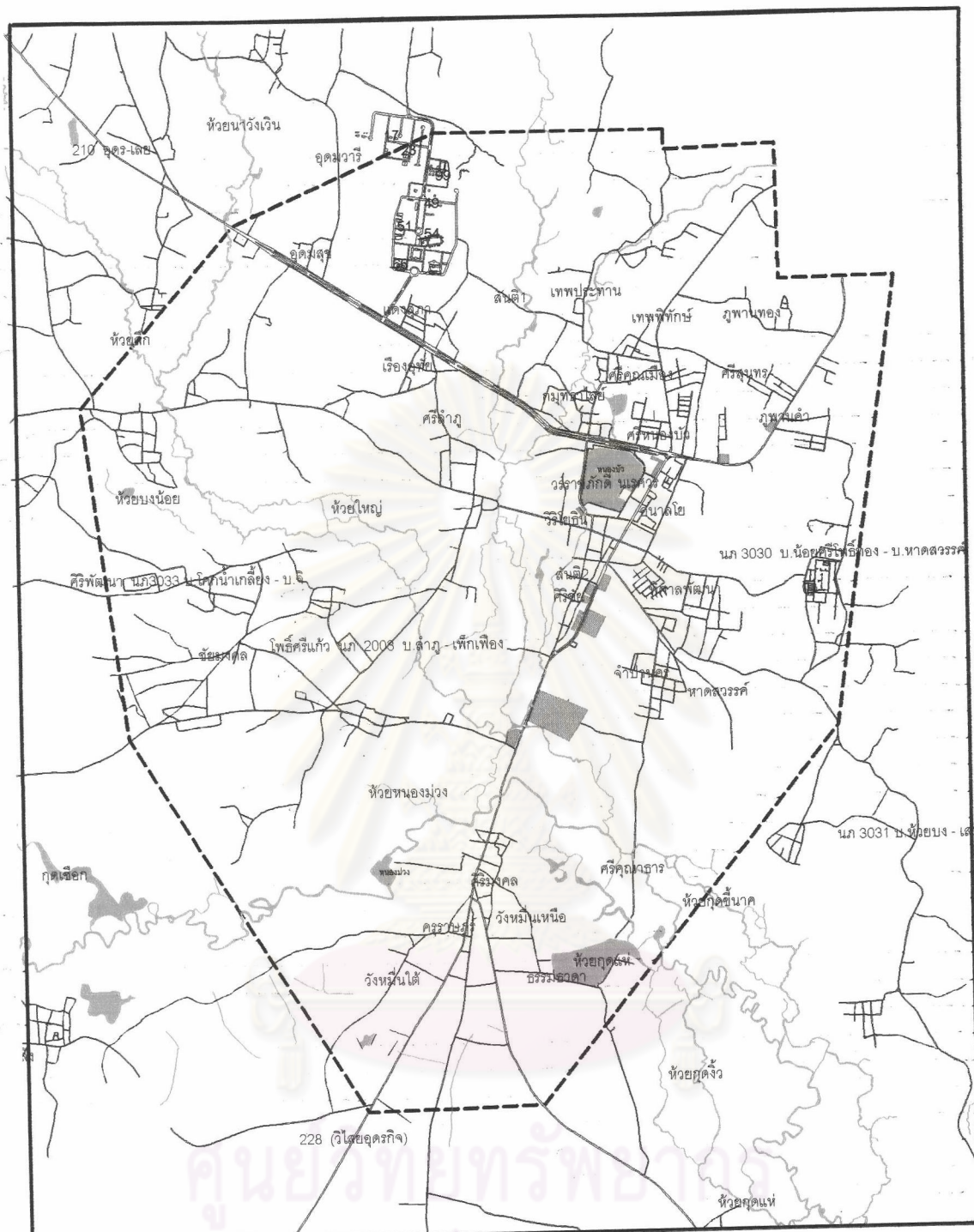
4.2.5.5 ราคาที่ดิน

จากตาราง 4.46 ภายหลังจากที่ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้ว ช่วง พ.ศ. 2539-2542 นั้น เป็นช่วงเศรษฐกิจฟองสบู่จึงมีการประเมินราคาที่ดินสูงขึ้นมาก โดยราคาจะอยู่ระหว่าง 300-20,000 บาท ต่อตารางวา แต่ระหว่าง พ.ศ. 2543-2546 นั้นเป็นช่วงหลังจากภาวะฟองสบู่แตก การประเมินราคาที่ดิน บางพื้นที่จึงมีราคาลดลง แต่ที่มีราคาคงที่และเพิ่มขึ้นก็มีเช่นกัน โดยมีราคาอยู่ระหว่าง 125-25,000 บาท ต่อตารางวา บริเวณย่านการค้าที่เป็นศูนย์กลางของเมืองเป็นบริเวณที่ราคาที่ดินยังคงเดิมหรือเพิ่มขึ้น เล็กน้อย ได้แก่ ตัดถนนพระวอ-พระตา ตัดถนนวิริโยธิน ตัดถนนวรราชภักดี ตัดถนนโพธิ์ชัย ตัดถนน วิไลยุทธกิจ และตัดถนนอนาลโย แต่ที่มีราคาลดลงก็มี ส่วนบริเวณถนนเส้นอื่นที่มีการประเมินราคาช่วง ปี 2539-2542 นั้นเมื่อถึงปัจจุบันจะมีราคาลดลง โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ -10 ต่อปี ถึง ร้อยละ -60 ต่อปี และบริเวณถนนที่สร้างใหม่หลังจากช่วงที่ประเมินราคา ปี 2539 จะมีราคาที่ดินที่เติบโตขึ้น โดยมี อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของที่ดินบริเวณเหล่านี้ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 30 ต่อปี เนื่องจากเมื่อมีการยกฐานะ เป็นเทศบาลเมืองและขยายพื้นที่ออกไป หน้าที่ของเทศบาลที่ต้องให้บริการแก่ประชาชนเมืองจึงจำเป็นต้องขยายถนนเพิ่มขึ้นให้ครอบคลุมทั้งบริเวณ บางเส้นทางที่เป็นถนนลูกรังก็มีการปรับปรุงให้เป็นถนน ลาดยางหรือถนนคอนกรีต ทำให้บริเวณที่เดิมเป็นพื้นที่เกษตรหรือที่ว่างที่ไม่มีถนนตัดผ่านและราคายังต่ำ อยู่ เมื่อมีถนนตัดผ่านบริเวณนั้นสามารถเข้าถึงได้สะดวกขึ้นราคาที่ดินบริเวณนั้นจึงเพิ่มขึ้น

ตาราง 4.46 ราคาที่ดินภายในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2543

บริเวณ	ราคา (บาท/ตารางวา)
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 (ถนนพระวอ-พระตา)	3,500 – 15,000
ถนนวิริโยธิน ถนนโพธิ์ชัย และถนนวิไลยุทธกิจ	15,000 – 25,000
ถนนอนาลโย	3,500 – 10,000
ถนนเส้นอื่น ๆ	900 – 3,000
ที่ดินจัดสรร	5,000
ชอยแยก	700 – 1,000
อื่น ๆ	100 - 150

ที่มา : สำนักงานราคาประเมินที่ดิน

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

แสดง การขยายตัวของกิจการพาณิชย์กรรมในเมืองหนองบัวลำภู
ภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

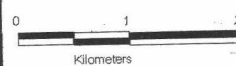
สัญลักษณ์		กิจการพาณิชย์กรรม
		เขตเทศบาล
		เขตสุขาภิบาล
		ถนน
		ห้วย

แผนที่ 4.8

N

มาตราส่วน

ที่มา : กรมการผังเมือง

4.2.6 สังคม

4.2.6.1 ศาสนาและวัฒนธรรม

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ สำหรับวัฒนธรรมประเพณีสำคัญที่ประชาชนในเขตเทศบาลได้ยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่ประชาชนชาวไทยทั่วไปยึดถือได้แก่ ประเพณีวันลอยกระทง ประเพณีวันสงกรานต์ ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีวันเข้า-ออกพรรษา ไม่ได้มีประเพณีวัฒนธรรมเฉพาะท้องถิ่นของตน

4.2.6.2 วิถีชีวิต

ชาวเมืองหนองบัวลำภูส่วนมากเป็นคนท้องถิ่นและเริ่มมีคนต่างถิ่นเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้นภายหลังจากที่ตั้งจังหวัด โดยส่วนมากเป็นข้าราชการที่มาประจำในจังหวัดนี้ วิถีชีวิตของชาวท้องถิ่นยังไม่ต่างจากเดิมมากนัก เพียงแต่จะมีกิจกรรมในช่วงเวลากลางคืนมากขึ้น มีร้านอาหารและสถานบันเทิงที่เปิดกิจการในช่วงเวลากลางคืน เนื่องจากมีผู้คนต่างถิ่นซึ่งส่วนมากจะเป็นข้าราชการที่มาประจำในจังหวัด จะมาใช้บริการ และมีตลาดตอนกลางคืนลักษณะเหมือนตลาดนัดที่จะมีชาวเมืองมาจับจ่ายซื้ออาหารรับประทานและของเบ็ดเตล็ด และมีกิจกรรมของท้องถิ่นในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ที่จัดขึ้นทั้งเวลากลางวันและกลางคืนเนื่องจากพื้นที่เมืองกลายเป็นศูนย์กลางของจังหวัดสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งชาวเมืองก็ให้ความสนใจในการร่วมกิจกรรมโดยตลอด ในช่วงเย็นจะมีชาวเมืองมาพักผ่อนและออกกำลังกายที่หนองบัวกันพอสมควร

4.2.7 สรุปการเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

ภายหลังจากยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ระหว่าง พ.ศ. 2538-2543 ประชากรในเขตเทศบาลเมืองนั้นมีการเติบโตทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง โดยจะมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 1 และอัตราการเติบโตลดลงไม่เกินร้อยละ -1 ต่อปี ปี 2544 เป็นปีที่มีอัตราการเติบโตมากที่สุดคือ ร้อยละ 4.56

การใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมากกว่าร้อยละ 78 เป็นที่ดินเกษตรกรรมและที่ว่างรกรงลงมา คือ เพื่อการอยู่อาศัย ศาสนสถาน สถาบันราชการ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ สถาบันการศึกษา พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และพักผ่อนและนันทนาการ ตามลำดับ

สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ เมื่อยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองแล้วมีการเจริญเติบโตที่มากในช่วงแรกหลังจากนั้นก็เติบโตเพิ่มขึ้นแต่มีอัตราการเติบโตที่ต่ำกว่าช่วงที่ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองใหม่ ๆ โดยส่วนใหญ่เป็นการก่อสร้างที่อยู่อาศัย รongลงมาคือ อาคารพาณิชยกรรม อาคารบริการอื่น ๆ โรงเรียนโรงพยาบาล และอาคารเพื่อประกอบการอุตสาหกรรม

บริการโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูของมีเพียงการไฟฟ้าเท่านั้นที่ให้บริการได้ครอบคลุมพื้นที่ การประปา โทรศัพท์ รวมถึงไฟสาธารณะนั้นกำลังทำการขยายให้สามารถบริการอย่างทั่วถึง แต่ประปามีปัญหาในเรื่องการจัดหาแหล่งน้ำสำหรับผลิตน้ำประปาและเป็นปัญหาที่เมืองประสบอยู่ มีการก่อสร้างโรงฆ่าสัตว์แห่งใหม่ และระบบกำจัดขยะเพื่อให้มีการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลแต่ปัจจุบันกำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง ถนนภายในเขตเทศบาลมีทั้งที่เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยางและถนนลูกรังปัจจุบันกำลังดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงให้เป็นคอนกรีตทั่วพื้นที่เทศบาล

บริการสังคมในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู เป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจที่ให้บริการประชาชนในระดับเมือง ระดับอำเภอและระดับจังหวัด 39 หน่วยงานด้วยกัน มีสถานศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอาชีวศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งภายหลังจากยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองแล้วมีการเติบโตมากกว่าก่อนยกฐานะ ทั้งโรงเรียนมัธยม โรงเรียนเอกชนที่สอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคและกำลังดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนเทศบาล มีสถานบริการสาธารณสุขทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีโรงพยาบาลประจำจังหวัด โรงพยาบาลเอกชน และคลินิกอีกหลายแห่งตั้งอยู่ในพื้นที่ ซึ่งให้บริการประชาชนในเขตเมืองและพื้นที่รอบนอก เห็นได้จากจำนวนของคนที่ใช้ที่มาใช้บริการสถานบริการ สาธารณสุขในเขตเมืองที่มีจำนวนมากกว่าประชากรในเมือง และภายในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีตลาดสดสำหรับบริการประชาชน 2 แห่ง เป็นตลาดเช้าและตลาดเย็น

ฐานะทางการคลังของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู รายได้ของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูเติบโตเพิ่มขึ้นทุกปี แต่เงินอุดหนุนจากรัฐบาลและเงินได้อื่น ๆ นั้นมีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง รายจ่ายของเทศบาลส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายของหน่วยงาน รองลงมาเป็นรายจ่ายพิเศษซึ่งจ่ายจากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจที่นำไปใช้ในการสร้างระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของเมือง เมื่อพิจารณาสัดส่วนของรายรับ รายจ่าย และรายได้ต่อจำนวนประชากรของเทศบาล ช่วง 2 ปีแรกหลังจากยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีการเติบโตเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงมาก แต่หลังจากนั้นก็กลับเติบโตลดลงมากเช่นกันเป็นเวลา 2 ปี จน พ.ศ. 2543 จึงกลับมาเติบโตเพิ่มขึ้นอีก

ด้านอุตสาหกรรมมีการเติบโตเพิ่มขึ้นทุกปี ช่วง 2 ปีแรกหลังจากยกฐานะเป็นช่วงที่มีอัตราการเติบโตสูงกว่าที่ผ่านมา แต่เงินทุนมีอัตราการเติบโตสูงสุดปี 2540 สูงที่สุดตั้งแต่เริ่มมีอุตสาหกรรมในเขตเทศบาลเมืองมาจากรุนั้นเติบโตเพิ่มขึ้นแต่อัตราต่ำกว่าช่วงที่ยกฐานะใหม่

ด้านพาณิชยกรรม มีการเติบโตเพิ่มขึ้นทุกปีเช่นกัน ปีแรกที่ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองมีการเติบโตเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงที่สุดนับตั้งแต่ พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา กิจกรรมพาณิชย์ทั่วไปที่จดทะเบียนพาณิชย์จะมีการเติบโตเปรียบเทียบแต่ละปีในอัตราที่สูงกว่ากิจการประเภทที่จดทะเบียนนิติบุคคล ซึ่งมีการเติบโตลดลงในปี 2541 หลังจากนั้นมีการเติบโตขึ้นทุกปีจนถึงปัจจุบัน

ราคาที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูมีทั้งบริเวณที่เติบโตเพิ่มขึ้นและลดลงโดยบริเวณย่านการค้าส่วนใหญ่จะคงที่และเติบโตขึ้น บริเวณถนนทางด้านทิศเหนือมีการเติบโตลดลง และทางด้านทิศใต้มีการเติบโตขึ้น

วิถีชีวิตของชาวเมืองมีลักษณะของความเป็นเมืองผสมกับความเป็นชนบท โดยวิถีชีวิตแบบชาวเมืองจะปรากฏบริเวณย่านการค้าใจกลางเมืองที่จะมีกิจกรรมช่วงกลางวัน และกิจกรรมนันทนาการของชาวเมือง เช่น การไต่รถไฟกอล์ฟ แต่ขณะเดียวกันประชากรที่อยู่ในชุมชนที่ห่างศูนย์กลางเมืองออกไปก็จะยังคงวิถีชีวิตแบบชนบทอยู่

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูหลังจากยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองมีการเติบโตมากในช่วง พ.ศ. 2538-2540 หลังจากนั้นจะมีการเติบโตลดลงและกลับมาเติบโตเพิ่มขึ้นอีกในปี 2543 แต่จะมีจำนวนไม่สูงเท่าช่วงแรกที่ยกฐานะ และการเติบโตที่เห็นได้ชัดคือ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสังคม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนโดยภาครัฐ รวมถึงการใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ โดยเฉพาะสถาบันราชการซึ่งเป็นหน่วยงานระดับจังหวัดและเป็นศูนย์กลางการปกครองของจังหวัด จึงมีหน่วยงานราชการจำนวนมากที่ต้องเข้ามาตั้งอยู่ในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการขยายตัวของที่อยู่อาศัยและอาคารพาณิชย์ที่ขยายตัวมากในช่วง 2 ปีแรกที่ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย